

Attieksme pret negodīgu rīcību

SABIEDRISKĀS DOMAS IZVĒRTĒJUMS

© "Latvijas Fakti"
2022. gada maijs

SATURS

I. METODOLOĢISKĀ INFORMĀCIJA	3
Terminu skaidrojums	4
Respondentu sociāli demogrāfiskais profils	6
Statistiskās kļūdas novērtēšanas tabula	8
II. GALVENIE SECINĀJUMI	9
III. APTAUJAS REZULTĀTI	
1. Priekšstati un attieksme pret negodīgu rīcību, krāpšanos	
1.1. Priekšstati par negodprātības izplatību Latvijā	16
1.2. Priekšstati par negodīgu rīcību, krāpšanos	22
1.3. Attieksme pret krāpšanos	30
1.4. Negodīga rīcība darba attiecībās.....	33
2. Attieksme pret ziņošanu atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību, krāpšanos	
2.1. Priekšstati par ziņošanas nepieciešamību atbildīgajām iestādēm dažādās situācijās.....	38
2.2. Gatavība ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību, krāpšanos	55
2.3. Motivējošie faktori ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību, krāpšanos.....	58
2.4. Barjeras, kas varētu atturēt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību, krāpšanos.....	70
2.5. Trauksmes cēlāja/ ziņotāja par pārkāpumu eaksturojums	80
3. Priekšstati par finanšu noziegumu apjoma izmaiņām Covid pandēmijas laikā	84
IV. APTAUJAS ANKETA	86

I. METODOLOĢISKĀ INFORMĀCIJA

<u>IZLASE:</u>	Aptaujā pēc stratificētās nejaušības principa tika iekļauts 1003 Latvijas Republikas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 16 līdz 74 gadiem. Stratifikācijas pazīmes: a) ģeogrāfiskā b) nacionālā. Izlase aprēķināta, balstoties uz jaunākajiem statistikas datiem par Latvijas Republikas iedzīvotājiem.
<u>METODE:</u>	Aptauja tika veikta, izmantojot tiešās (personīgās) intervēšanas metodi respondentu dzīves vietās. Respondentu dzīvesvietu atlasē izmantota nejaušā maršruta metode. Respondentu atlase veikta ar «pēdējās dzimšanas dienas principa» palīdzību
<u>INTERVĒŠANAS LAIKS:</u>	20.04.2022. – 22.05.2022.

Aptaujā sasniegtās izlases salīdzinājums ar iedzīvotāju statistiku

	Respondentu skaits izlasē (%)	Iedzīvotāju statistika (%)
<u>Dzimums</u>		
Vīrieši	47,6%	47,0%
Sievietes	52,4%	53,0%
<u>Vecums</u>		
16-24	11,3%	12,9%
25-34	17,4%	18,9%
35-44	18,5%	17,7%
45-54	18,8%	18,5%
55-64	17,4%	18,4%
65-74	16,7%	13,5%
<u>Tautība</u>		
Latvieši	63,2%	62,0%
Cittautieši	36,8%	38,0%
<u>Reģions</u>		
Rīga	33,0%	32,9%
Pierīga	19,5%	18,7%
Vidzeme	9,4%	9,8%
Kurzeme	12,3%	12,6%
Zemgale	11,8%	12,1%
Latgale	14,0%	13,9%

TERMINU SKAIDROJUMS

Izlase

- Latvijas iedzīvotāju kopuma mikromodelis.

Reģions

- Rīga – Rīgas pilsēta;
- Pierīga – Ādažu novads; Jūrmala; Ķekavas novads; Limbažu novads; Mārupes novads; Ogres novads; Olaines novads; Ropažu novads; Salaspils novads; Saulkrastu novads; Siguldas novads; Tukuma novads.
- Vidzeme – Alūksnes novads; Cēsu novads; Madonas novads; Smiltenes novads; Valkas novads; Valmieras novads; Varakļānu novads.
- Kurzeme – Dienvidkurzemes novads; Kuldīgas novads; Liepāja; Saldus novads; Talsu novads; Ventspils; Ventspils novads.
- Zemgale – Aizkraukles novads; Bauskas novads; Dobeles novads; Jēkabpils; Jēkabpils novads; Jelgava; Jelgavas novads.
- Latgale – Augšdaugavas novads; Balvu novads; Daugavpils; Gulbenes novads; Krāslavas novads; Līvānu novads; Ludzas novads; Preiļu novads; Rēzekne; Rēzeknes novads;.

Nodarbinātības sektors

- Valsts sektors – respondenti, kuri strādā valsts iestādēs vai uzņēmumos ar valsts kapitālu;
- Privātais sektors - respondenti, kuri strādā uzņēmumos ar privāto kapitālu;
- Nestrādā – respondenti: mājsaimnieces, pensionāri, skolēni, studenti, bezdarbnieki.

Pamatnodarbošanās (pēc ISCO profesiju klasifikatora)

- Vadītāji - Uzņēmēji /īpašnieki privātā sektorā, augstākā vai vidējā līmeņa vadītāji (valsts vai privātā sektorā)
- Vecākie speciālisti
- Speciālisti
- Kalpotāji
- Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki
- Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki
- Kvalificēti strādnieki un amatnieki
- Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri
- Vienkāršās profesijas, nekvalificēti strādnieki
- Pensionārs – persona, kura ir pensijā un nestrādā algotu darbu, arī invaliditātes pensionārs;
- Skolnieks, students – persona, kas mācās dienas nodaļā kādā no mācību iestādēm;
- Mājsaimniece – pašlaik nestrādā algotu darbu; atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā;
- Bezdarbnieks – persona, kura ir darba spējīgā vecumā un nekur nestrādā.

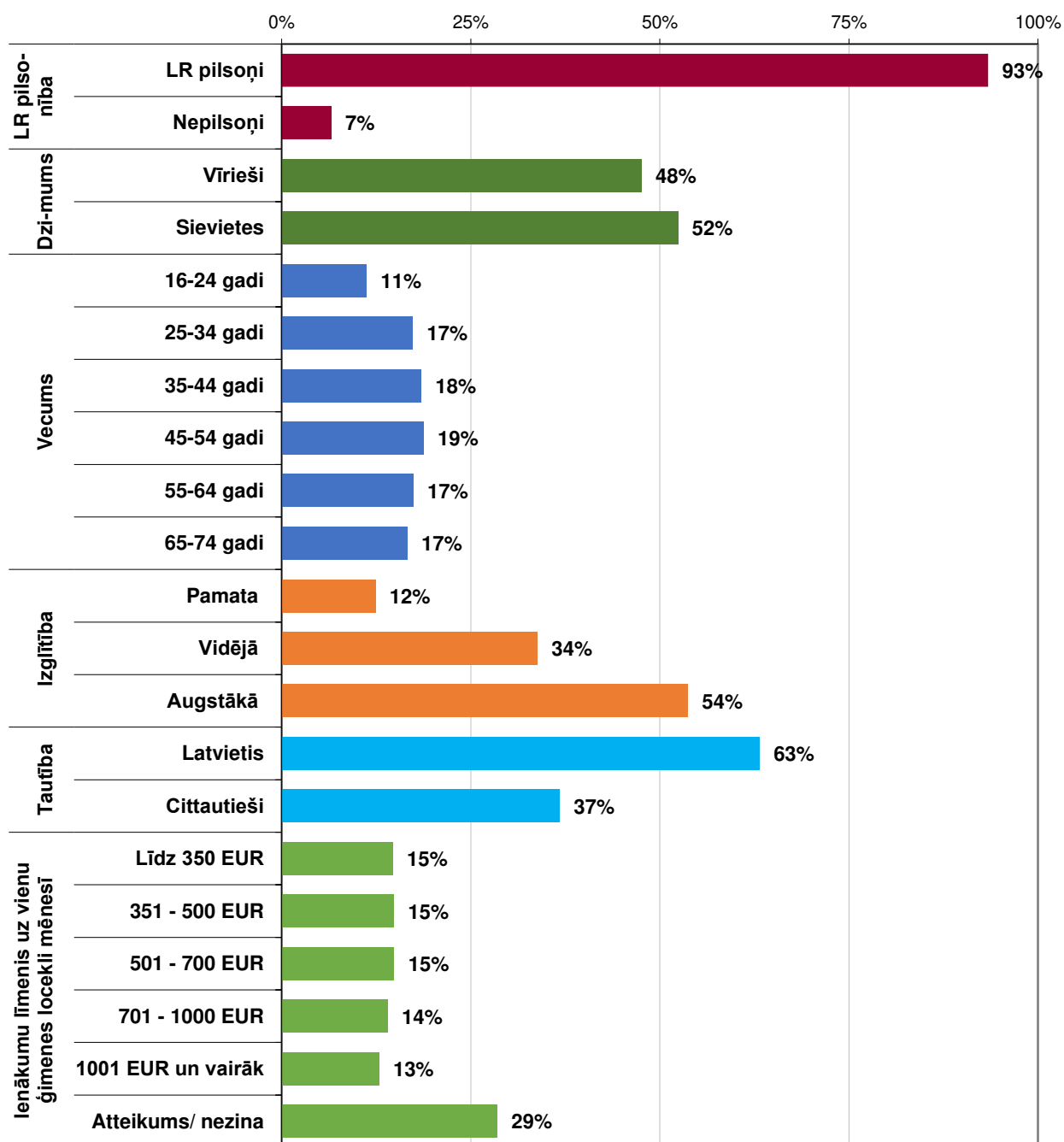
Ienākumu līmenis

Ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī, ieskaitot visus ienākumus (algas, stipendijas, pabalsti, pensijas utt.) pēc nodokļu nomaksas.

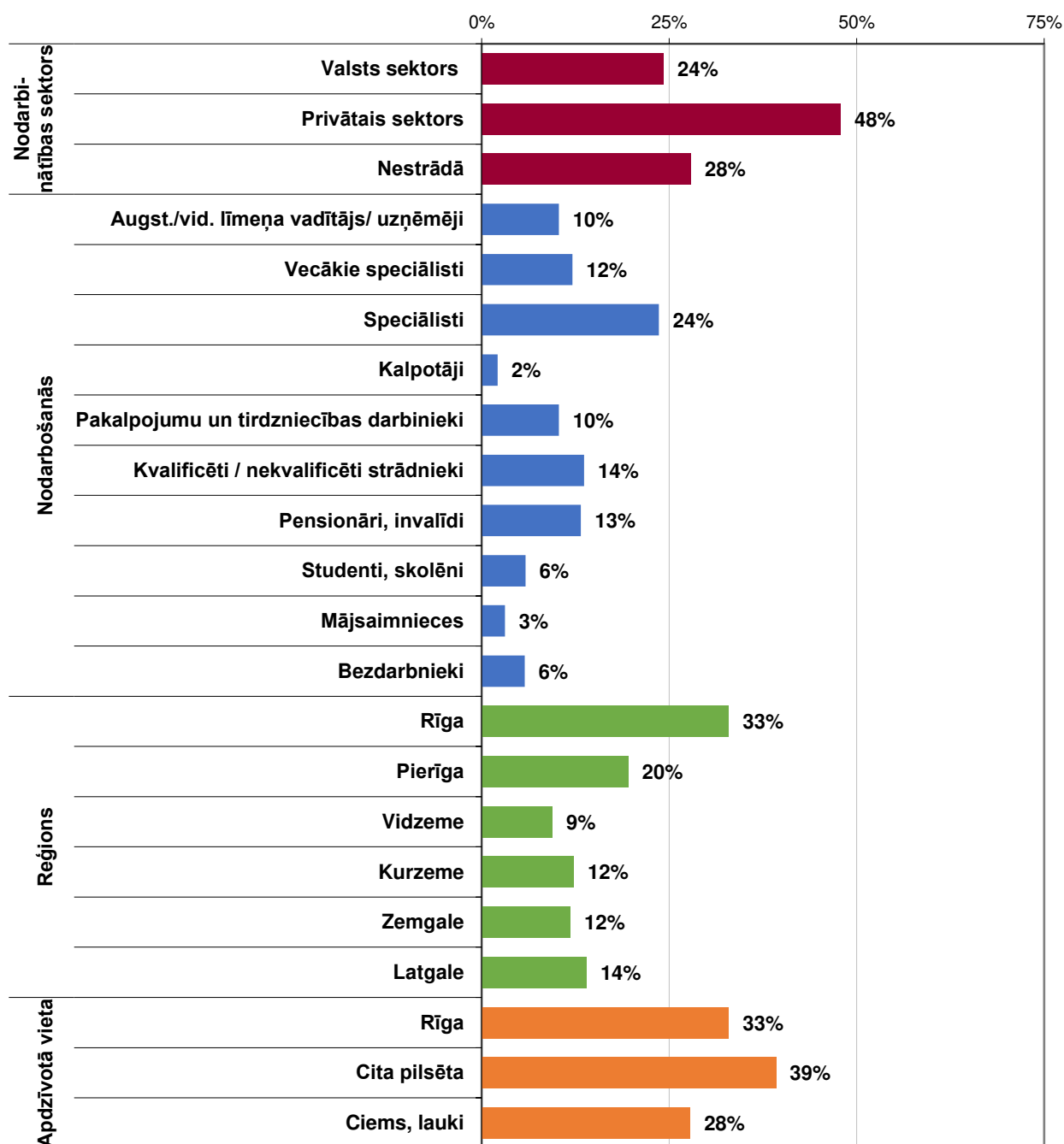
- Zemi – līdz 350 EUR;
- Vidēji zemi – no 351 līdz 500 EUR;
- Vidēji – no 501 līdz 700 EUR;
- Vidēji augsti – no 701 līdz 1000 EUR;
- Augsti – vairāk par 1000 EUR.

RESPONDENTU SOCIĀLI DEMOGRĀFISKAIS PROFILS

Pētījuma izlases sadalījums (I) (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

Pētījuma izlases sadalījums (II)
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

PĒTĪJUMA REZULTĀTU STATISTISKĀS KĻŪDAS NOTEIKŠANAS TABULA

(ar 95% varbūtību)

Atbilžu sadalījums %	Respondentu skaits (bāze) N =														
	50	75	100	150	200	300	350	400	500	600	800	1000	1200	1500	2000
2 vai 98	4.0	3.2	2.8	2.3	2.0	1.6	1.5	1.4	1.3	1.1	1.0	0.9	0.8	0.7	0.6
4 vai 96	5.6	4.5	3.9	3.2	2.8	2.3	2.1	2.0	1.8	1.6	1.4	1.3	1.1	1.0	0.9
6 vai 94	6.8	5.5	4.8	3.9	3.4	2.8	2.5	2.4	2.1	2.0	1.7	1.5	1.4	1.2	1.0
8 vai 92	7.7	6.2	5.4	4.4	3.8	3.1	2.8	2.7	2.4	2.2	1.9	1.7	1.6	1.4	1.2
10 vai 90	8.5	6.9	6.0	4.9	4.3	3.5	3.1	3.0	2.7	2.5	2.1	1.9	1.7	1.5	1.3
12 vai 88	9.2	7.5	6.5	5.3	4.6	3.8	3.4	3.3	2.9	2.7	2.3	2.1	1.9	1.6	1.4
15 vai 85	10.1	8.2	7.1	5.9	5.1	4.1	3.7	3.6	3.2	2.9	2.5	2.3	2.1	1.8	1.6
20 vai 80	11.4	9.2	8.0	6.6	5.7	4.6	4.2	4.0	3.6	3.3	2.8	2.5	2.3	2.0	1.8
25 vai 75	12.3	10.0	8.7	7.1	6.1	5.0	4.5	4.3	3.9	3.6	3.0	2.8	2.5	2.2	1.9
30 vai 70	13.0	10.5	9.2	7.5	6.5	5.3	4.8	4.6	4.1	3.8	3.2	2.9	2.6	2.3	2.0
35 vai 65	13.5	11.0	9.5	7.8	6.8	5.5	5.0	4.8	4.3	3.9	3.3	3.1	2.8	2.4	2.1
40 vai 60	13.9	11.3	9.8	8.0	7.0	5.7	5.1	4.9	4.4	4.0	3.4	3.1	2.8	2.5	2.2
45 vai 55	14.1	11.4	9.9	8.1	7.0	5.8	5.2	5.0	4.5	4.1	3.5	3.2	2.9	2.5	2.2
50 vai 50	14.2	11.5	10.0	8.2	7.1	5.8	5.2	5.0	4.5	4.1	3.5	3.2	2.9	2.5	2.2

Lietojot pētījuma rezultātu statistiskās kļūdas noteikšanas tabulu, par kopējās izlases bāzi jāpieņem N = 1000.

Rezultātu precizitātes intervāls ar 95% varbūtību tiek aprēķināts pēc šādas formulas:

$$\text{Precizitātes intervāls} = \pm 1,96 \sqrt{\frac{\pi(100 - \pi)}{n}}$$

π = atbilžu sadalījums procentos %; n = respondentu skaits

II. GALVENIE SECINĀJUMI

1. Priekšstati un attieksme pret negodīgu rīcību, krāpšanos

- Līdzīgi kā iepriekšējās sabiedriskās domas aptaujās kopš 2017.gada, arī šogad Latvijas sabiedrībā valda viedoklis, ka kopējais negodprātības (ar to domājot krāpšanu, viltotu preču tirgošanu, parakstu viltošanu, korupciju, nelegāla tirdzniecību un tamlīdzīgi) līmenis Latvijā ir ļoti vai drīzāk augsts. Tā domā 56% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Svarīgi ir atzīmēt pozitīvo tendenci, ka pēdējo gadu laikā iedzīvotāju skaits, kuri negodprātības līmeni Latvijā vērtē kā kopumā augstu, samazinās (-5% salīdzinājumā ar 2020.g.). Salīdzinoši neliels (10%) ir to respondentu skaits, kuru skatījumā kopējais negodprātības līmenis Latvijā ir kopumā zems, taču jāatzīmē, ka šis viedoklis sabiedrībā pieaug, šogad pirmo reizi sasniedzot 10% robežu (+4% salīdzinājumā ar 2020.g.). Nedaudz vairāk par ceturto daļu (27%; -2% salīdzinājumā ar 2020.g.) aptaujāto situācijas raksturojumam izvēlējās neitrālu vērtējumu.
- Līdzīgas tendences vērojamas arī rezultātos par negodprātības līmeni valsts pārvaldē un privātajā biznesā:
 - ✓ Negodprātības līmeni valsts pārvaldē vairākums Latvijas iedzīvotāju (57%; -3% salīdzinājumā ar 2020.g.) vērtēja kā ļoti vai drīzāk augstu. Kā kopumā zemu to raksturoja 13% (+5% salīdzinājumā ar 2020.g.) pētījuma dalībnieku.
 - ✓ Kopumā pozitīvāk tika vērtēta situācijā privātajā biznesā, tur negodprātības līmeni kā augstu pirmo reizi vērtēja mazāk par pusi aptaujāto (48%; -4% salīdzinājumā ar 2020.g.). Negodprātības līmeni privātajā biznesā kā kopumā zemu vērtēja 16% (+7% salīdzinājumā ar 2020.g.) respondentu.
- Negodprātības līmenis, gan valstī kopumā, gan valsts pārvaldē un privātajā biznesā, šogad vērtēts mazāk kritiski nekā tas bija iepriekš kopš 2017.g.
- Aptaujas rezultātu analīze respondentu grupās, kuras izveidotas pēc dažādām sociāli demogrāfiskajām pazīmēm, atklāj sekojošas tendences – jo zemāka ir respondentu izglītība un ienākumu līmenis uz vienu ģimenes locekli mēnesī, jo kopumā biežāk negodprātības līmenis Latvijā tika raksturots kā kopumā augsts.
- Respondentu vērtējumam tika piedāvātas dažādas situācijas, kā iedzīvotāji var tikt iesaistīti kādās nelikumīgās darbībās. Pārliecinoši visbiežāk sabiedrībā tiek attaisnota nelicencēta satura izmantošana, autortiesību apiešana. Sekojošam apgalvojumam piekrita katrs trešais (34%; +1% salīdzinājumā ar 2020.g.) respondents:
 - ✓ *Nelicencēta satura (audio, videoierakstu, datorprogrammu) iegūšana nav nosodāma, ja to izmanto tikai savām vajadzībām* (izteikumam biežāk (>40%) piekrita gados jaunākie respondenti vecumā līdz 34 gadiem).

- Retāk respondenti pieļāva šādas negodīgas vai krāpnieciskas rīcības
 - ✓ *Ja produkts ir kvalitatīvs, tas nav nekas briesmīgs, ja par tā izcelsmes vietu tiek norādīta Latvija, kaut arī patiesībā tā ir cita valsts (piekrita 19% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju; -4% salīdzinājumā ar 2020.g.);*
 - ✓ *Es varētu iegādāties kādas akcīzes preces, kā degviela, alkohols, cigaretes, zinot to, ka tā ir kontrabanda/ nelikumīga izcelsme (piekrita 14% Latvijas iedzīvotāju);*
 - ✓ *Ja produkts labi garšo, tas nav nekas briesmīgs, ja uz tā etiķetes ir norādīts nepareizs vai nepilnīgs sastāvs (vienas gaļas vietā cita, nav norādītas visas sastāvdaļas u.tml.) (piekrita 11%; -5% salīdzinājumā ar 2020.g.);*
 - ✓ *Daudzos gadījumos (piemēram, par ES fondu pasākumu apmeklēšanu, vai iesniedzot projektam nepieciešamos dokumentus) tas nav nekas briesmīgs, ja dokumentus paraksta ar "atpakaļejošu" datumu vai kāda cita cilvēka vietā (piekrita 8%; -1% salīdzinājumā ar 2020.g.);*
 - ✓ *Aizpildot kādus formālus dokumentus valsts pārvaldes vai pašvaldības iestādēm (piem., saistībā ar uzņēmumu vai amatpersonas deklarācijām, ES fondu projektiem, šķērsojot robežu u.c.), ir pieļaujams, ka netiek sniegta visa prasītā informācija vai tā ir neprecīza (piekrita 4%; -2% salīdzinājumā ar 2020.g.).*

- Kā liecina augstāk minēto rezultātu dinamika, tad kopumā sabiedrībā retāk tiek attaisnota krāpšanās, negodīga rīcība, finanšu noziegumi, pakāpeniski samazinās iedzīvotāju skaits, kuri personīgi ir gatavi tajos iesaistīties vai izmantot tajos gūtos labumus.

- Pieaug to iedzīvotāju skaits, kuri principiāli neizmanto nelikumīgas iespējas un priekšroku dotu godīgam biznesam. Sekojošiem apgalvojumiem piekrita katrs ceturtais (24%) aptaujas dalībnieks, biežāk respondenti ar augstāku izglītības un ienākumu līmeni:
 - ✓ *Ja tirgotājs publiski paziņotu, ka ir „godīgs tirgotājs” (t.i., viņa veikalos netiek pieļauta nekāda negodīga rīcība), es šajā veikalā iepirktos biežāk (+6% salīdzinājumā ar 2020.g.);*
 - ✓ *Arī tad, ja būtu iespēja nepamanīti Latvijā ievest kādus izstrādājumus no aizsargājamām augu vai dzīvnieku sugām (piem., medikamentus, apģērbu, apavus), es to nekādā gadījumā nedarītu (+5% salīdzinājumā ar 2020.g.).*

- Latvijas sabiedrība kopumā kritiski vērtē atbildīgo institūciju un amatpersonu darbu finanšu noziegumu apkarošanās. Par to liecina pētījuma rezultāti par šādiem izteikumiem:
 - ✓ *Atbildīgās iestādes/ amatpersonas/ izmeklētāji ir pārāk nekompetenti, lai efektīvi cīnītos ar krāpšanos, korupciju un citiem finanšu noziegumiem (piekrita 31% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju);*
 - ✓ *Valsts dara pietiekami, lai mazinātu krāpšanos un korupciju (t.sk. lai atklātu un sodītu krāpniekus) (piekrita tikai 6% aptaujāto; -4% salīdzinājumā ar 2020.g.).*

- Gandrīz puse (47%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju apgalvoja, ka visumā ir gatavi demonstrēt neļaušanos un pretestību dažādām negodprātīgām darbībām, krāpniecībai jebkurā dzīves jomā un šī nostāja šogad tika pausta biežāk nekā iepriekšējos pētījumos (+6% salīdzinājumā ar 2020.g.). Nedaudz biežāk šo attieksmi pauda finansiāli labāk nodrošinātie iedzīvotāji, pilsētās dzīvojošie, valsts sektorā strādājošie. Noraidoši atbildēja 23% pētījuma dalībnieku un tas ir būtiski mazāk nekā iepriekšējā sabiedriskās domas aptaujā (-16% salīdzinājumā ar 2020.g.).
- Aptaujas gaitā respondentiem tika nolasīti dažādi apgalvojumi, kas skar negodīgu rīcību darba attiecībās, uzticēšanos darba devējam, informētību un attieksmi pret likumu ievērošanu, gatavību ziņot par negodprātīgu rīcību. Pētījuma rezultātu analīze liecina, ka sabiedrībā paaugstinās informētība par darba attiecībām, līgumu, nodokļu nomaksu. Pieaug iedzīvotāju skaits, kuri būtu gatavi ziņot par negodprātībām savā darbavietā. Pieaug darba devēja reputācijas nozīme. Tai pat laikā vērojama darba ņēmēju uzticēšanās kritums darba devējiem.
- Vairākums aptaujāto Latvijas iedzīvotāju piekrita šādiem izteikumiem:
 - ✓ *Bez rakstiska darba līguma nav garantijas, ka darba devējs pildīs solīto (piem., samaksās tik, cik solīts, tajā datumā, kad solīts u.tml.)* (piekrita 60% strādājošo; +19% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ *Man ir svarīga darba devēja reputācija, pie kura strādāju* (piekrita 52% strādājošo; +19% salīdzinājumā ar 2020.g.).
- Nozīmīgs strādājošo skaits (virs 25%) piekrita šādiem izteikumiem:
 - ✓ *Zinu, kā un kur varu pārbaudīt, vai darba devējs par mani maksā nodokļus* (piekrita 48% strādājošo; +8% salīdzinājumā ar 2020.g.; biežāk (52% gadījumu) izteikumam piekrita privātā sektorā strādājošie);
 - ✓ *Ja darba devējs nav līdz galam godīgs vienā jomā, ir liela iespēja, ka viņš var darbinieku piekrāpt arī citā* (piekrita 44% strādājošo; +12% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ *Man ir svarīgi, lai esmu apmācīts, kā izvairīties no nelaiemes gadījumiem darba vietā* (piekrita 41% strādājošo; +4% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ *Es pilnīgi uzticos savam darba devējam* (piekrita 36% strādājošo; -13% salīdzinājumā ar 2020.g.; valsts sektorā strādājošie darba devējam uzticas biežāk nekā privātajā sektorā strādājošie (attiecīgi 46% un 34%));
 - ✓ *Ja man darba vietā rastos aizdomas par negodīgu rīcību, es to vienmēr varētu pārrunāt ar vadītāju, nebaidoties par nevēlamām sekām* (piekrita 26% strādājošo; +6% salīdzinājumā ar 2020.g.; izteikumam salīdzinoši biežāk (29% gadījumu) piekrita privātā sektorā un Rīgā strādājošie).

- Salīdzinoši retāk pētījuma dalībnieki piekrita izteikumiem:
 - ✓ *Es ziņotu atbilstošiem dienestiem par negodprātīgām darbībām savā darbavietā, ja tādas pamanītu* (piekrita 15% strādājošo; +8% salīdzinājumā ar 2020.g.; par pārkāpumiem salīdzinoši biežāk būtu gatavi ziņot valsts sektorā strādājošie (22%));
 - ✓ *Man ir svarīgi, lai man ir darbs un ienākumi, darba līgums un citas formalitātes ir mazāk svarīgas* (piekrita 15% strādājošo; -15% salīdzinājumā ar 2020.g.; salīdzinoši biežāk izteikumam piekrita vīrieši (21%) un privātā sektorā strādājošie (18%));
 - ✓ *Darbiniekam dažkārt pašam ir izdevīgāk neslēgt rakstisku darba līgumu (piem., tas ļauj neuzņemties noteiktas saistības, atbildību)* (piekrita 11% strādājošo; -6% salīdzinājumā ar 2020.g.; salīdzinoši biežāk izteikumam piekrita vīrieši (15%) un privātā sektorā strādājošie (13%));
 - ✓ *Ja man pašam nav jādara kaut kas negodprātīgs, mani neuztrauc, ja to dara kolēģi vai vadība* (piekrita 9% strādājošo; +1% salīdzinājumā ar 2020.g.).

2. Attieksme pret ziņošanu atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību, krāpšanos

- Pētījuma rezultāti atklāj, ka sabiedrības skatījumā par dažādiem pārkāpumiem, kā likuma “apiešana”, datu viltošana, krāpšanās, ir jāziņo tiesībsargājošajām institūcijām. Par visām vērtējumam piedāvātajām situācijām vairāk par pusi respondentu atbildēja, ka tās ir situācijas par kurām būtu jāziņo:
 - ✓ Narkotisko vielu kontrabanda un tirdzniecība (85% Latvijas iedzīvotāju skatījumā par to būtu jāziņo tiesībsargājošajām institūcijām);
 - ✓ Tādu uzņēmumu reģistrācija, kas tiek izmantoti dažādām nelegālām finanšu operācijām, naudas atmazgāšanai, bet neveic reālu saimniecisko darbību (75% uzskata, ka par to būtu jāziņo);
 - ✓ Ir nepieciešami neoficiāli maksājumi, pazīšanās vai pretpakalpojumi, lai tiesā panāktu sev vēlamu iznākumu vai paātrinātu tiesvedības procesu (74% uzskata, ka par to būtu jāziņo; - 9% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Ir nepieciešami neoficiāli maksājumi, pazīšanās vai pretpakalpojumi, lai panāktu sev vēlamu iznākumu saskarsmē ar valsts vai pašvaldības iestādēm (71% uzskata, ka par to būtu jāziņo; - 11% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Notiek nelegāla degvielas, alkohola vai cigarešu ieviešana un tirdzniecība (70% uzskata, ka par to būtu jāziņo);
 - ✓ Uzņēmējs neievēro Darba likumu (piem., nav noslēgts darba līgums, tiek maksāta aploksņu alga) (70% uzskata, ka par to būtu jāziņo);
 - ✓ Uzņēmēji vienojas, kurš uzvarēs valsts vai pašvaldības organizētā iepirkumā (69% uzskata, ka par to būtu jāziņo; -1% salīdzinājumā ar 2020.g.);

- ✓ Savā darba vietā Jūs novērojāt kādu pārkāpumu (vadītāja prettiesiska rīcība, korupcija, vides piesārņošana u.tml.), kas var kaitēt visas sabiedrības interesēm (68% uzskata, ka par to būtu jāziņo; -6% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Uzņēmuma grāmatvedības dokumentācijā ir viltota pavadzīme, rēķins vai līgums (68% uzskata, ka par to būtu jāziņo; -2% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Valsts vai pašvaldību uzņēmumā vai iestādē bez konkursa darbā tiek iekārtoti „savi cilvēki” (67% uzskata, ka par to būtu jāziņo; -5% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Uzņēmējs neievēro darba drošības noteikumus (nenotiek instruktāžas, netiek nodrošināti individuālie aizsardzības līdzekļi (piem., aizsargbrilles, cimdi u.tml.) (65% uzskata, ka par to būtu jāziņo; -12% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Ir nepieciešami neoficiāli maksājumi, pazišanās vai pretpakalpojumi, lai ātrāk vai kvalitatīvāk saņemtu pakalpojumus valsts vai pašvaldības medicīnas iestādēs (65% uzskata, ka par to būtu jāziņo; -8% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Par pirkumu vai pakalpojumu netiek izsniegts čeks (51% uzskata, ka par to būtu jāziņo; +6% salīdzinājumā ar 2020.g.).
- Aptaujas rezultātu analīze respondentu grupās, kas izveidotas pēc dažādām sociāli demogrāfiskajām pazīmēm, atklāj, ka ziņošanu par dažādām nelikumībām salīdzinoši biežāk atbalsta iedzīvotāji ar augstāku izglītības un ienākumu līmeni, LR pilsoņi, latvieši, valsts sektorā strādājošie.
 - Atbildot par sevi, kāda ir varbūtība ziņot atbildīgajām institūcijām, ja redzētu likuma “apiešanas”, datu viltošanas vai krāpšanas situāciju, respondentu vairākums provizoriski savu rīcību vērtēja visai izvairīgi, izvairoties no viennozīmīgas nostājas “noteikti ziņotu vai neziņotu”.
 - Aptaujāto Latvijas iedzīvotāju viedokļi sadalījās visai līdzīgi. Sabiedrībā pieaug to cilvēku skaits, kuri ir gatavi ziņot atbildīgajām institūcijām par nelikumībām, šogad sasniedzot gandrīz pusi (48%; +7% salīdzinājumā ar 2020.g.) no aptaujātajiem. Pārliecību par savu rīcību pauda 14% (+4% salīdzinājumā ar 2020.g.). 52% (+6% salīdzinājumā ar 2020.g.) aptaujas dalībnieku kopumā sliecās domāt, ka viņi neziņotu atbildīgajām institūcijām, ja redzētu likuma “apiešanas”, datu viltošanas vai krāpšanas situāciju. Visai pārliecināti par to, ka neziņotu, bija 15% (-2% salīdzinājumā ar 2020.g.) aptaujāto.
 - Dažādās respondentu sociāli demogrāfiskajās grupās iegūtie rezultāti liecina, ka par nelikumībām biežāk gatavi ziņot iedzīvotāji ar augstāku izglītības un ienākumu līmeni, LR pilsoņi, latvieši, valsts sektorā strādājošie, Rīgas iedzīvotāji.
 - Līdzīgi kā iepriekšējos pētījumos, arī šogad aptaujātie Latvijas iedzīvotāji visbiežāk (65% gadījumu) atzina, ka pieaugtu motivācija ziņot par nelikumībām, ja tiktu aizskartas viņu personīgās vai tuvu cilvēku intereses.

- Nākamās vietas ziņot motivējošo faktoru sarakstā ieņem:
 - ✓ Ja šis gadījums apdraud cilvēku drošību (motivētu ziņot 51% Latvijas iedzīvotāju; +13% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Ja tiktu nodrošināta pilnīga anonimitāte, ziņotāju aizsardzība (motivētu ziņot 49%; +24% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Ja redzētu, ka tam ir pozitīva sekas (situācija mainās, ja vainīgie tiktu saukti pie atbildības, sodīti) (motivētu ziņot 48%; +19% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Ja gadījums ir nozīmīgs (aizskar daudzu intereses, tiek zaudētas lielas summas, atkārtojas vairākas reizes) (motivētu ziņot 41%; +3% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Ja gadījums ir īpaši nekaunīgs (motivētu ziņot 40%; -3% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Ja to ir viegli, vienkārši izdarīt (nav birokrātijas) (motivētu ziņot 30%; +14% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Jo tādā veidā varu cīnīties ar netaisnīgumu, negodīgumu (motivētu ziņot 22%; +7% salīdzinājumā ar 2020.g.).
- Nozīmīgākās barjeras, kas iedzīvotājus atturētu ziņot atturētu ziņot tiesībsargājošajām un citām kontrolējošajām iestādēm (piem., policijai, KNAB, VID, PVD u.tml.) par gadījumiem, kuros ir likuma „apiešana”, datu viltošana vai krāpšana:
 - ✓ Iespējama atriebība, nepatikšanas, ko radītu tas, par kuru tiek ziņots (atturētu ziņot 38% Latvijas iedzīvotāju; +9% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Uzskata, ka par šādu gadījumu novēršanu, kontroli ir jārūpējas tiesībsargājošajām iestādēm, nevis iedzīvotājiem ziņots (tā domā 36% respondentu; -3% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Tāpat neviens netiks sodīts, vai sodi būs formāli (tā domā 34% respondentu; +7% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Trūkst informācijas, kur par šādiem gadījumiem jāziņo (atturētu ziņot 31%; +6% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Saskarsme ar tiesībsargājošajām iestādēm ziņošanas dēļ rada problēmas (piem., jātērē laiks vai finanšu resursi) (atturētu ziņot 30%; +6% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Ne vienmēr likuma „apiešana” („kreisu” preču tirgošana, pasūtījumu izkārtošana) ir nosodāma vai noziedzīga (tā domā 25% respondentu; -1% salīdzinājumā ar 2020.g.);
 - ✓ Trūkst pierādījumu par pārkāpumu (atturētu ziņot 24%; +9% salīdzinājumā ar 2020.g.).

- Pētījuma rezultāti liecina, ka sabiedrības attieksme pret cilvēkiem, kuri ziņojuši tiesībsargājošajām iestādēm vai cēlušī trauksmi par kādu pārkāpumu, ir kopumā pozitīva. Vairākums (53%; +7% salīdzinājumā ar 2020.g.) pētījuma dalībnieku šādus cilvēkus raksturoja pozitīvi. Biežāk minētie raksturojumi:
 - ✓ Godprātīgs/ godīgs (minēja 15% respondentu);
 - ✓ Drosmīgs/ bezbailīgs (13%).
- Kritiski cilvēkus, kuri ziņo par pārkāpumiem vai ceļ trauksmi, vērtēja 14% (+4% salīdzinājumā ar 2020.g.) aptaujāto Latvijas iedzīvotājus, visbiežāk ziņotājus raksturojot par informatoriem, “stukačiem”. 13% aptaujāto sniedza neitrālu raksturojumu

3. Priekšstati par finanšu noziegumu apjoma izmaiņām Covid pandēmijas laikā

- Katra otrā (50%) aptaujātā Latvijas iedzīvotāja skatījumā finanšu noziegumu apjoms, kas saistīts ar krāpšanos, viltotu preču tirgošanu, parakstu viltošanu, korupciju, nelegālu tirdzniecību un tml., Covid pandēmijas laikā ir lielā mērā vai nedaudz palielinājies. Salīdzinoši biežāk šo viedokli pārstāvēja gados jaunākie respondenti vecumā līdz 45 gadiem, finansiāli mazāk nodrošinātie respondenti, privātā sektorā strādājošie.
- Viedokli, ka finanšu noziegumu apjoms Covid pandēmijas laikā ir samazinājies, pārstāvēja tikai 4% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Pēc katra ceturta (24%) respondenta domām noziegumu apjoms, kas saistīts ar krāpšanos, viltotu preču tirgošanu, parakstu viltošanu, korupciju, nelegālu tirdzniecību un tml., Covid pandēmijas laikā nav mainījies, tas saglabājies iepriekšējā apjomā.

III. Aptaujas rezultāti

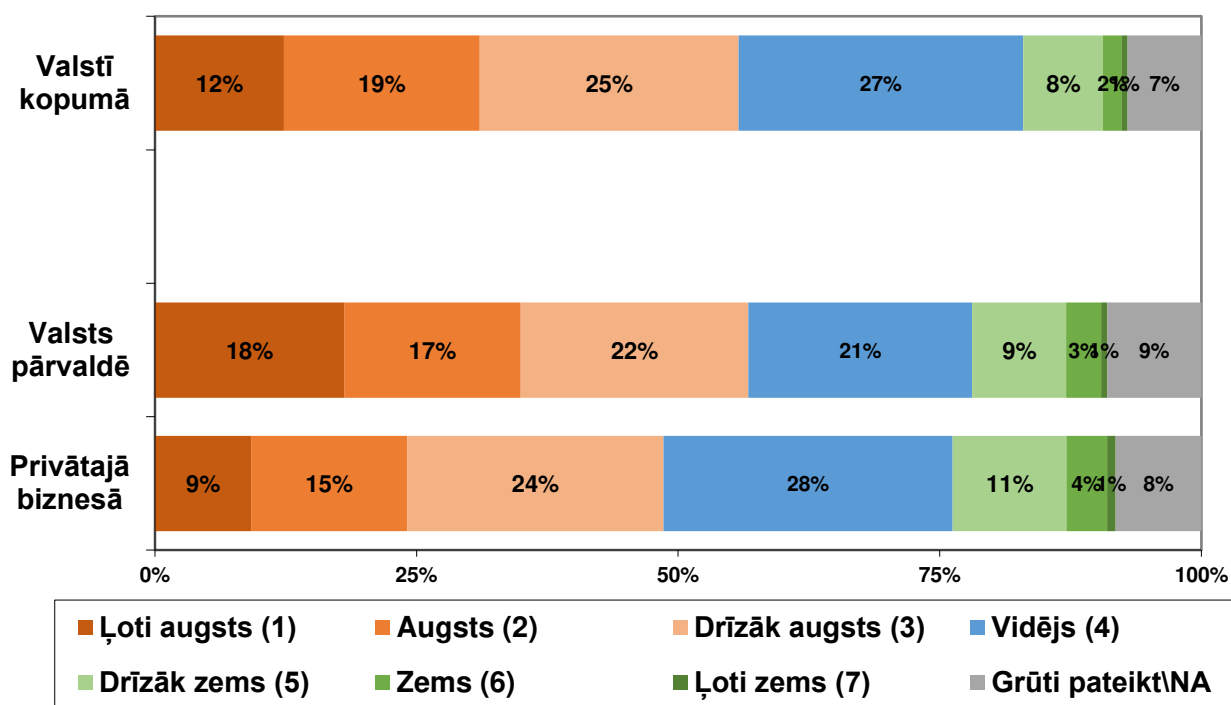
1. Priekšstati un attieksme pret negodīgu rīcību, krāpšanos

1.1. Priekšstati par negodprātības izplatību Latvijā

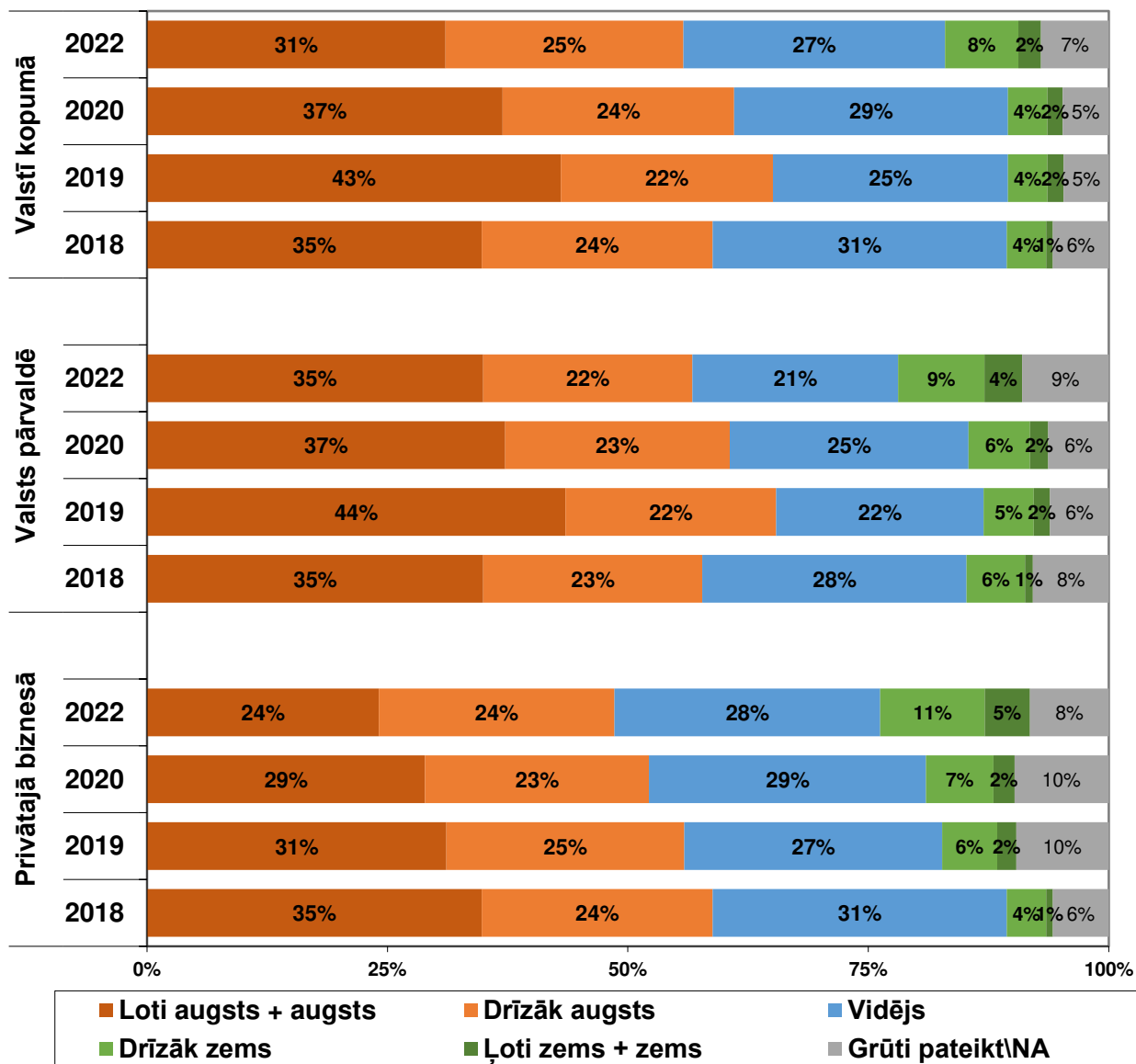
Aptaujas jautājums:

- “Domājot par dažādu negodīgu rīcību (krāpšana, viltotu preču tirgošana, parakstu viltošana, korupcija, nelegāla tirdzniecība un tamlīdzīgi) izplatību Latvijā, kā Jūs uzskatāt, vai kopējais negodprātības līmenis ir ļoti augsts, augsts, drīzāk augsts, vidējs, drīzāk zems, zems vai ļoti zems?”

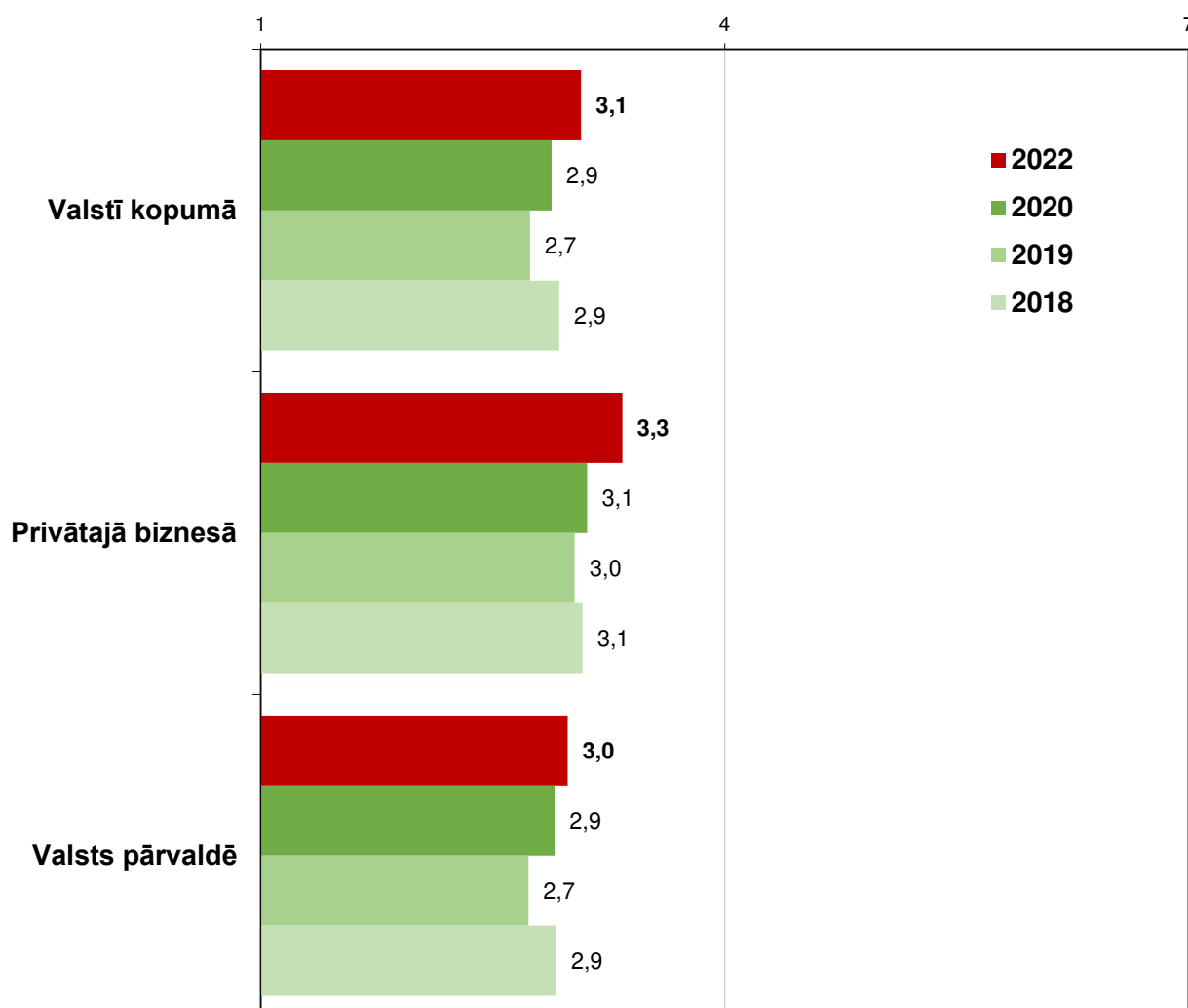
Domājot par dažādu negodīgu rīcību izplatību Latvijā, kā Jūs uzskatāt, vai kopējais negodprātības līmenis ir ļoti augsts, augsts, drīzāk augsts, vidējs, drīzāk zems, zems vai ļoti zems?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

Domājot par dažādu negodīgu rīcību izplatību Latvijā, kā Jūs uzskatāt, vai kopējais negodprātības līmenis ir ļoti augsts, augsts, drīzāk augsts, vidējs, drīzāk zems, zems vai ļoti zems?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

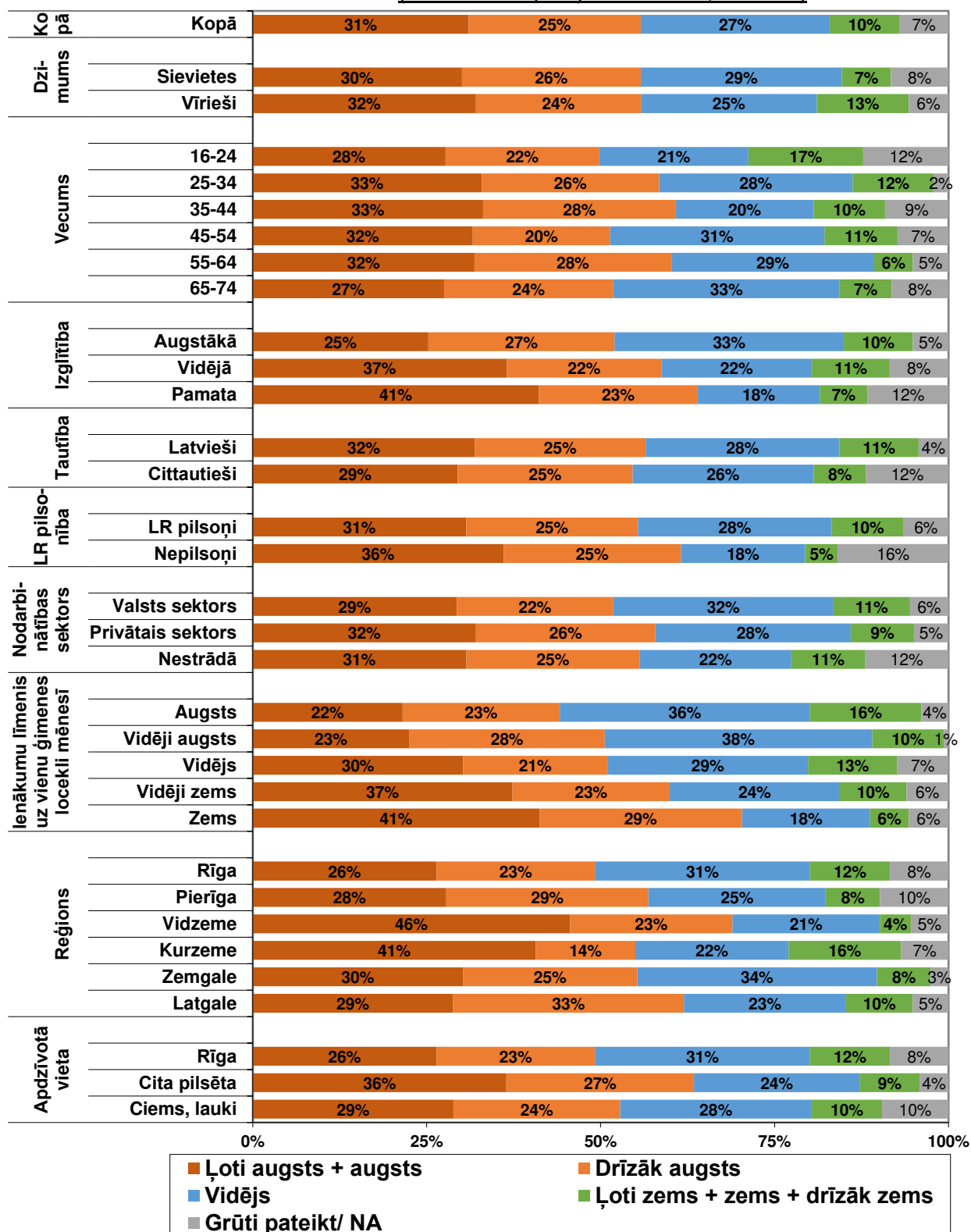
Vai, Jūsaprāt, kopējais negodprātības līmenis ir ļoti augsts, augsts, drīzāk augsts, vidējs, drīzāk zems, zems vai ļoti zems ... ?
Vidējais vērtējumam 7 punktu skalā,
kur 1 nozīmē "ļoti augsts", bet "7" nozīmē "ļoti zems"
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

Domājot par dažādu negodīgu rīcību izplatību Latvijā, kā Jūs vērtējat kopējo negodprātības līmeni ...?

VALSTĪ KOPUMĀ

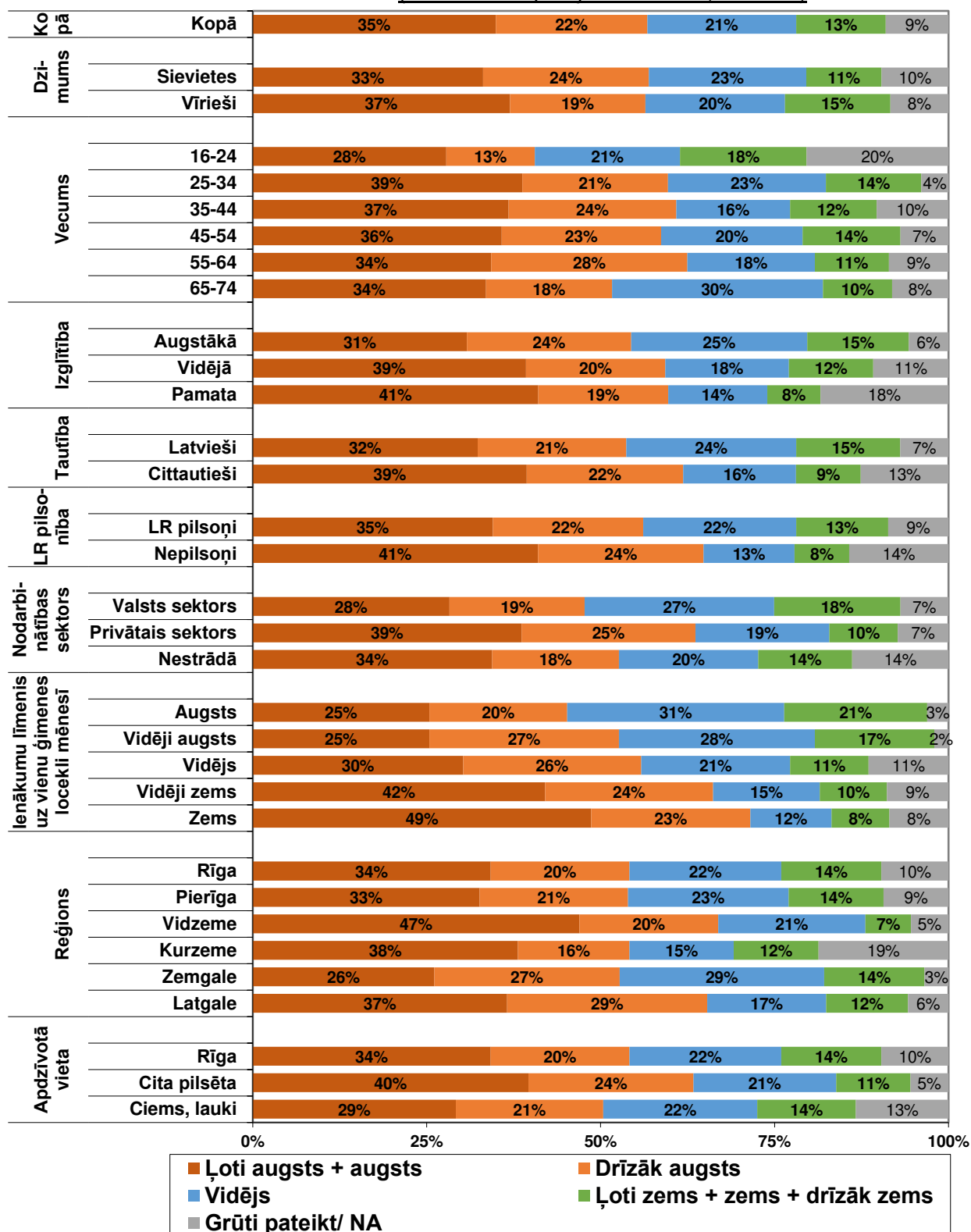
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

Domājot par dažādu negodīgu rīcību izplatību Latvijā, kā Jūs vērtējat kopējo negodprātības līmeni ...?

VALSTS PĀRVALDĒ

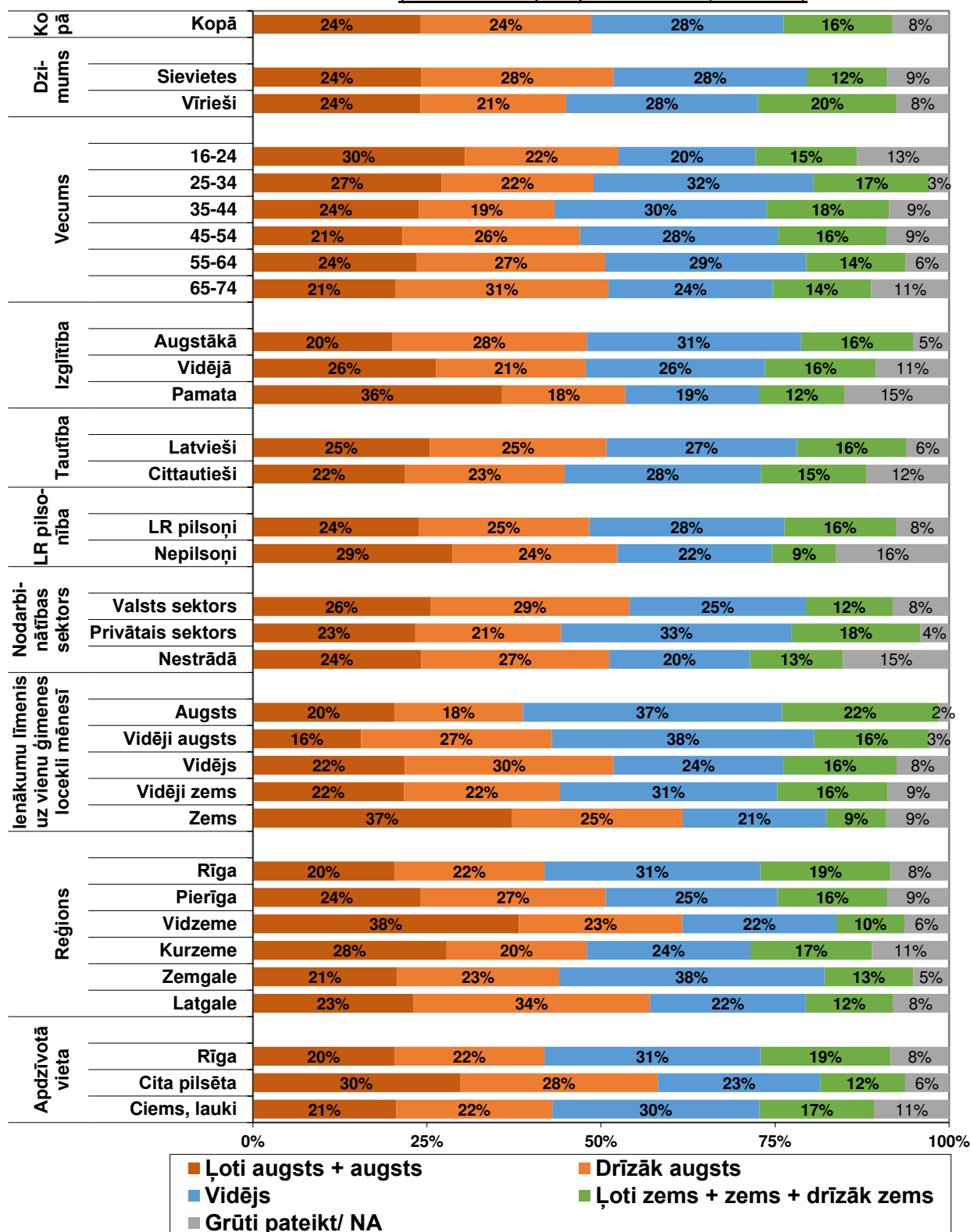
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

Domājot par dažādu negodīgu rīcību izplatību Latvijā, kā Jūs vērtējat kopējo negodprātības līmeni ...?

PRIVĀTAJĀ BIZNESĀ

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

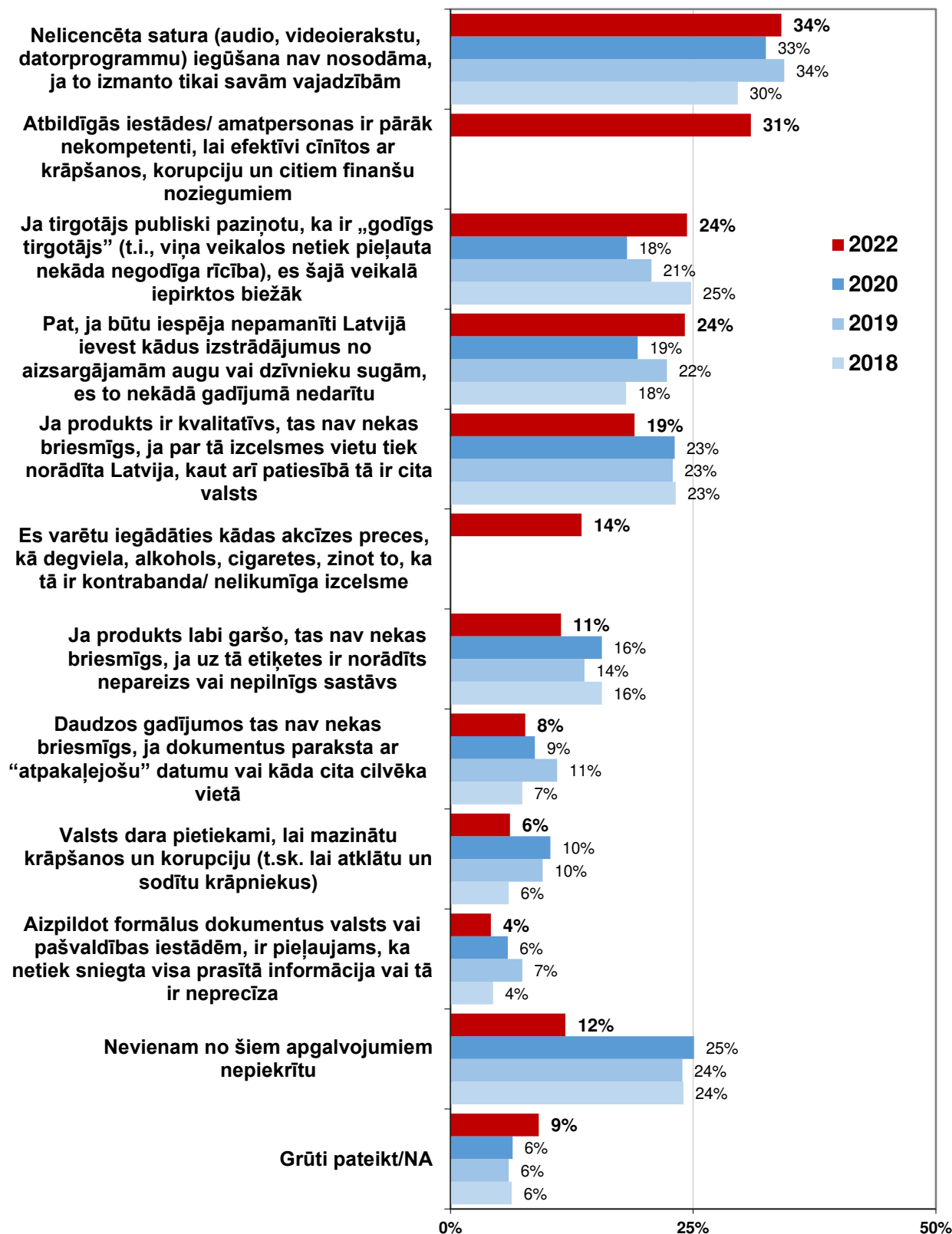
1.2. Priekšstati par negodīgu rīcību, krāpšanos

Aptaujas jautājums:

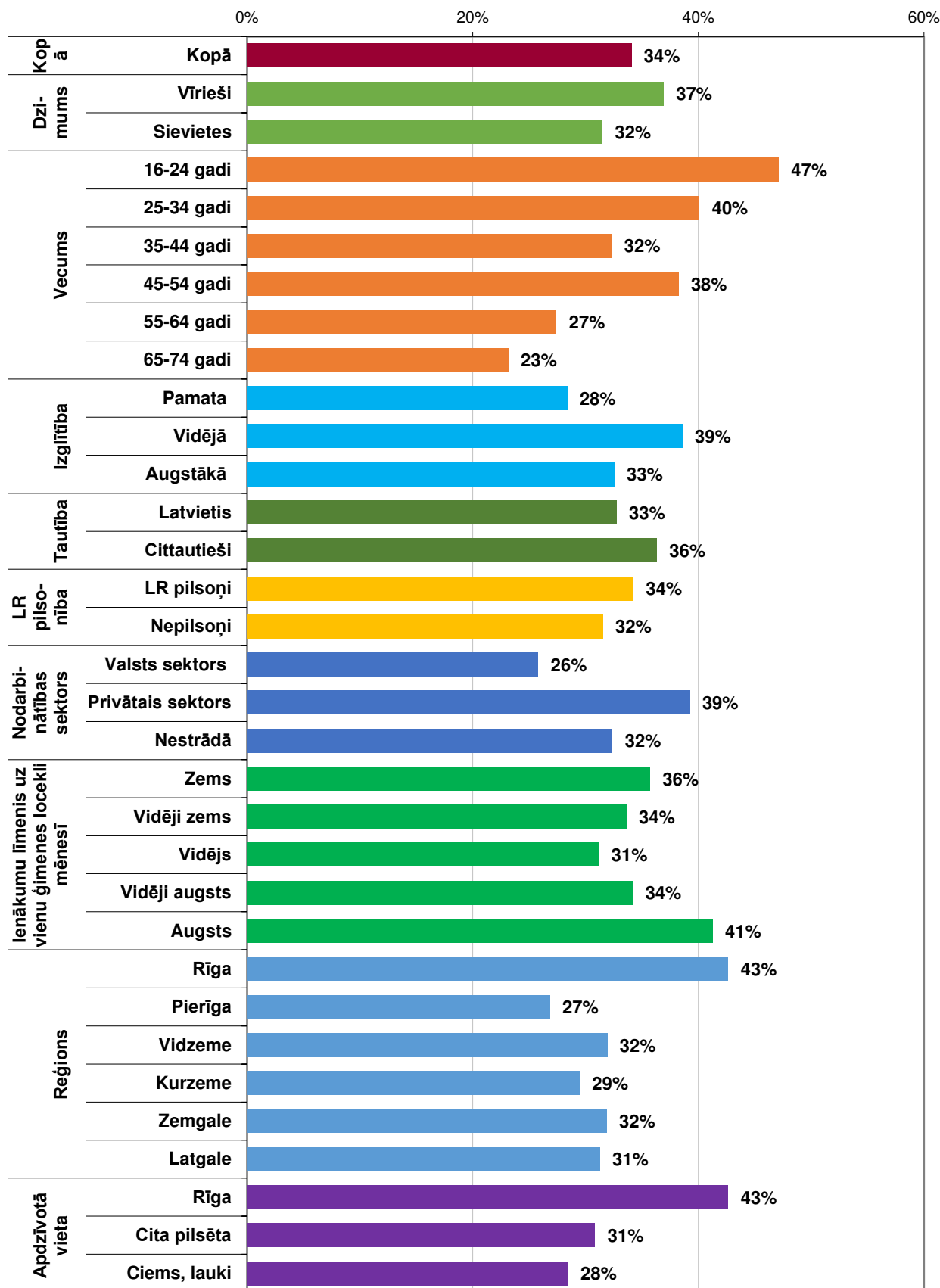
- “Es Jums nolasišu dažādus apgalvojumus. Lūdzu, norādiet, kuriem no tiem Jūs piekrītat”

Es Jums nolasišu dažādus apgalvojumus. Lūdzu, norādiet, kuriem no tiem Jūs piekrītat?

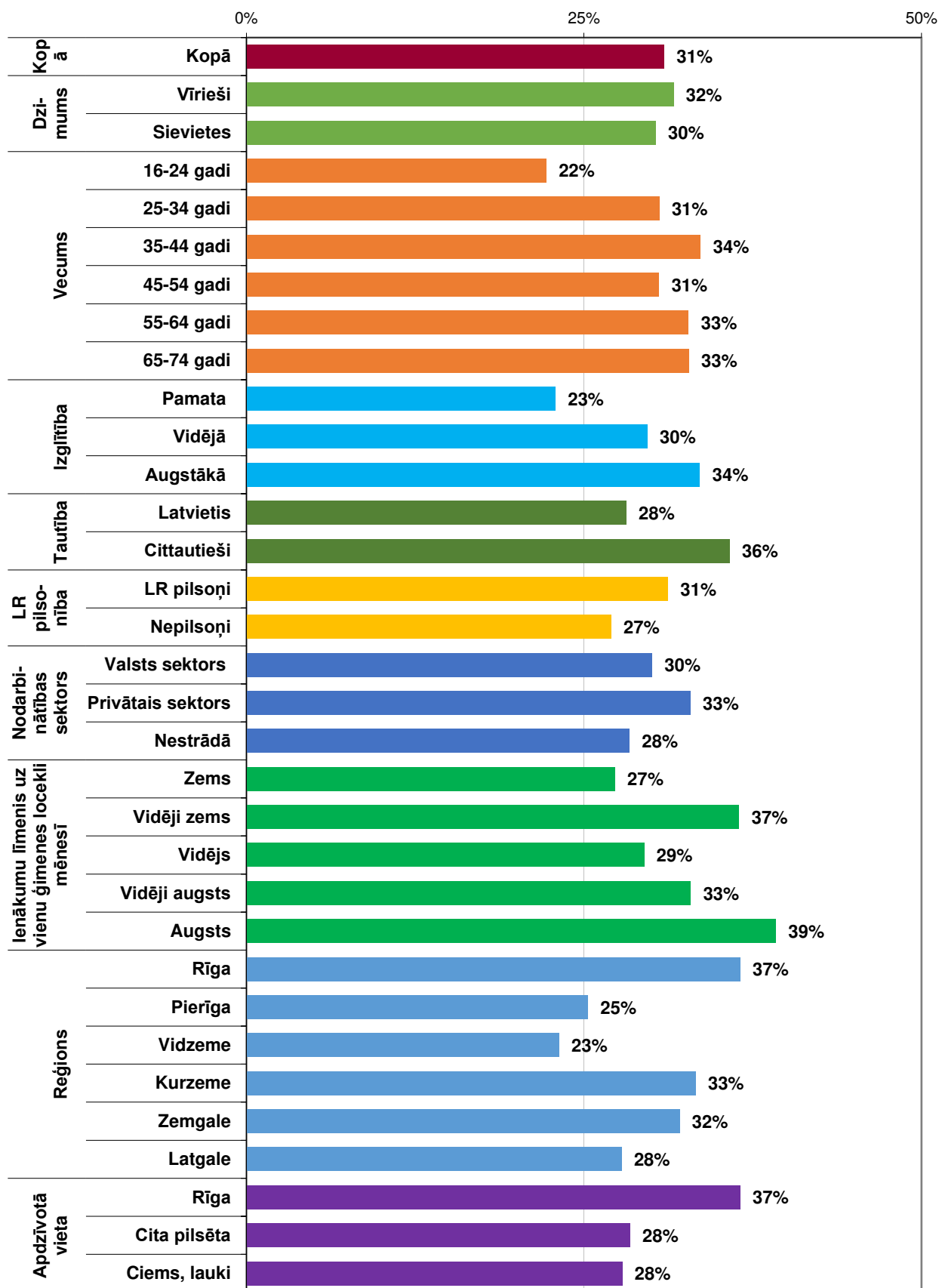
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

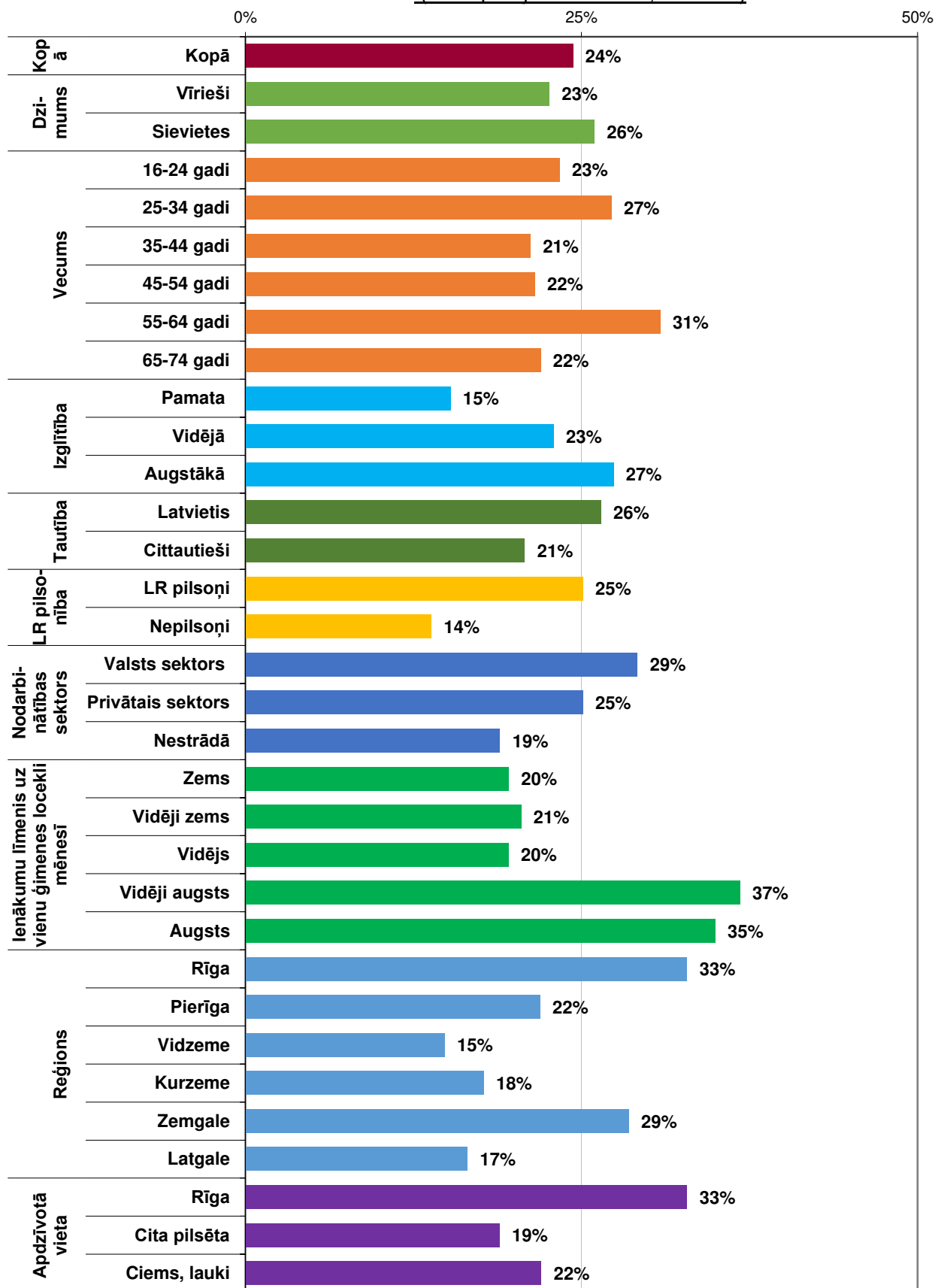
Piekrīt izteikumam:
**Nelicencēta saturs (audio, videoierakstu, datorprogrammu) iegūšana
nav nosodāma, ja to izmanto tikai savām vajadzībām**
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

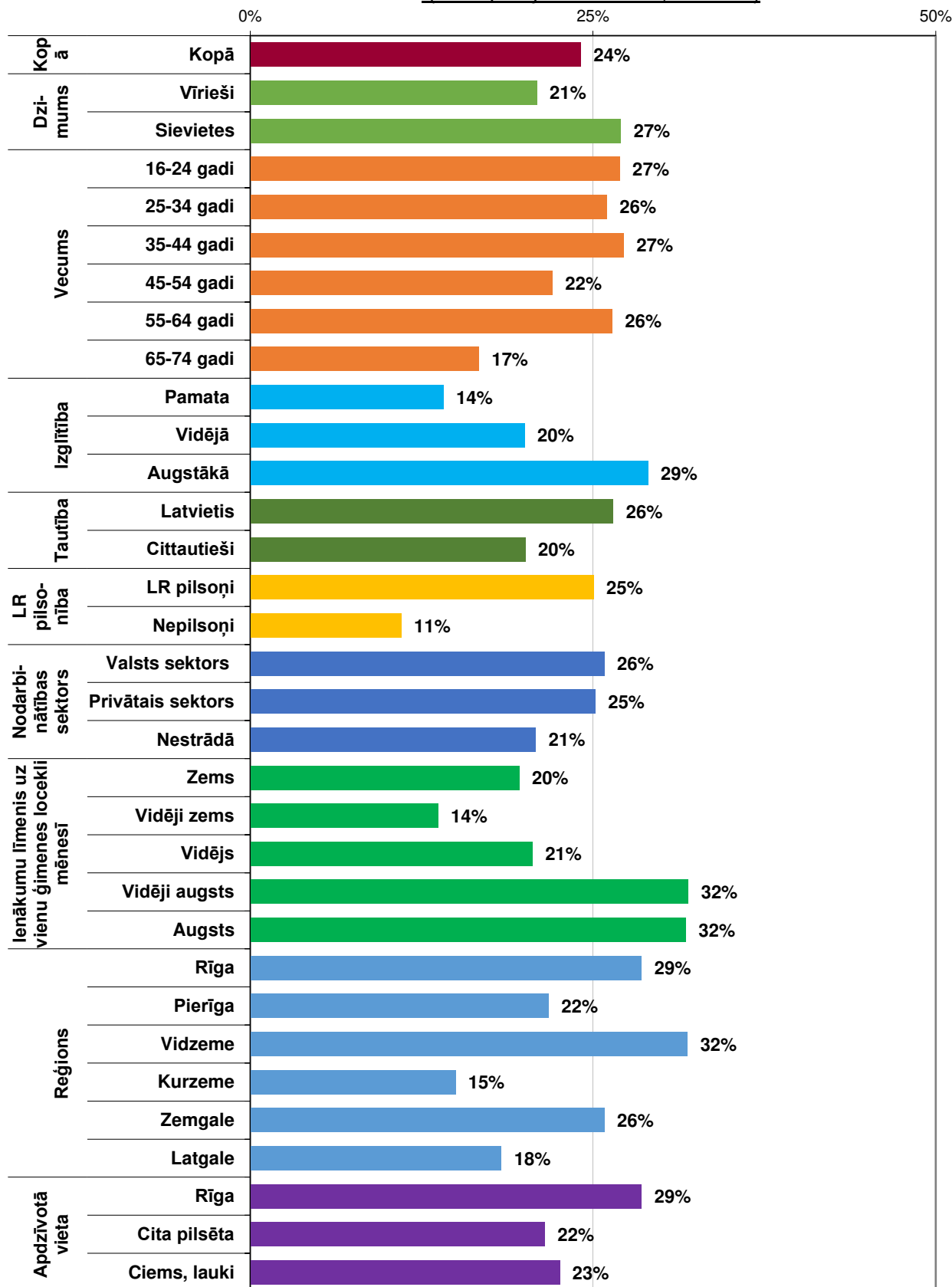
Piekrīt izteikumam:
Atbildīgās iestādes/ amatpersonas ir pārāk nekompetenti, lai efektīvi cīnītos ar krāpšanos, korupciju un citiem finanšu noziegumiem
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

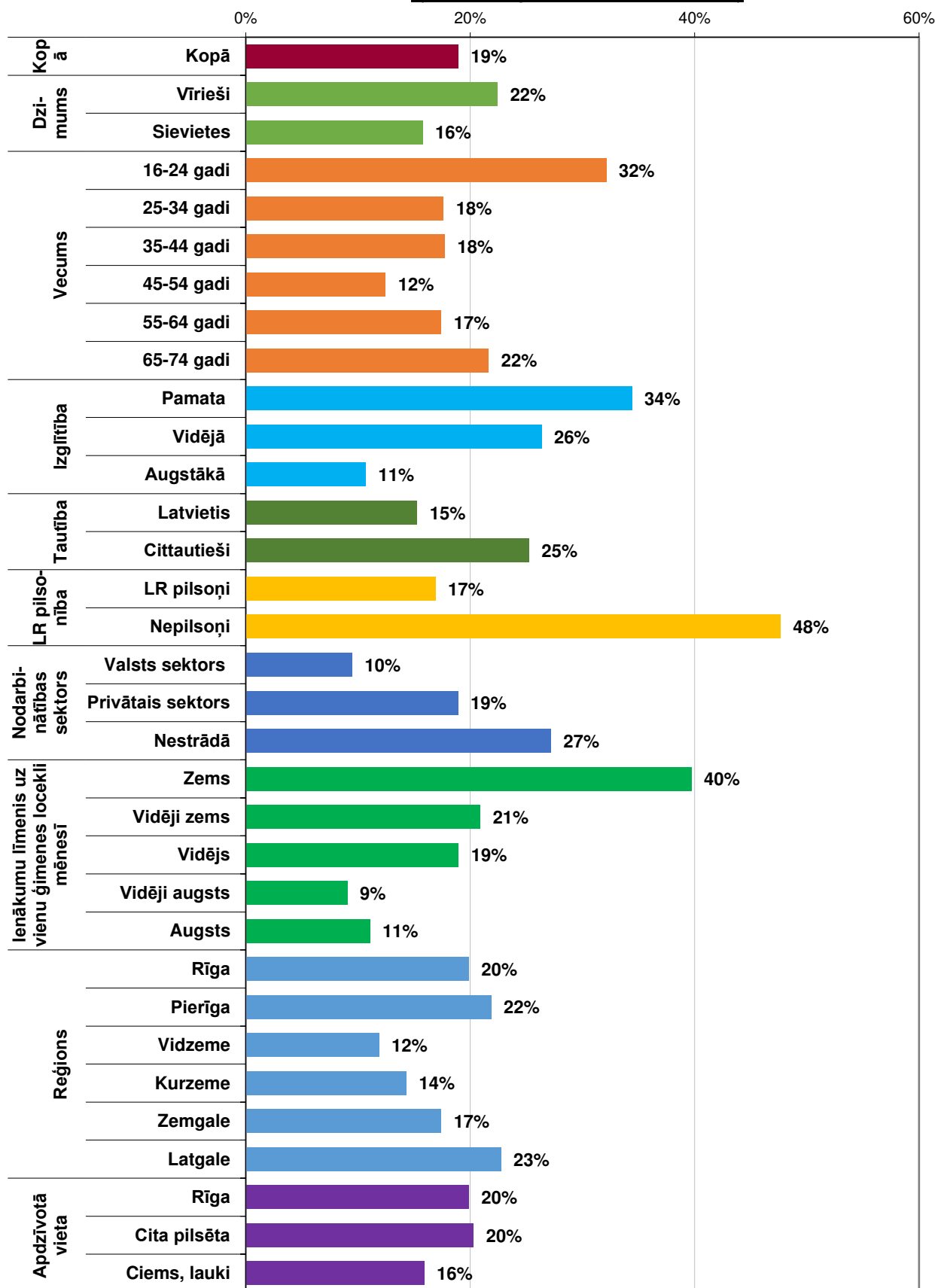
Piekrīt izteikumam:
**Ja tirgotājs publiski paziņotu, ka ir „godīgs tirgotājs” (veikalos netiek
 pieļauta nekāda negodīga rīcība), es šajā veikalā iepirktos biežāk**
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

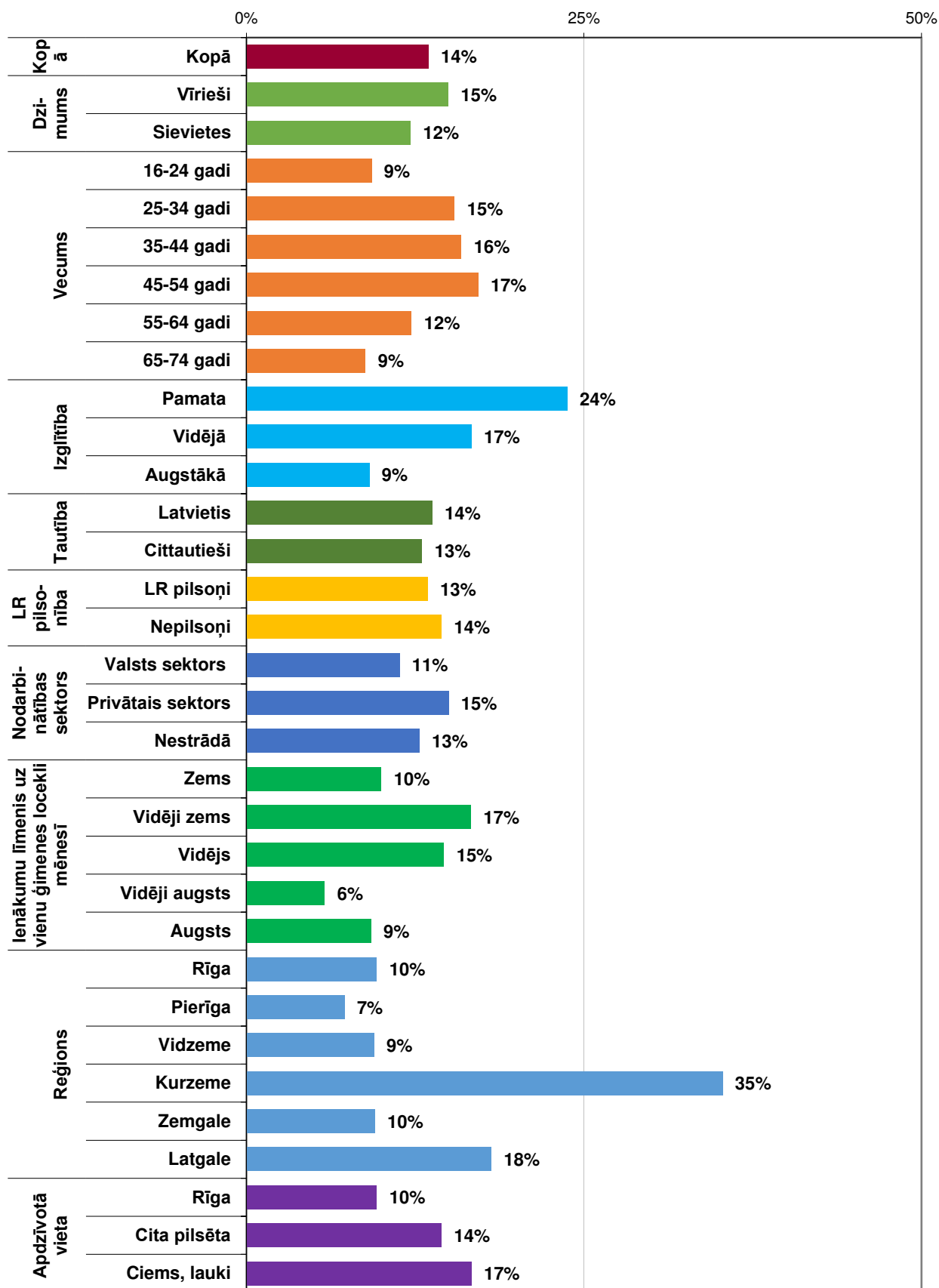
Piekrīt izteikumam:
**Arī tad, ja būtu iespēja nepamanīti Latvijā ievest kādus izstrādājumus
no aizsargājamām augu vai dzīvnieku sugām (piem., medikamentus,
apģērbu, apavus), es to nekādā gadījumā nedarītu**
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

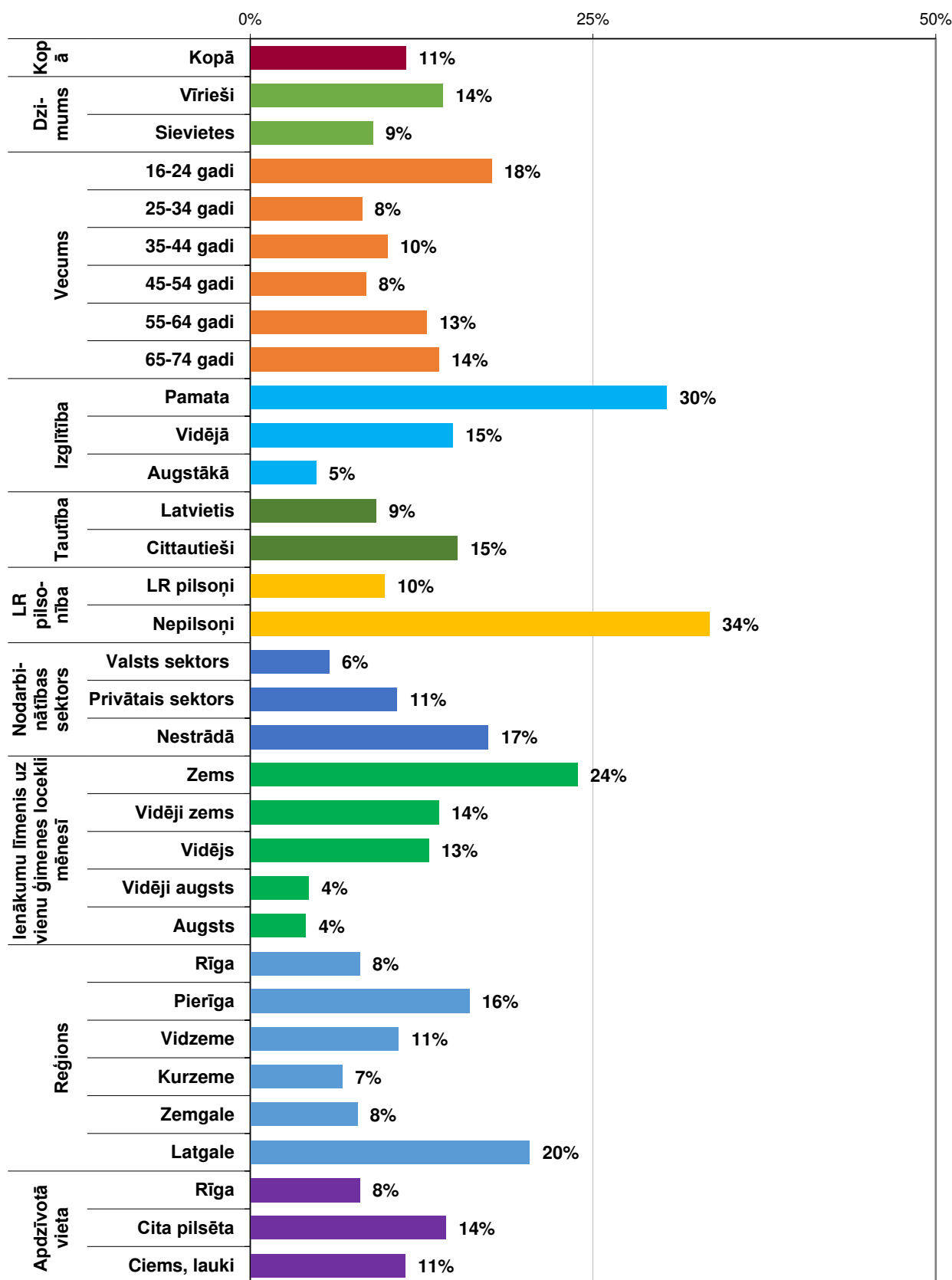
Piekrīt izteikumam:
Ja produkts ir kvalitatīvs, tas nav nekas briesmīgs, ja par tā izcelsmes vietu tiek norādīta Latvija, kaut arī patiesībā tā ir cita valsts
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

Piekrīt izteikumam:
**Es varētu iegādāties kādas akcīzes preces, kā degviela, alkohols,
 cigaretes, zinot to, ka tā ir kontrabanda/ nelikumīga izcelsme**
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

Piekrīt izteikumam:
Ja produkts labi garšo, tas nav nekas briesmīgs, ja uz tā etiķetes ir norādīts nepareizs vai nepilnīgs sastāvs (vienas gaļas vietā cita, nav norādītas visas sastāvdaļas u.tml.)
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

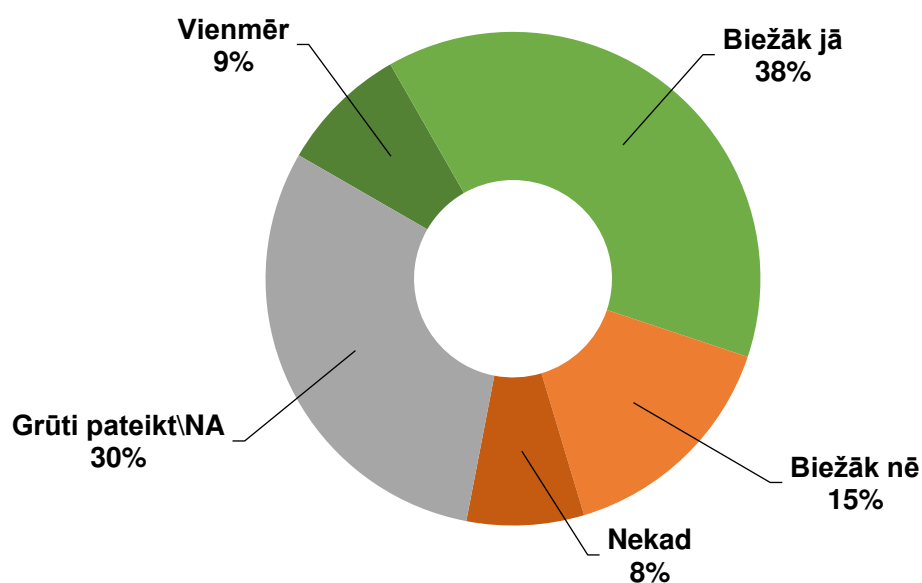
1.3. Attieksme pret negodīgu rīcību

Aptaujas jautājums:

- “Pēdējā laikā ir izskanējis sauklis #ATKRĀPIES! (piem., Ja neesi godprātīgs, atkrāpies!), kas nozīmē neļaušanos un pretestību dažādām negodprātīgām darbībām, krāpniecībai jebkurā dzīves jomā. Cik bieži Jūs esat gatavs demonstrēt šādu attieksmi?”

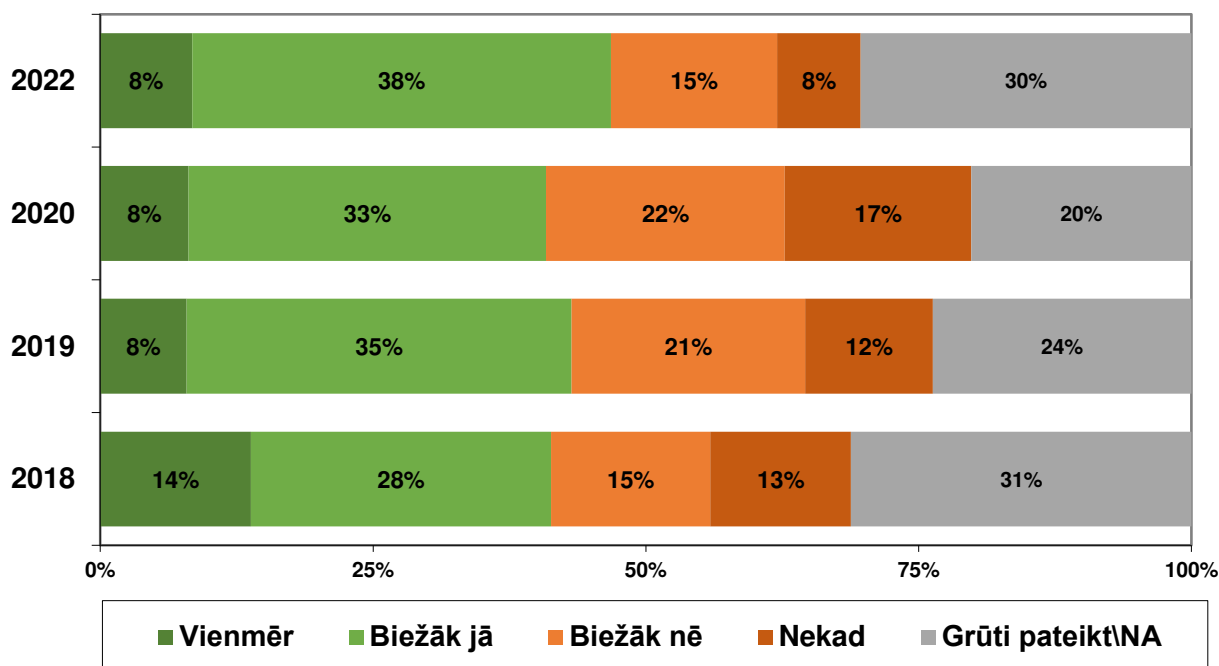
Pēdējā laikā ir izskanējis sauklis #ATKRĀPIES! , kas nozīmē neļaušanos un pretestību dažādām negodprātīgām darbībām, krāpniecībai jebkurā dzīves jomā. Cik bieži Jūs esat gatavs demonstrēt šādu attieksmi?

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=1003)

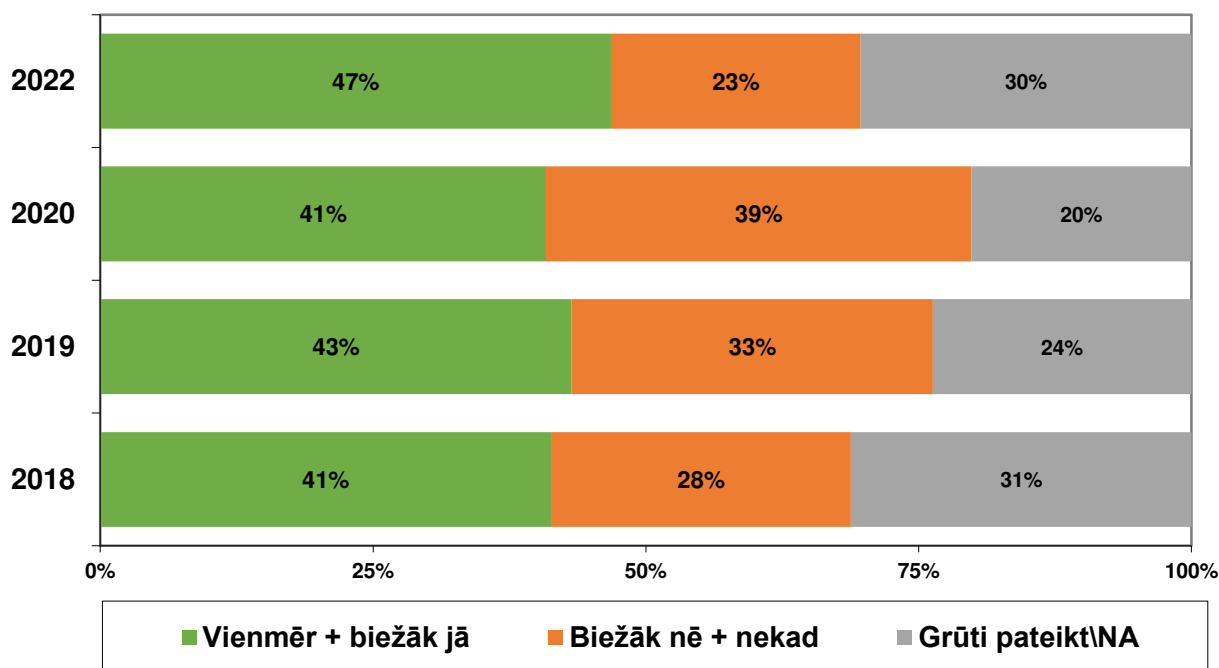
Pēdējā laikā ir izskanējis sauklis #ATKRĀPIES!, kas nozīmē neļaušanos un pretestību dažādām negodprātīgām darbībām, krāpniecībai jebkurā dzīves jomā. Cik bieži Jūs esat gatavs demonstrēt šādu attieksmi?

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

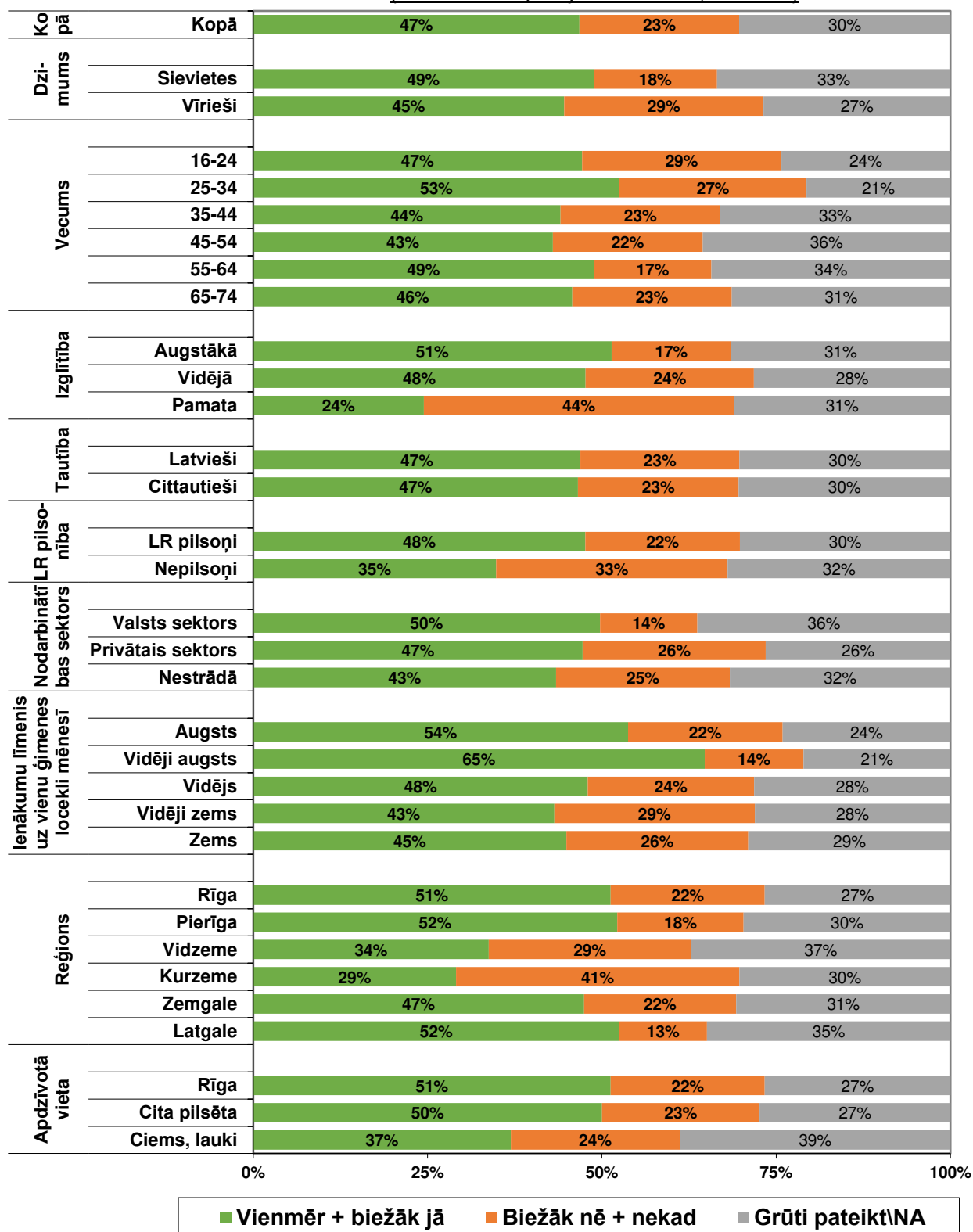
Pēdējā laikā ir izskanējis sauklis #ATKRĀPIES!, kas nozīmē neļaušanos un pretestību dažādām negodprātīgām darbībām, krāpniecībai jebkurā dzīves jomā. Cik bieži Jūs esat gatavs demonstrēt šādu attieksmi?

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

Pēdējā laikā ir izskanējis sauklis #ATKRĀPIES!, kas nozīmē neļaušanos un pretestību dažādām negodprātīgām darbībām, krāpniecībai jebkurā dzīves jomā. Cik bieži Jūs esat gatavs demonstrēt šādu attieksmi?

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

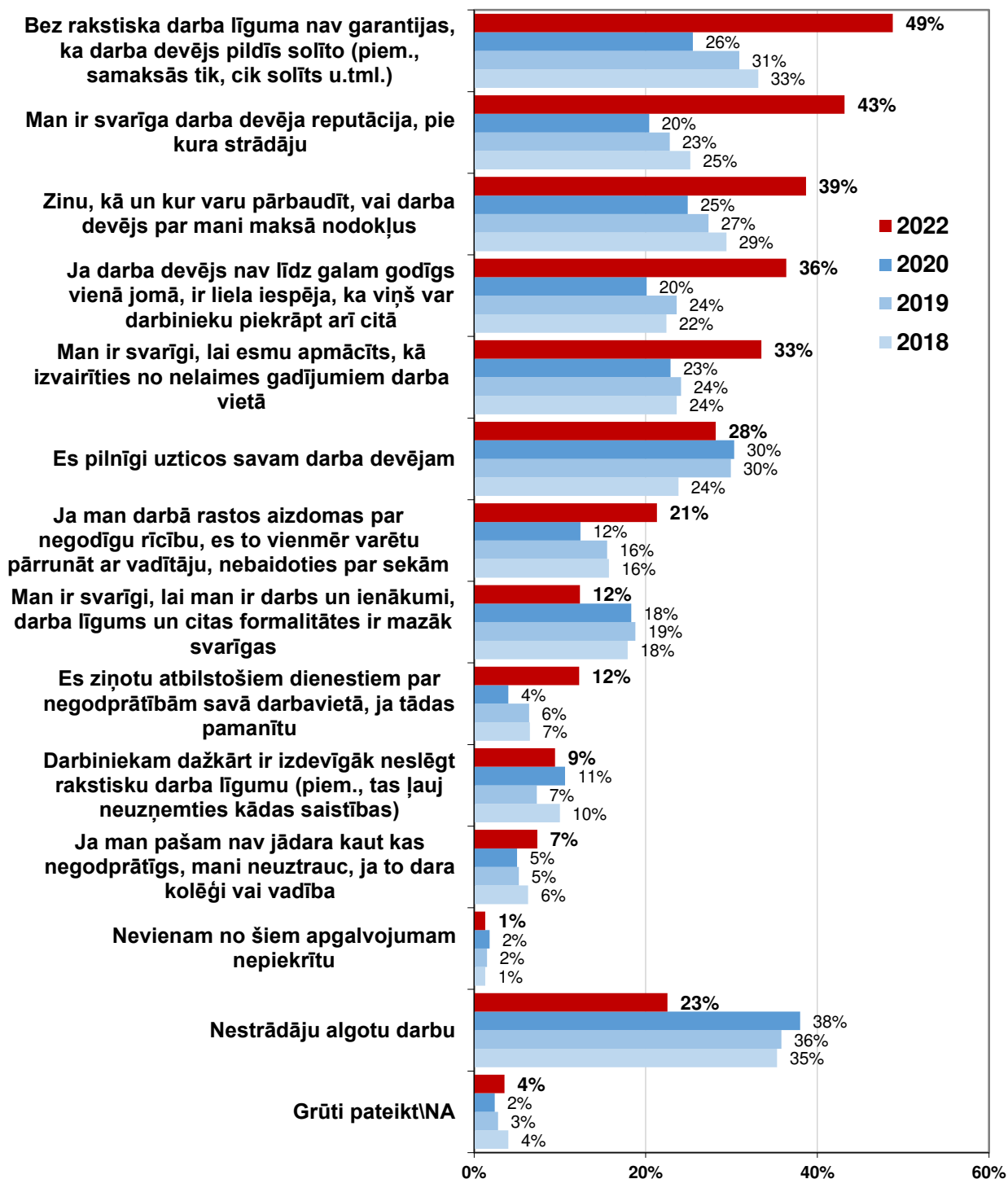

1.4. Negodīga rīcība darba attiecībās

Aptaujas jautājums:

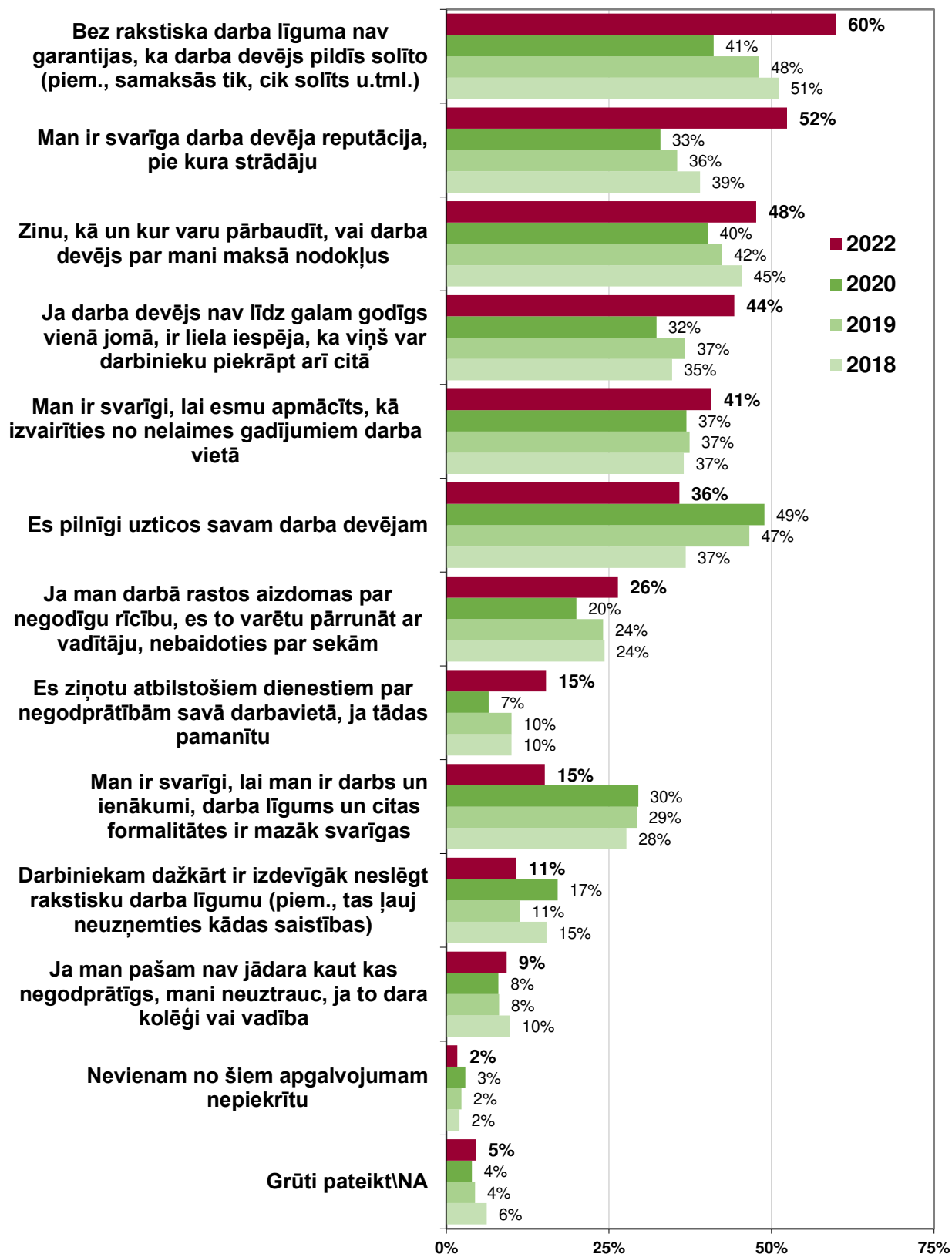
- “Cilvēki pauž dažādus uzskatus, domājot par darba attiecībām un darba līgumu. Es Jums nolasišu vairākus apgalvojumus par šo tēmu. Saki, lūdzu, kuriem no tiem Jūs piekrītat? Atgādinām, ka nav pareizu vai nepareizu atbilžu. Mums ir svarīgi noskaidrot tieši Jūsu uzskatus”

Es Jums nolasišu vairākus apgalvojumus par darba attiecībām un darba līgumu. Saki, lūdzu, kuriem no tiem Jūs piekrītat?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

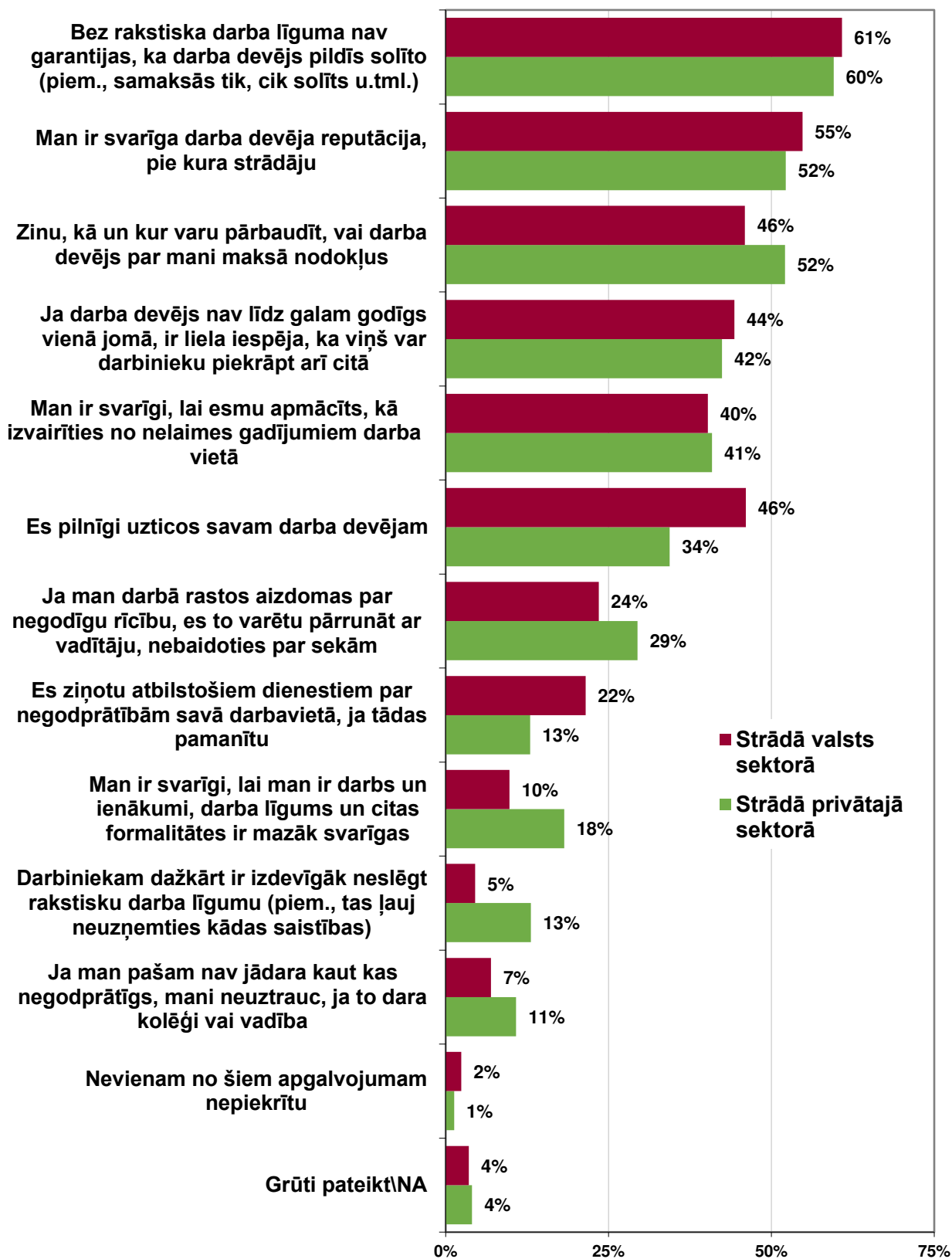

Pētījuma rezultāti strādājošo vidū:

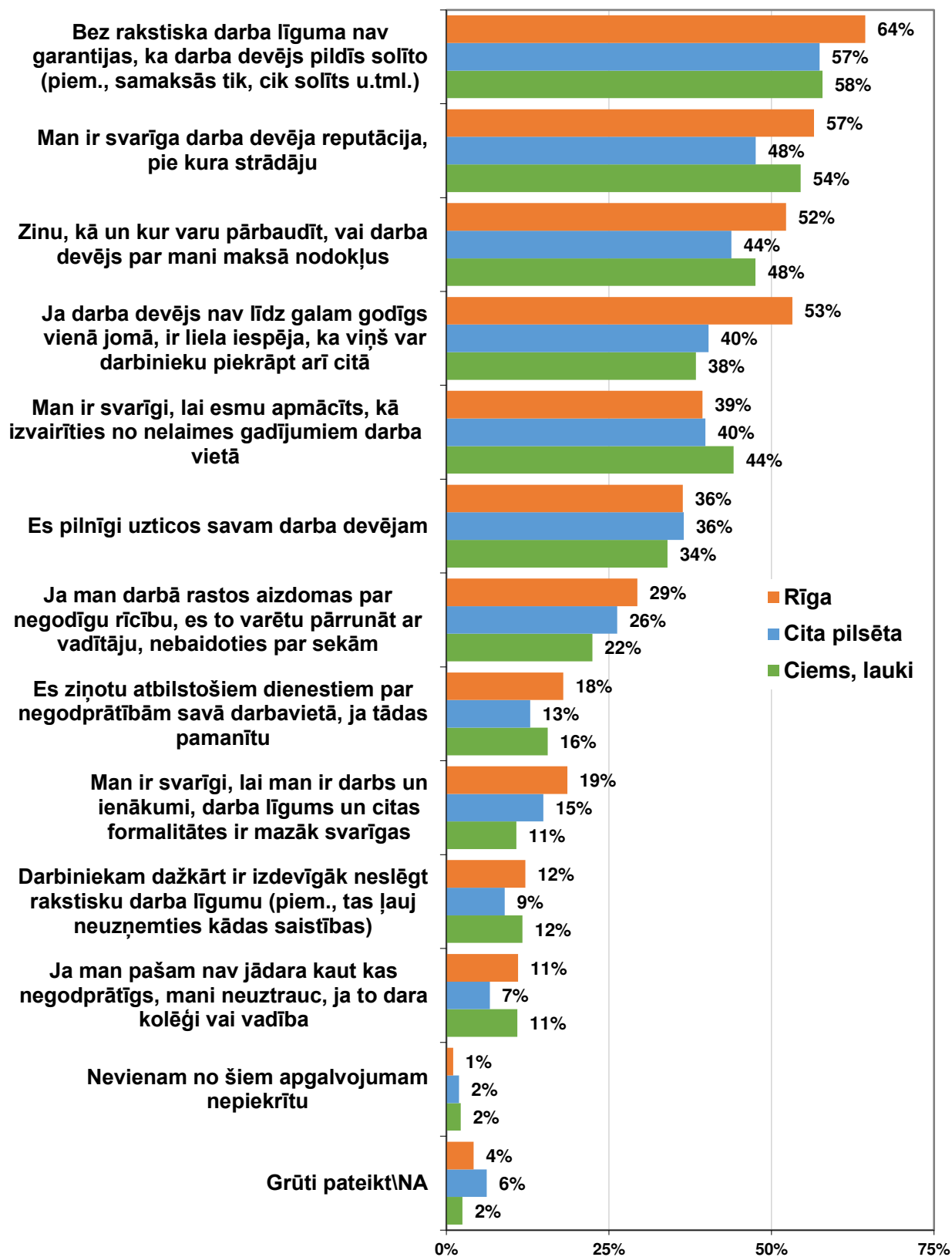
Es Jums nolasišu vairākus apgalvojumus par darba attiecībām un darba līgumu. Sakiet, lūdzu, kuriem no tiem Jūs piekrītat?
(Bāze = strādājošie; N=782)

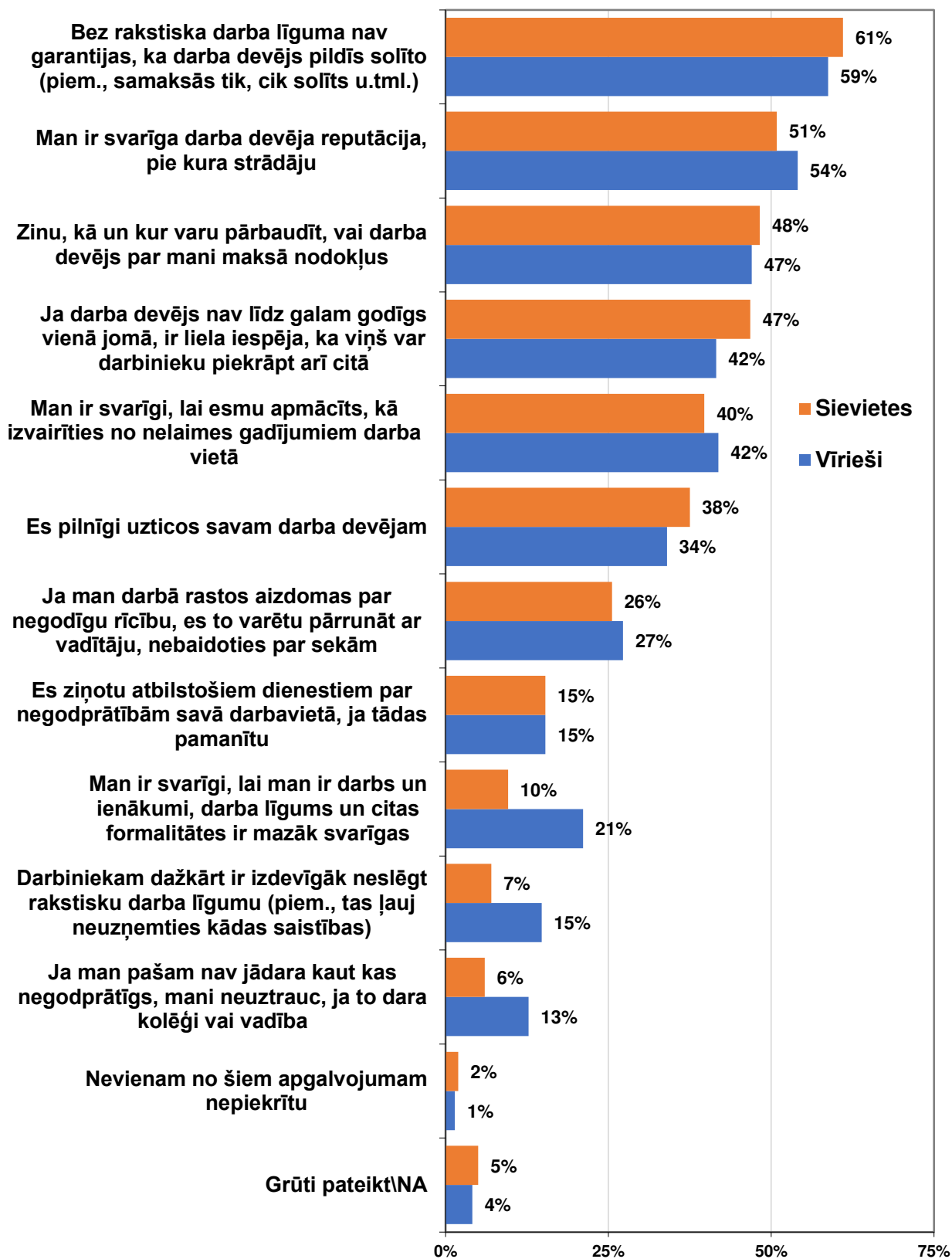
Es Jums nolasišu vairākus apgalvojumus par darba attiecībām un darba līgumu. Sakiet, lūdzu, kuriem no tiem Jūs piekrītat?
(Bāze = strādājošie; N=782)

Es Jums nolasišu vairākus apgalvojumus par darba attiecībām un darba līgumu. Sakiet, lūdzu, kuriem no tiem Jūs piekrītat?
(Bāze = strādājošie; N=782)

Es Jums nolasišu vairākus apgalvojumus par darba attiecībām un darba līgumu. Sakiet, lūdzu, kuriem no tiem Jūs piekrītat?
(Bāze = strādājošie; N=782)

2. Attieksme pret ziņošanu atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību, krāpšanos

2.1. Priekšstati par ziņošanas nepieciešamību atbildīgajām iestādēm dažādās situācijās

Aptaujas jautājums:

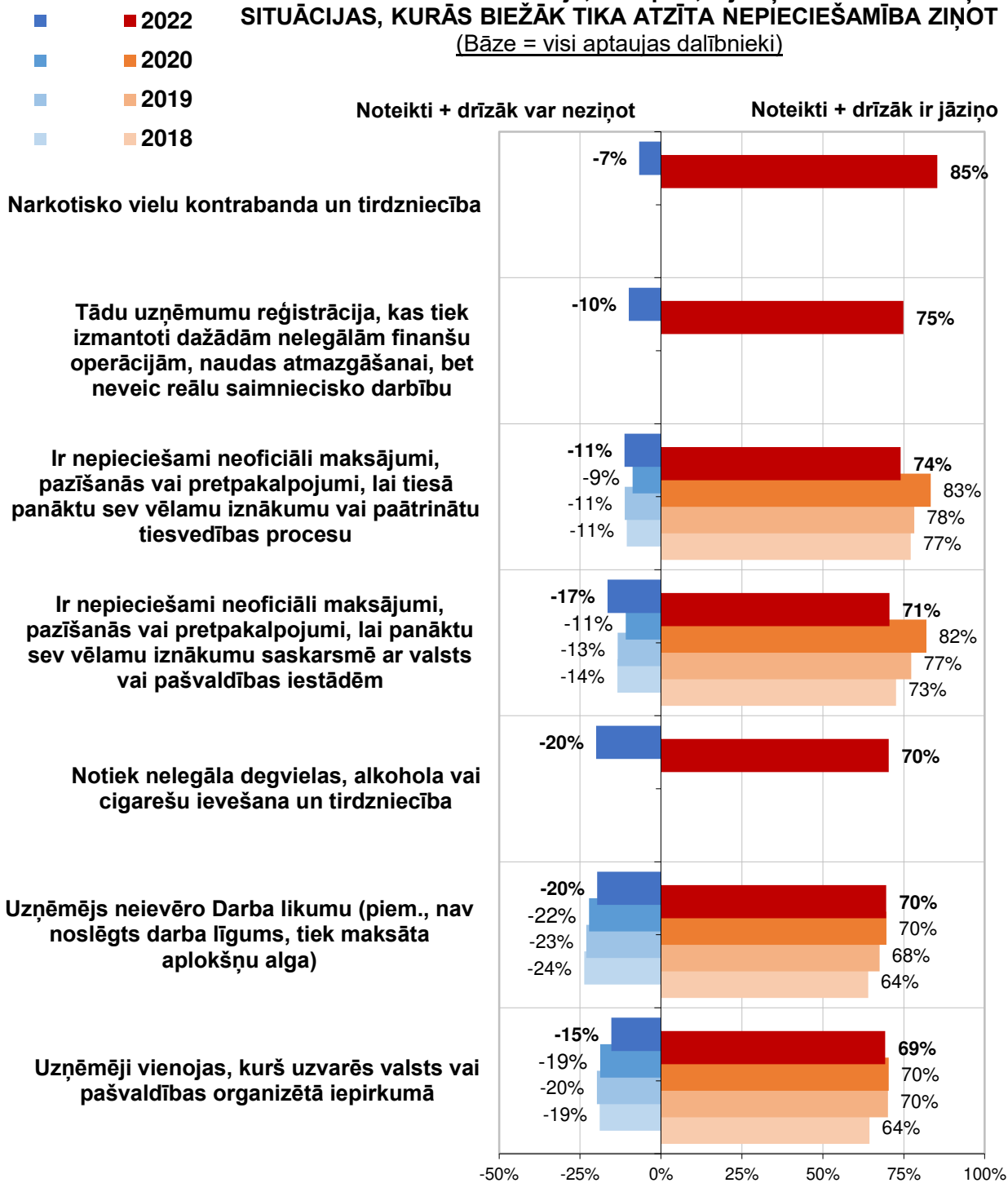
- “Cilvēki atšķirīgi reagē, ja saskaras ar situācijām, kurās ir saskatāma likuma „apiešana”, tostarp datu viltošana vai krāpšana. Daļa par to ziņo tiesībsargājošajām un citām kontrolējošajām iestādēm (piem., policijai, KNAB, VID, PVD u.tml.), bet citi dažādu iemeslu dēļ ir „pret” šādu ziņošanu vai neuzskata to par nepieciešamu. Kā domājat Jūs, vai, saskaroties ar šādu situāciju, noteikti ir jāziņo vai var arī neziņot?”

Vai saskaroties ar šādu situāciju, Jūsprāt, ir jāziņo vai var arī neziņot?

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

Vai saskaroties ar šādu situāciju, Jūsaprāt, ir jāziņo vai var arī neziņot?
SITUĀCIJAS, KURĀS BIEŽĀK TIKA ATZĪTA NEPIECIEŠAMĪBA ZIŅOT
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

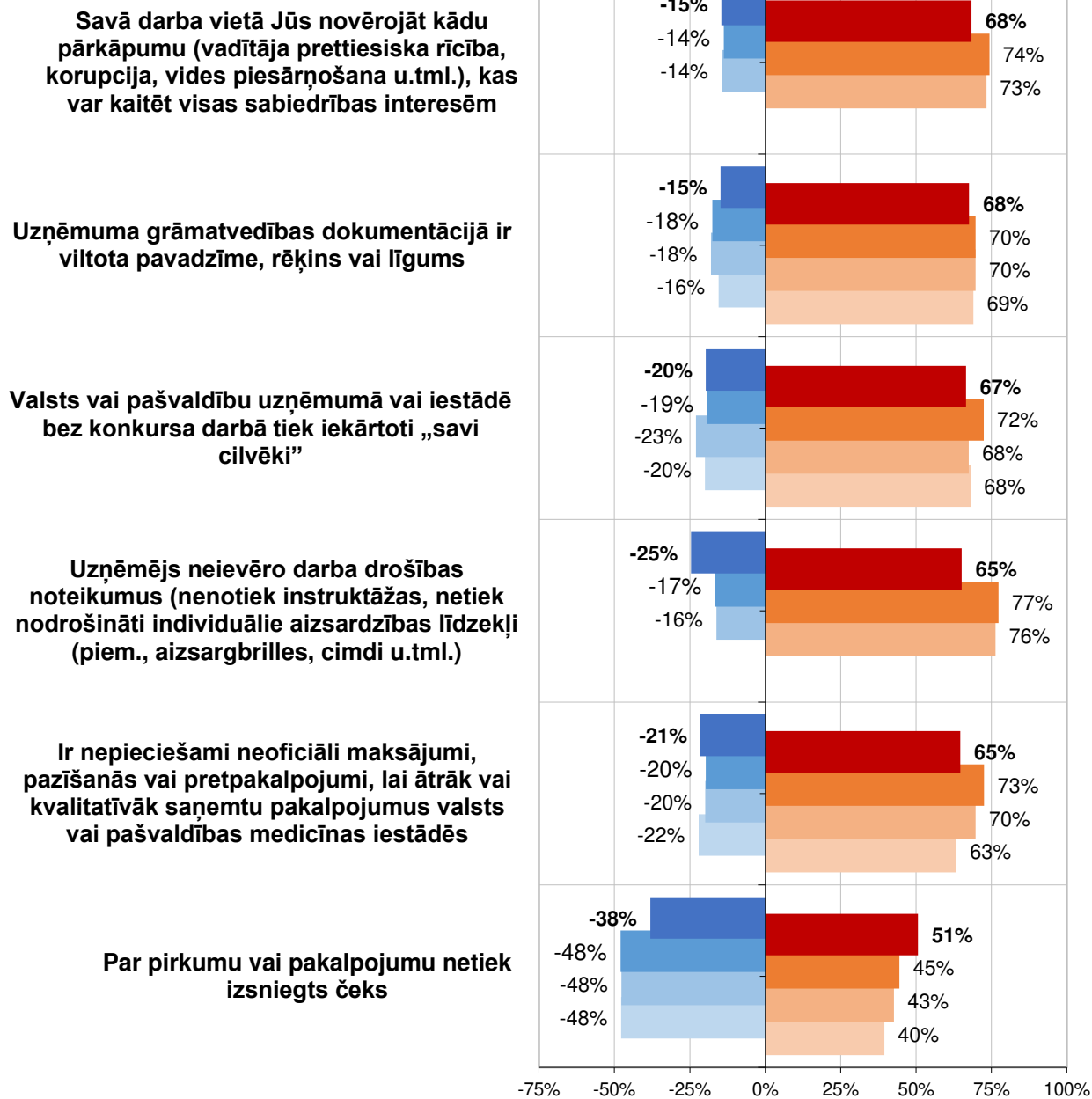

Vai saskaroties ar šādu situāciju, Jūsprāt, ir jāziņo vai var arī neziņot?
SITUĀCIJAS, KURĀS RETĀK TIKA ATZĪTA NEPIECIEŠAMĪBA ZIŅOT
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

- 2022
- 2020
- 2019
- 2018

Noteikti + drīzāk var neziņot

Noteikti + drīzāk ir jāziņo

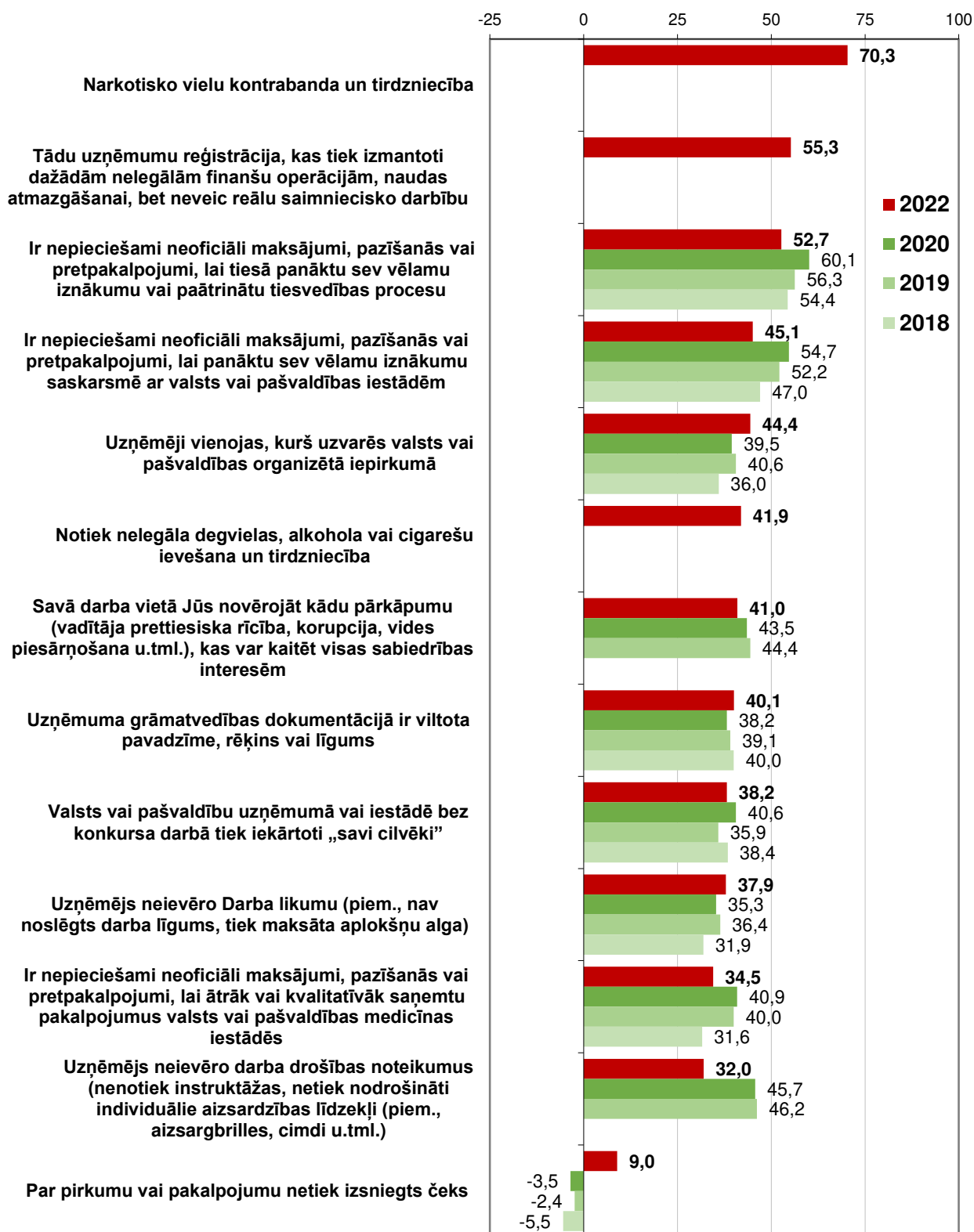

Vai saskaroties ar šādu situāciju, Jūsaprāt, ir jāziņo vai var arī neziņot?

Vērtējuma indekss*

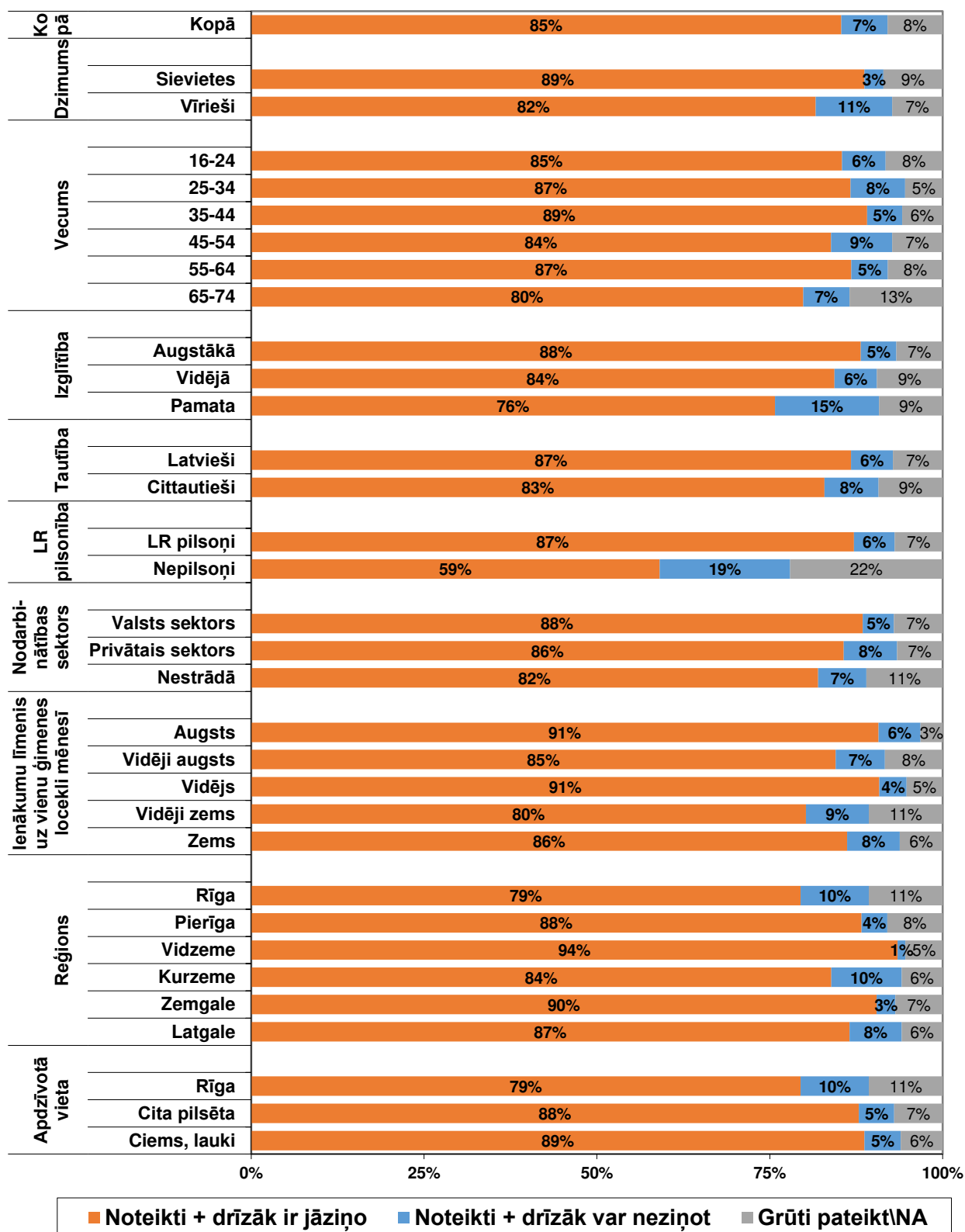
skalā no -100 (noteikti var neziņot) līdz 100 (noteikti ir jāziņo)

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

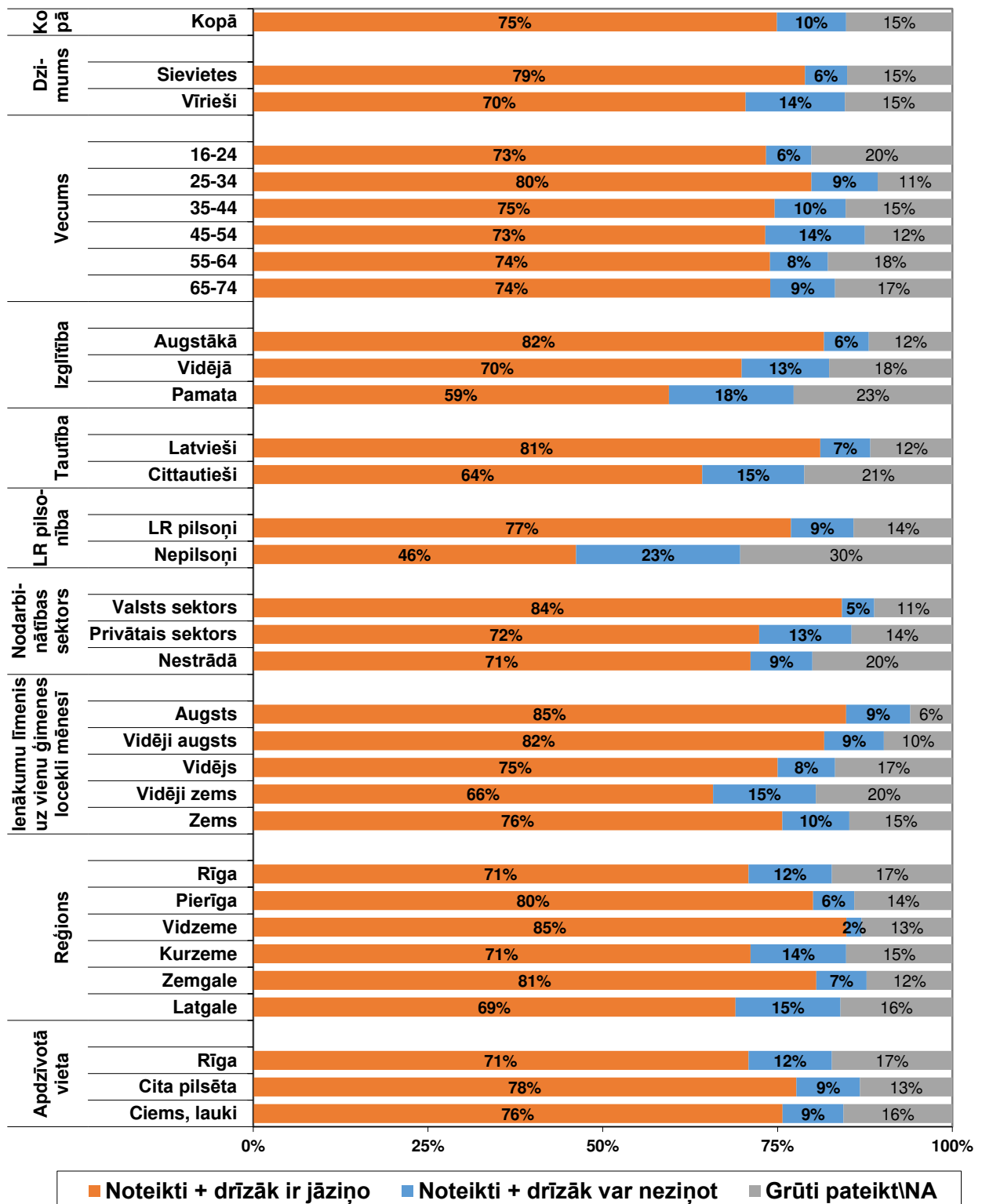

* Indekss atspoguļo vērtējumu jāziņo/nav jāziņo īpatsvaru starpību, kur vērtējumu “vairāk sliecos domāt, ka ir jāziņo” un “vairāk sliecos domāt, ka var neziņot” minēšanas biežums (%) ir reizināts ar koeficientu 0.5, bet vērtējumu “noteikti ir jāziņo” un “noteikti var neziņot” minēšanas biežums - ar koeficientu 1

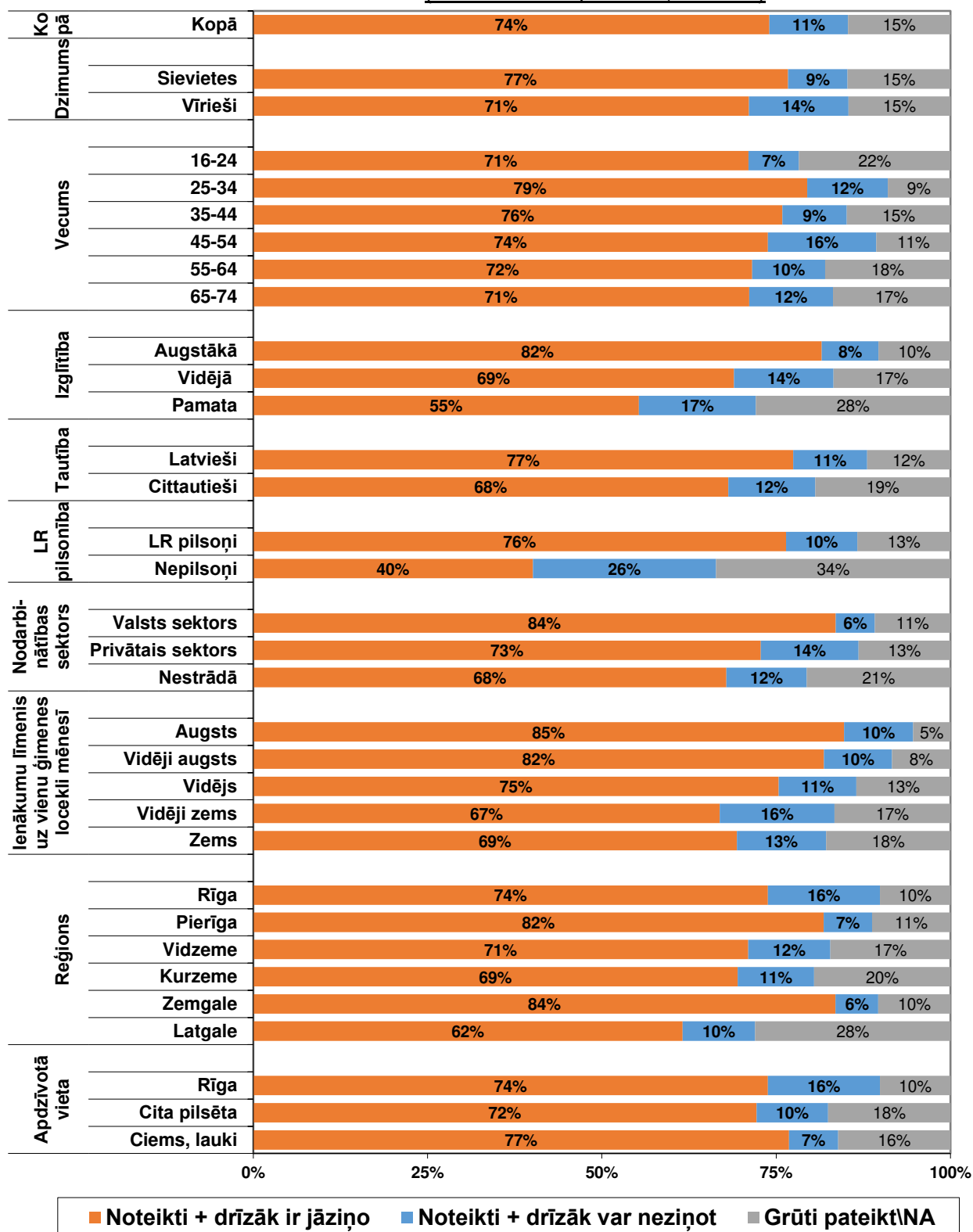
Vai saskaroties ar šādu situāciju ir jāziņo vai var arī neziņot?
Narkotisko vielu kontrabanda un tirdzniecība
 (Bāze = visi respondenti; N=1003)

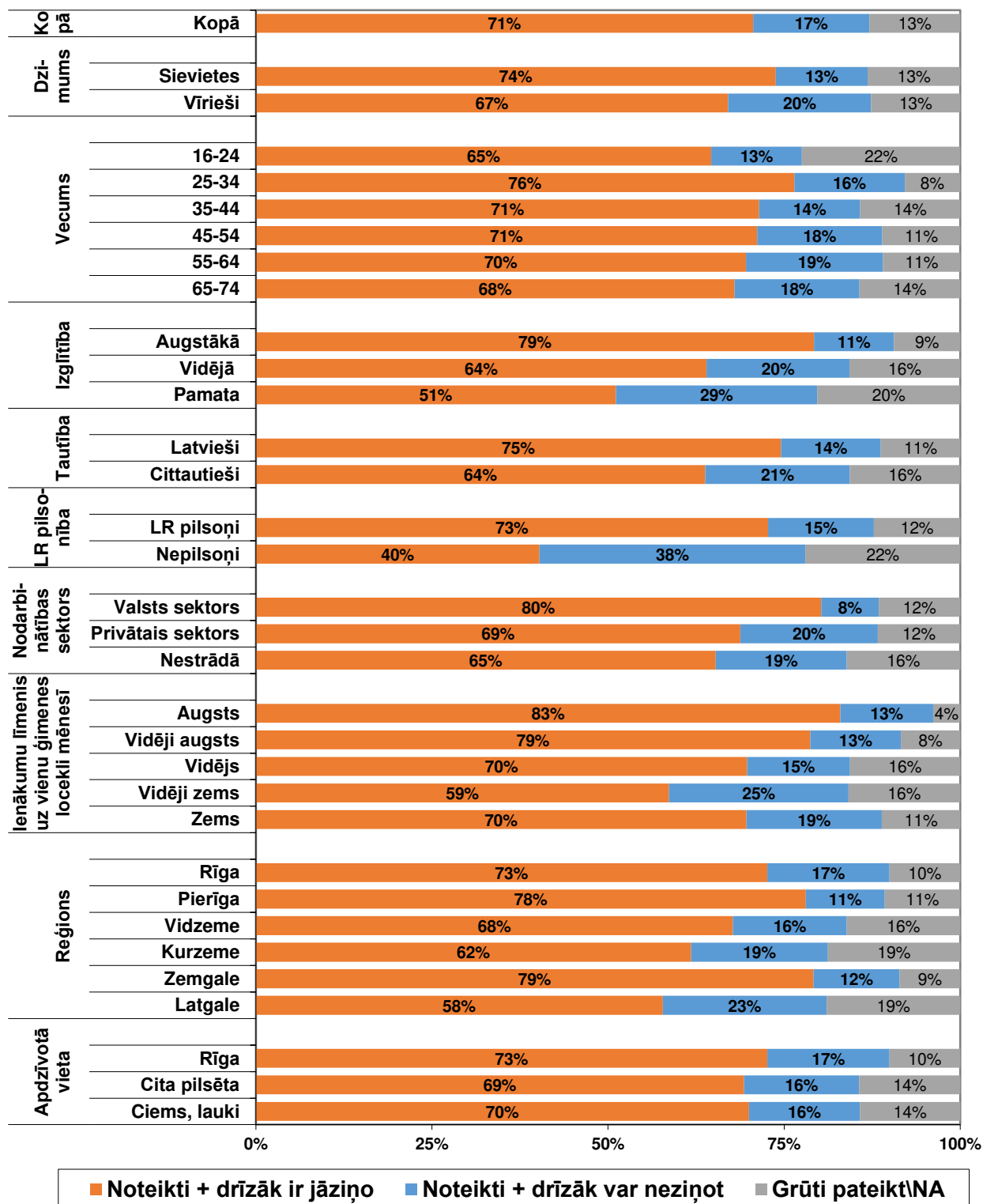
Vai saskaroties ar šādu situāciju ir jāziņo vai var arī neziņot?
**Tādu uzņēmumu reģistrācija, kas tiek izmantoti dažādām nelegālām
 finanšu operācijām, naudas atmazgāšanai, bet neveic reālu
 saimniecisko darbību**
 (Bāze = visi respondenti; N=1003)

Vai saskaroties ar šādu situāciju, Jūsprāt, ir jāziņo vai var arī neziņot?
**Ir nepieciešami neoficiāli maksājumi, pazīšanās vai pretpakalpojumi, lai
 tiesā panāktu sev vēlamu iznākumu vai paātrinātu tiesvedības procesu**
 (Bāze = visi respondenti; N=1003)

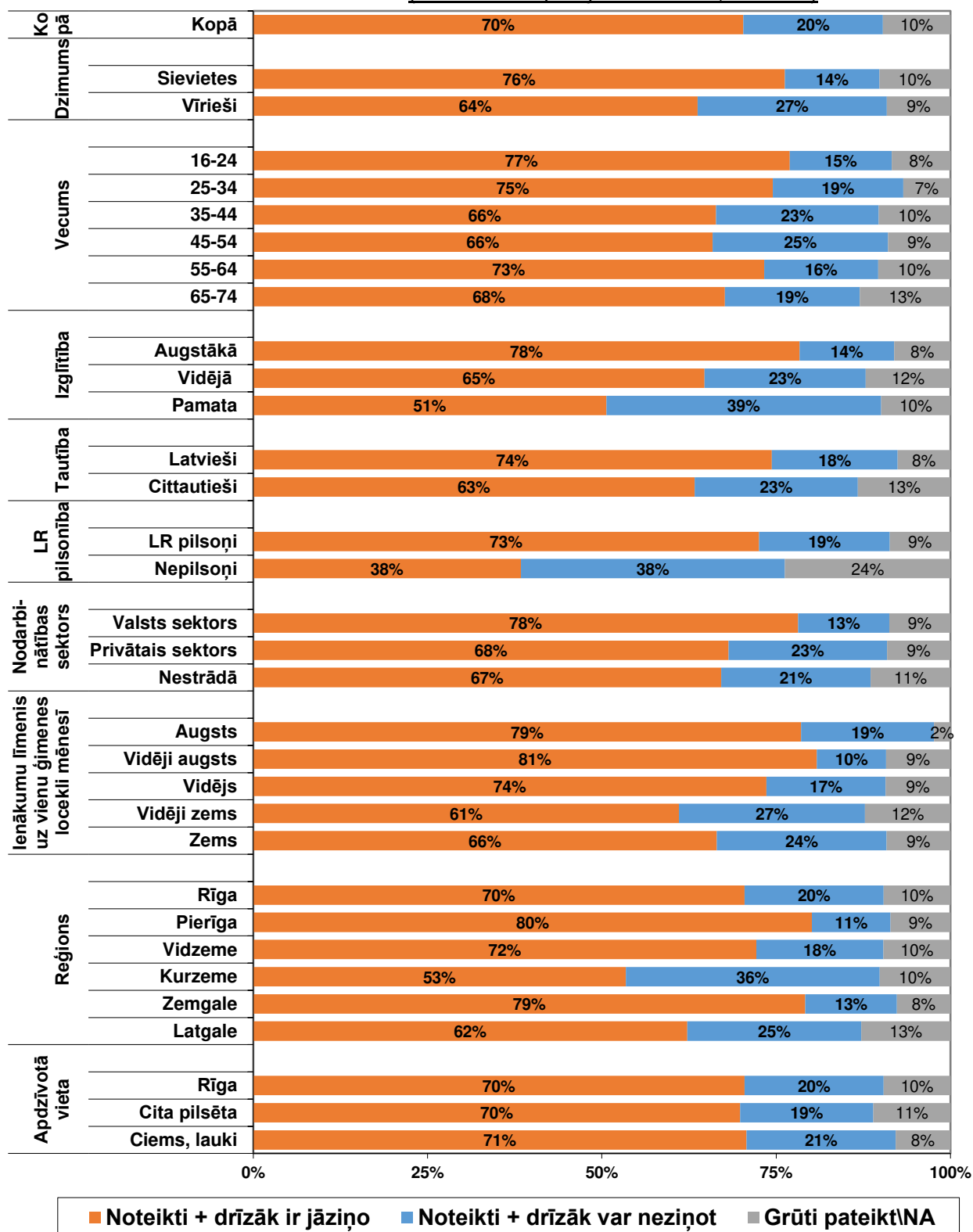

Vai saskaroties ar šādu situāciju, Jūsprāt, ir jāziņo vai var arī neziņot?
**Ir nepieciešami neoficiāli maksājumi, pazīšanās vai pretpakalpojumi, lai
 panāktu sev vēlamu iznākumu saskarsmē ar valsts vai pašvaldības
 iestādēm**
 (Bāze = visi respondenti; N=1003)

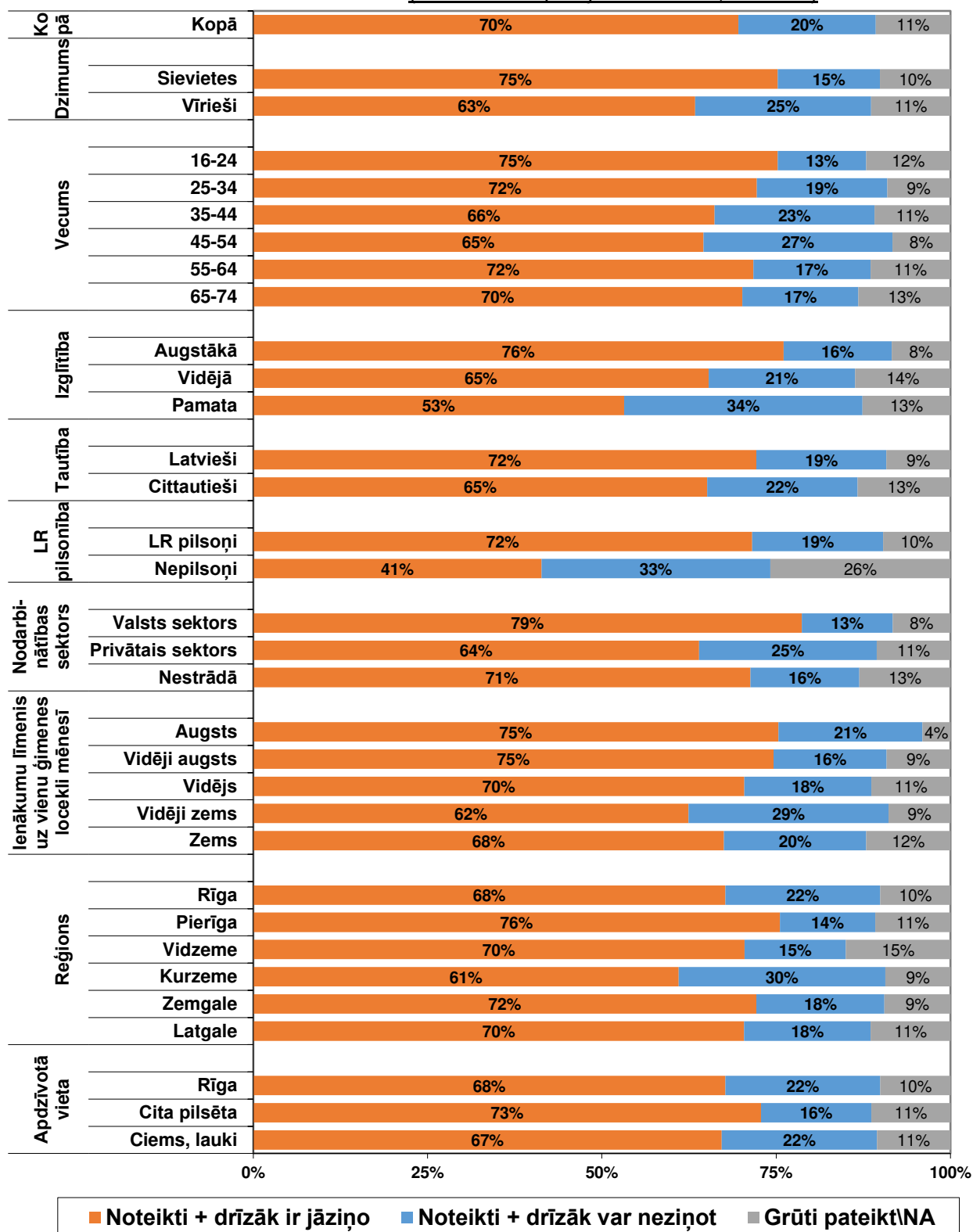
Vai saskaroties ar šādu situāciju, Jūsaprāt, ir jāziņo vai var arī neziņot?
Notiek nelegāla degvielas, alkohola vai cigarešu ievēšana un tirdzniecība

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

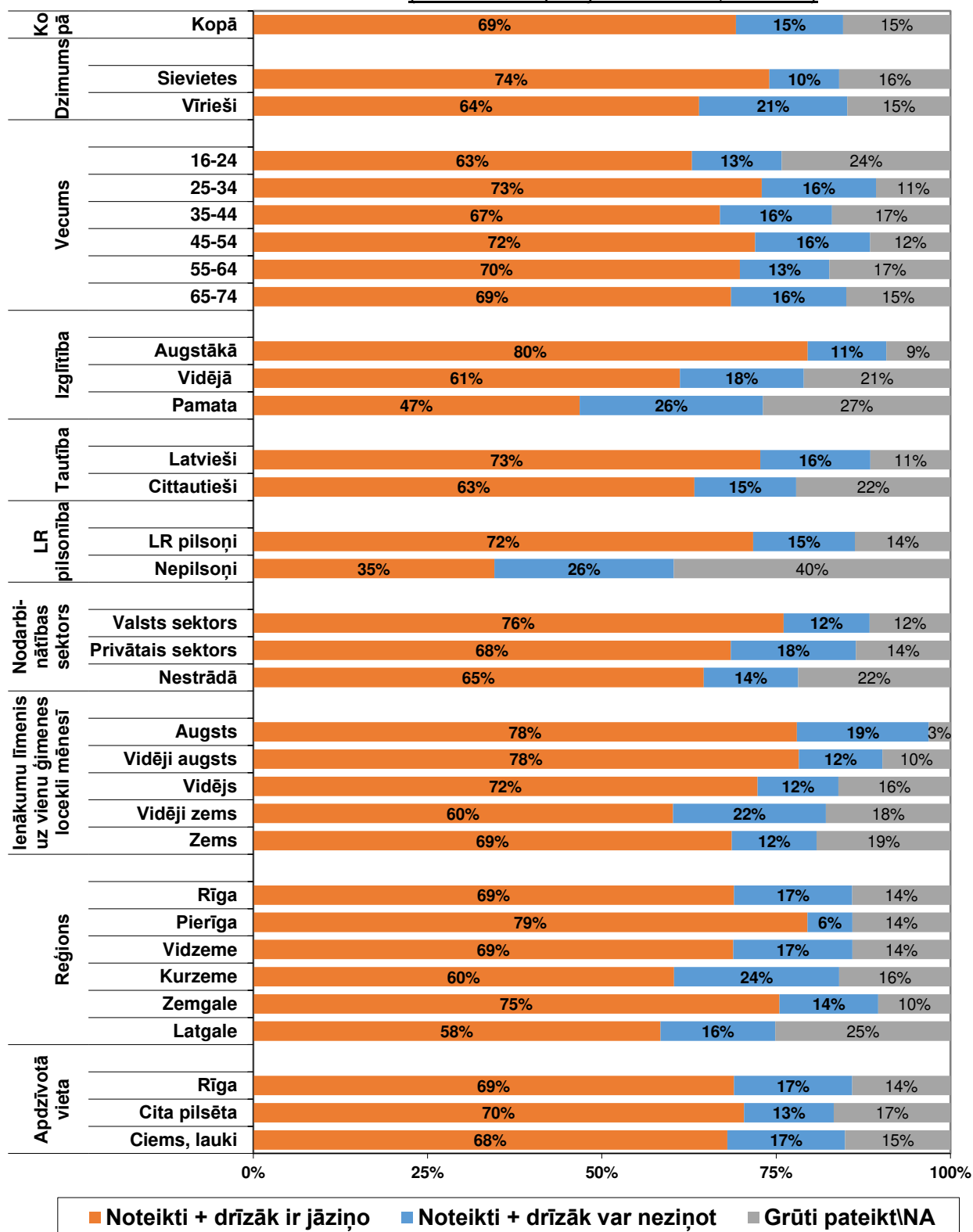
Vai saskaroties ar šādu situāciju, Jūsaprāt, ir jāziņo vai var arī neziņot?
Uzņēmējs neievēro Darba likumu (piem., nav noslēgts darba līgums, tiek maksāta aploksņu alga)

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

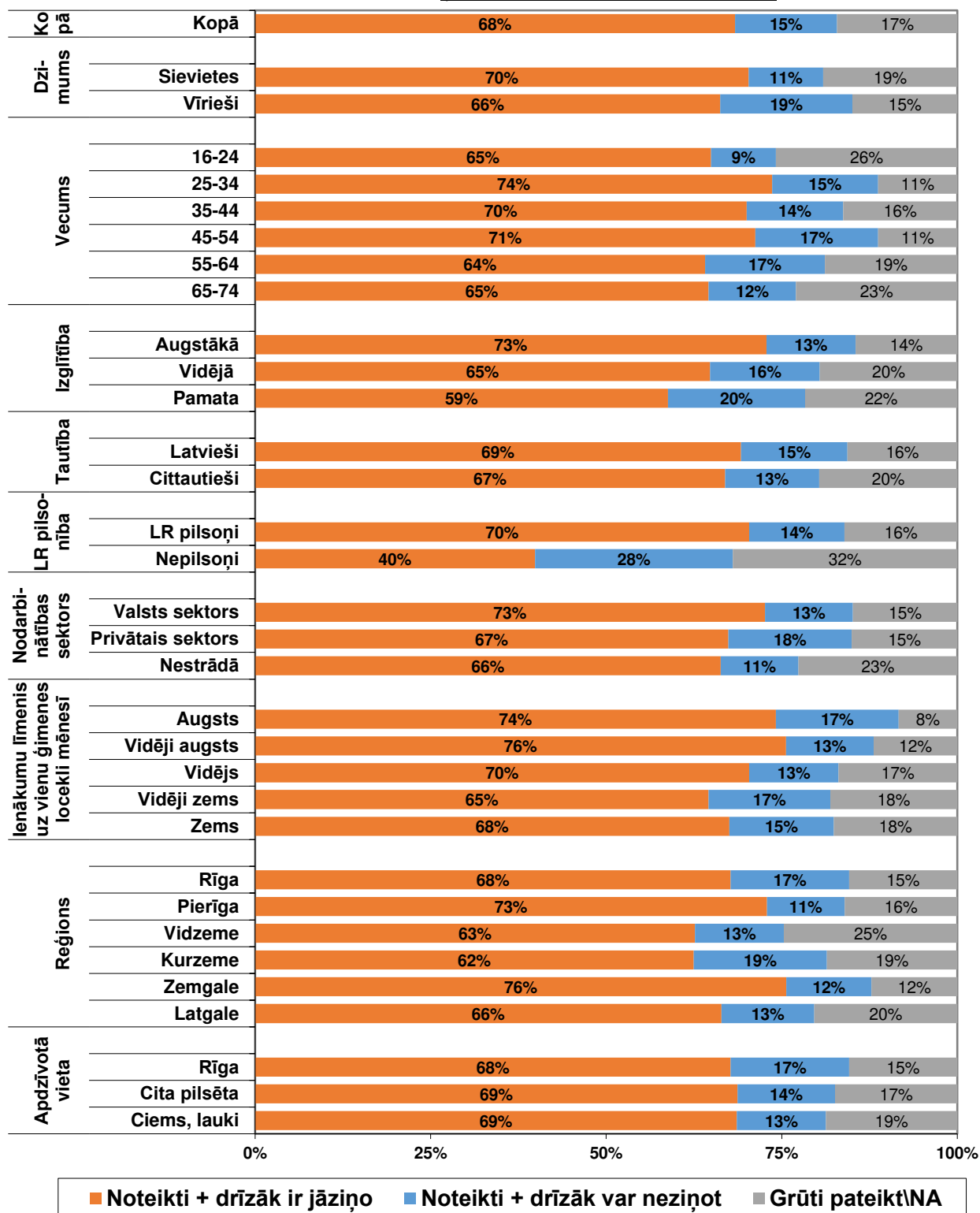
Vai saskaroties ar šādu situāciju, Jūsaprāt, ir jāziņo vai var arī neziņot?
**Uzņēmēji vienojas, kurš uzvarēs valsts vai pašvaldības organizētā
 iepirkumā**

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

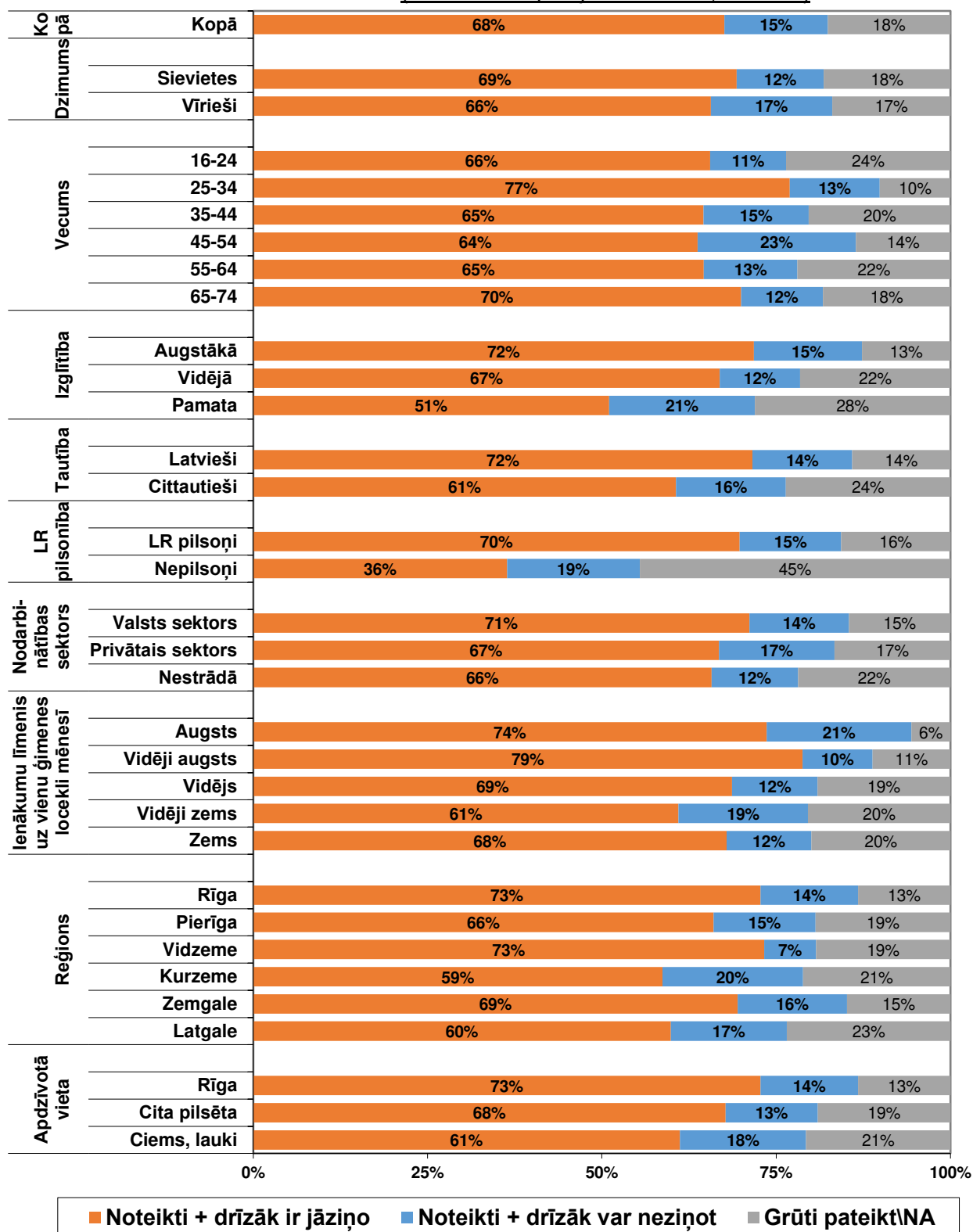
Vai saskaroties ar šādu situāciju ir jāziņo vai var arī neziņot?
Savā darba vietā Jūs novērojāt kādu pārkāpumu (vadītāja prettiesiska rīcība, korupcija, vides piesārņošana u.tml.), kas var kaitēt visas sabiedrības interesēm

(Bāze = visi respondenti; N=1003)

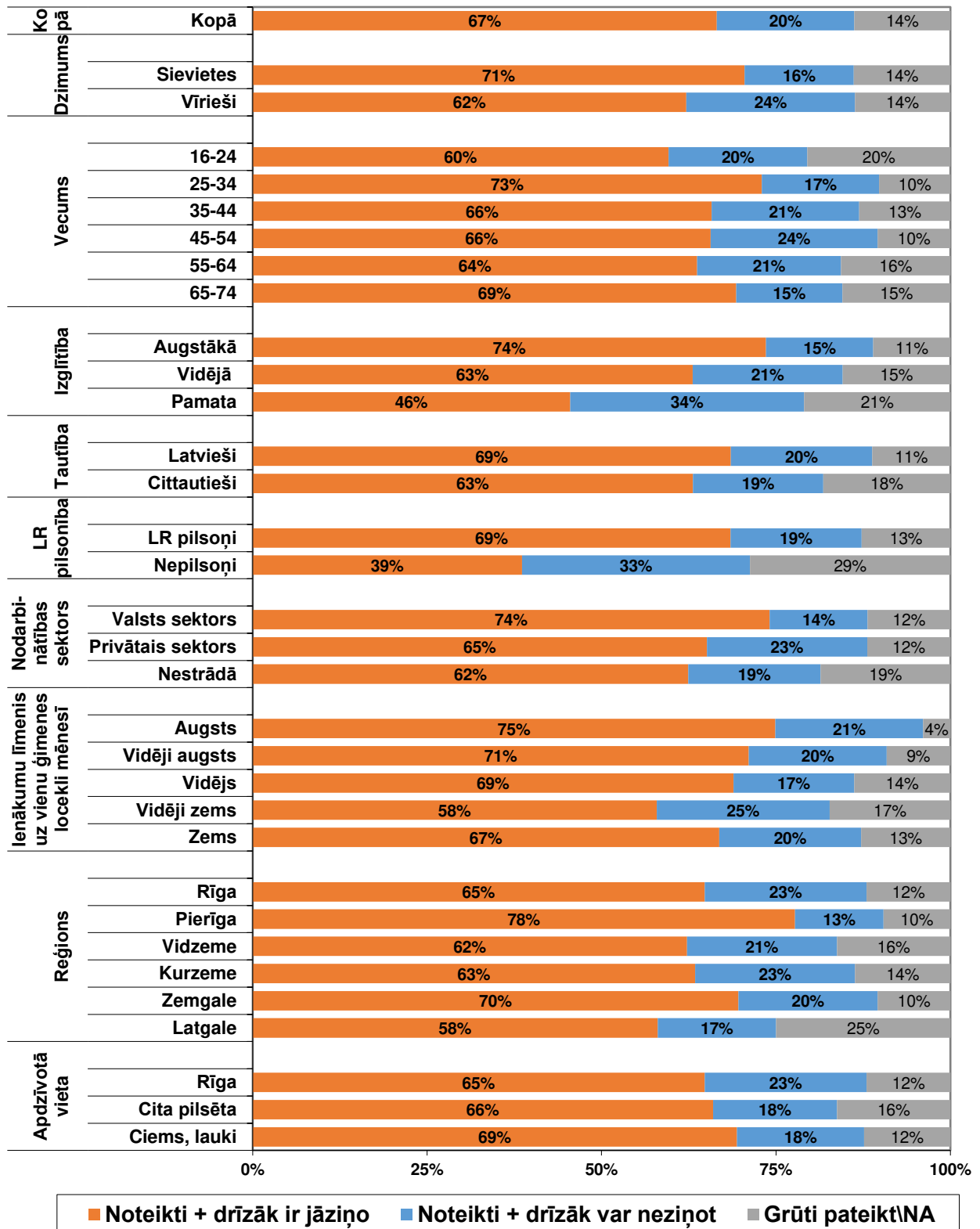
Vai saskaroties ar šādu situāciju, Jūsaprāt, ir jāziņo vai var arī neziņot?
**Uzņēmuma grāmatvedības dokumentācijā ir viltota pavadzīme, rēķins
 vai līgums**

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

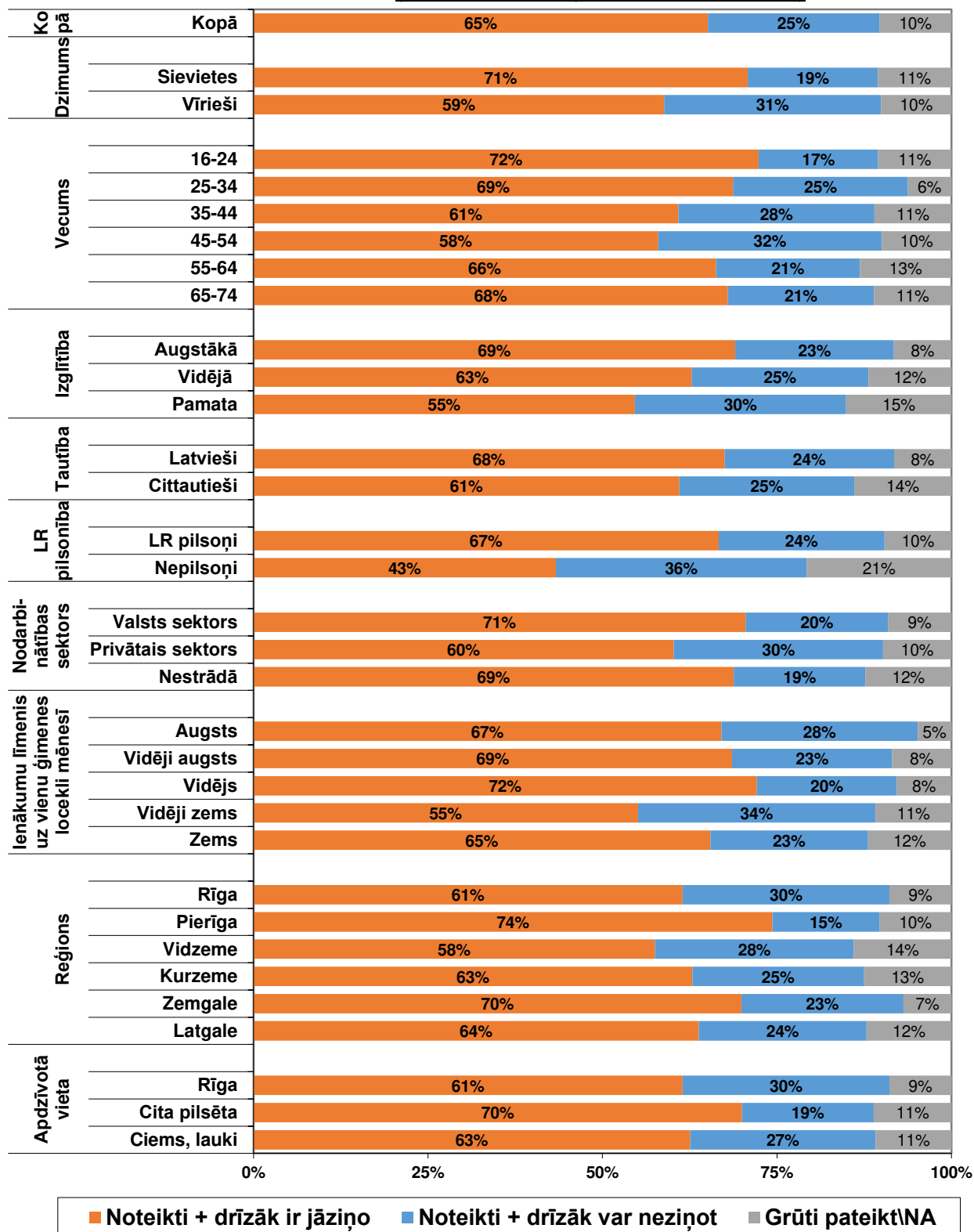

Vai saskaroties ar šādu situāciju, Jūsaprāt, ir jāziņo vai var arī neziņot?
Valsts vai pašvaldību uzņēmumā vai iestādē bez konkursa darbā tiek iekārtoti „savi cilvēki”

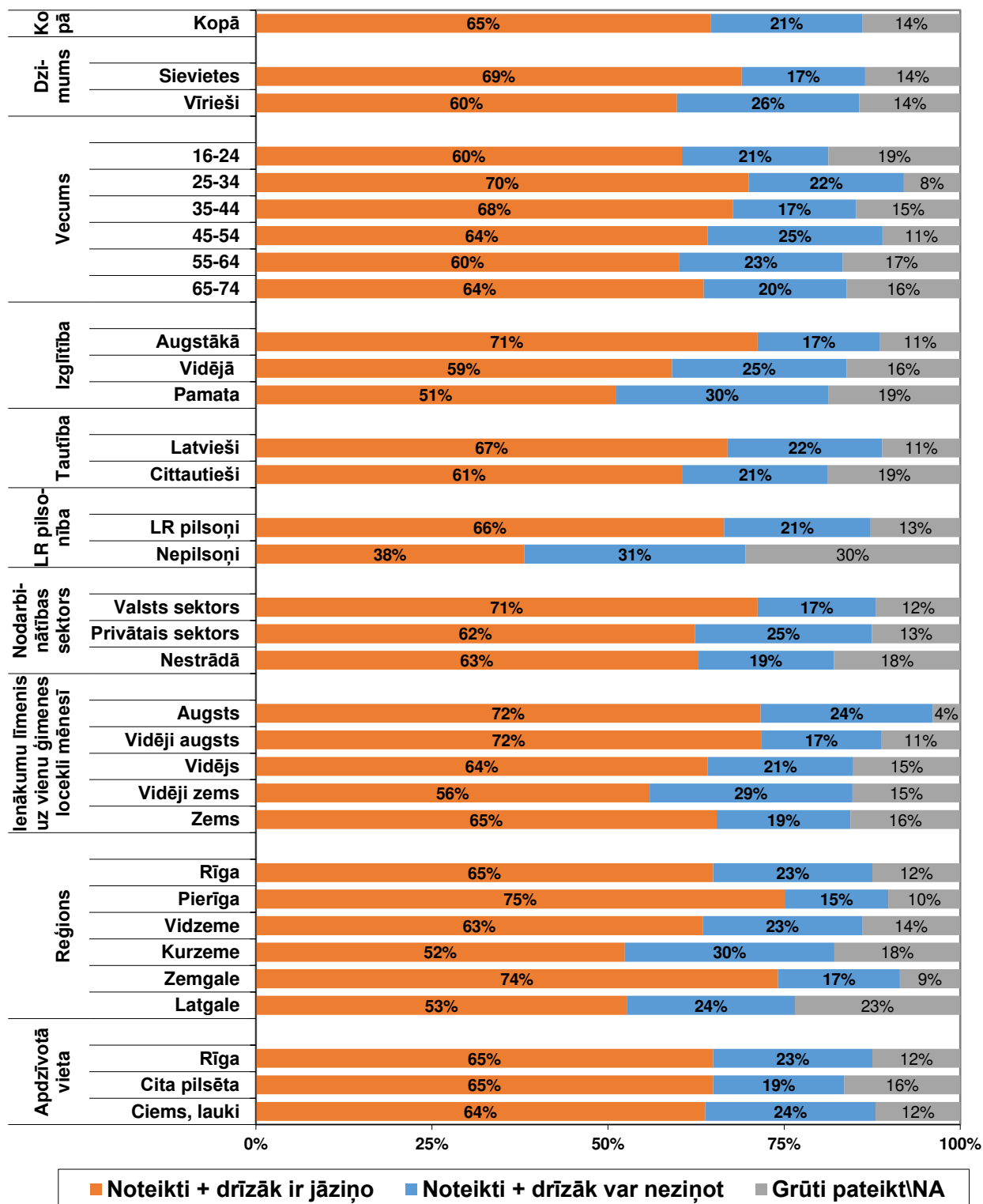
(Bāze = visi respondenti; N=1003)

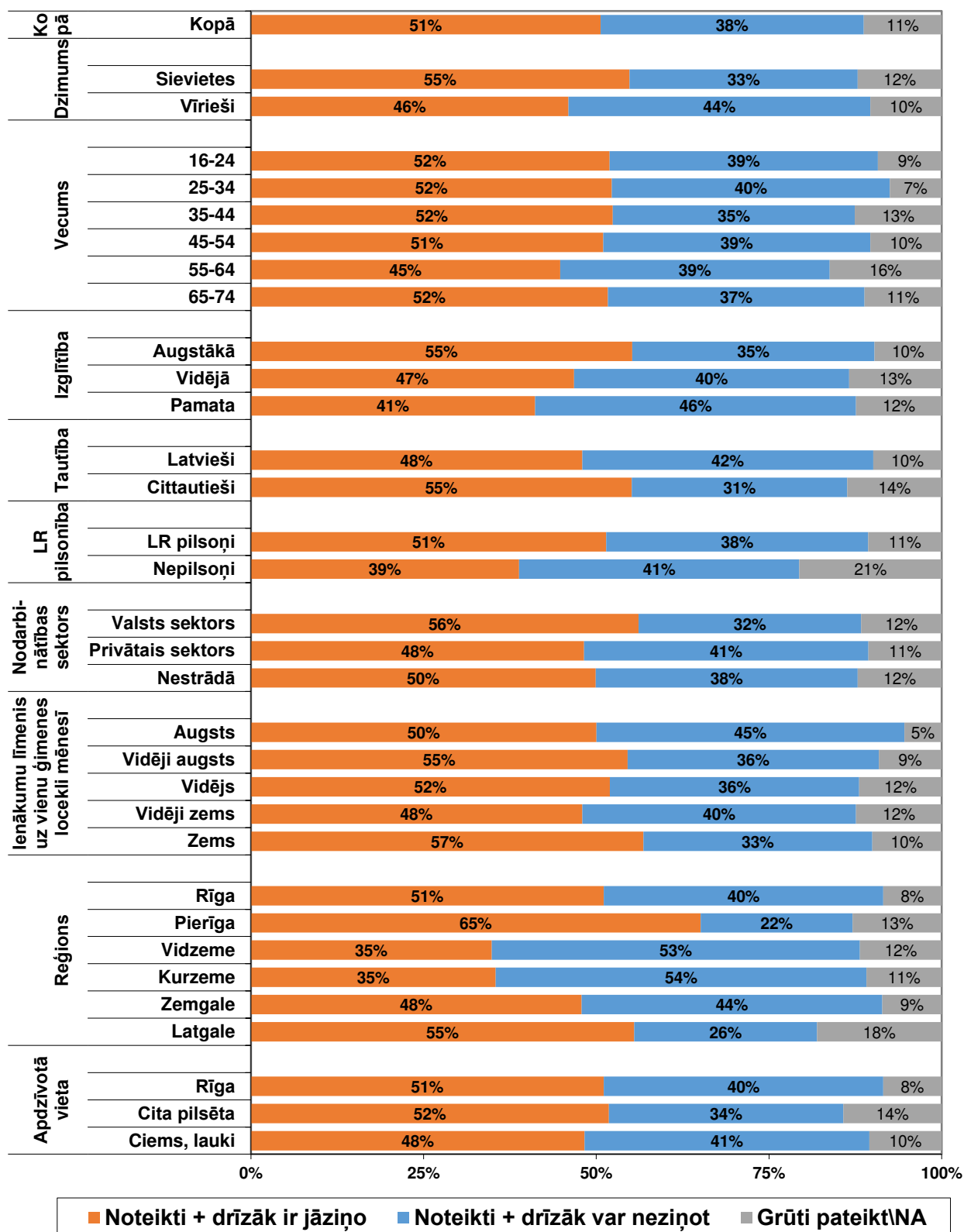
Vai saskaroties ar šādu situāciju, Jūsaprāt, ir jāziņo vai var arī neziņot?
**Uzņēmējs neievēro darba drošības noteikumus (nenotiek instruktāžas,
 netiek nodrošināti individuālie aizsardzības līdzekļi**
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

Vai saskaroties ar šādu situāciju ir jāziņo vai var arī neziņot?
Ir nepieciešami neoficiāli maksājumi, pazīšanās vai pretpakalpojumi, lai ātrāk/ kvalitatīvāk saņemtu pakalpojumus valsts vai pašvaldības medicīnas iestādēs
 (Bāze = visi respondenti; N=1003)

Vai saskaroties ar šādu situāciju, Jūsaprāt, ir jāziņo vai var arī neziņot?
Par pirkumu vai pakalpojumu netiek izsniegts čeks
 (Bāze = visi respondenti; N=1003)

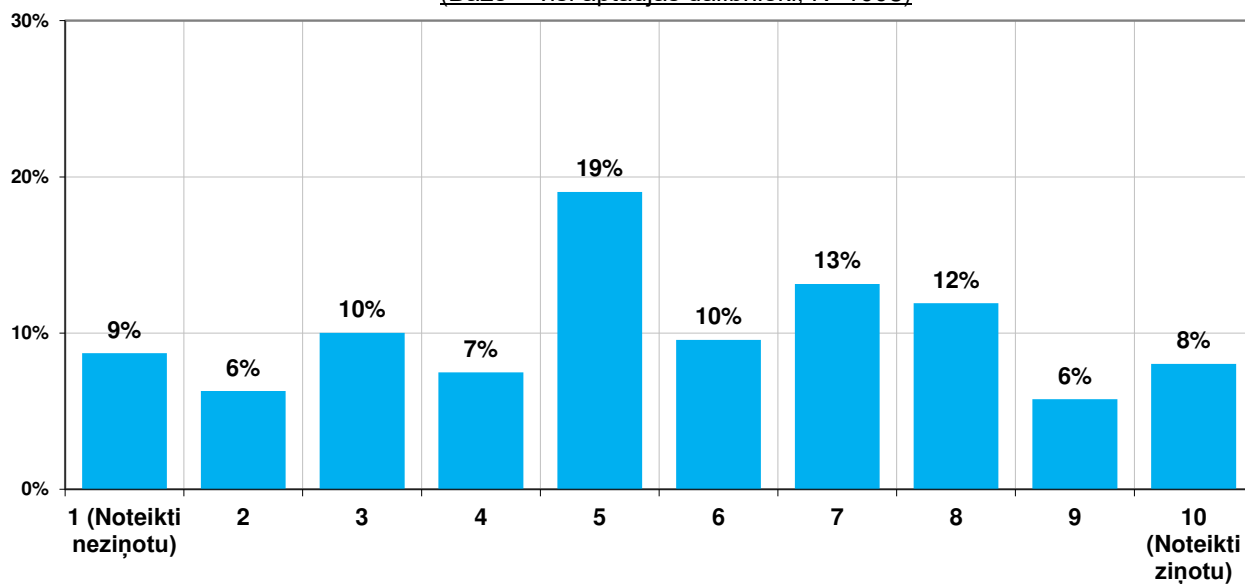

2.2. Gatavība ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību, krāpšanos

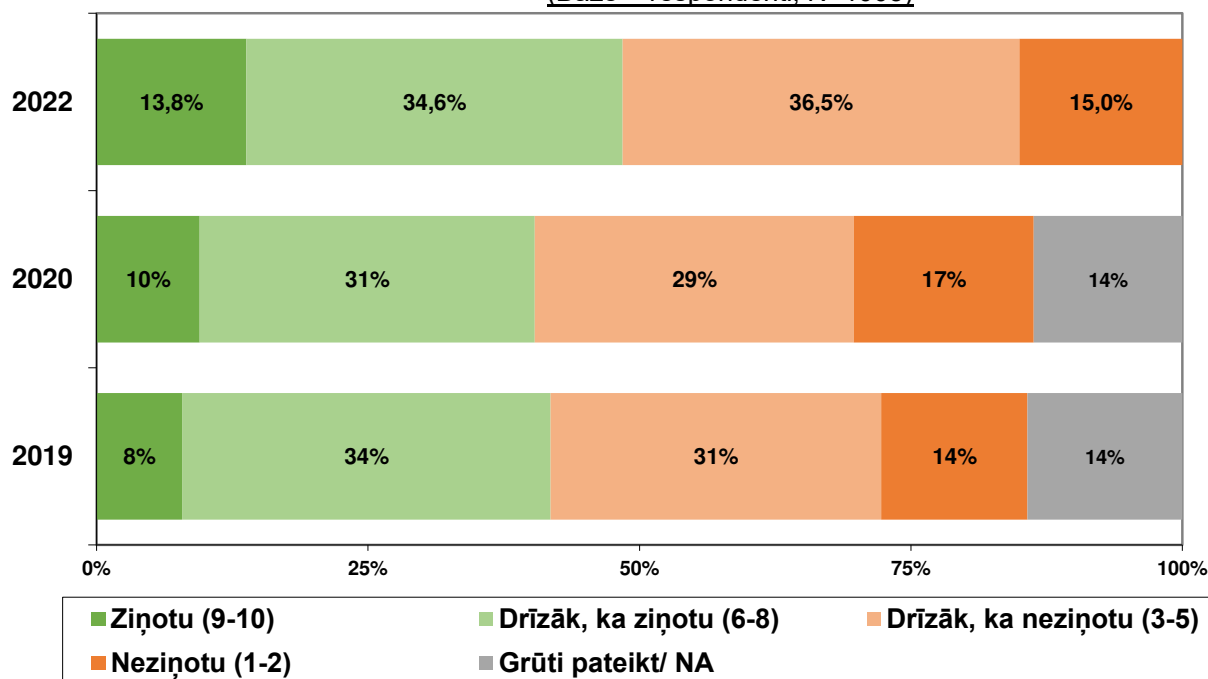
Aptaujas jautājums:

- “Kāda ir varbūtība, ka Jūs ziņotu atbildīgajām institūcijām, ja redzētu likuma “apiešanas”, datu viltošanas vai krāpšanas situāciju. Lūdzu, novērtējiet 10 punktu skalā, kur 1 nozīmē “noteikti neziņotu”, bet 10 – “noteikti ziņotu”

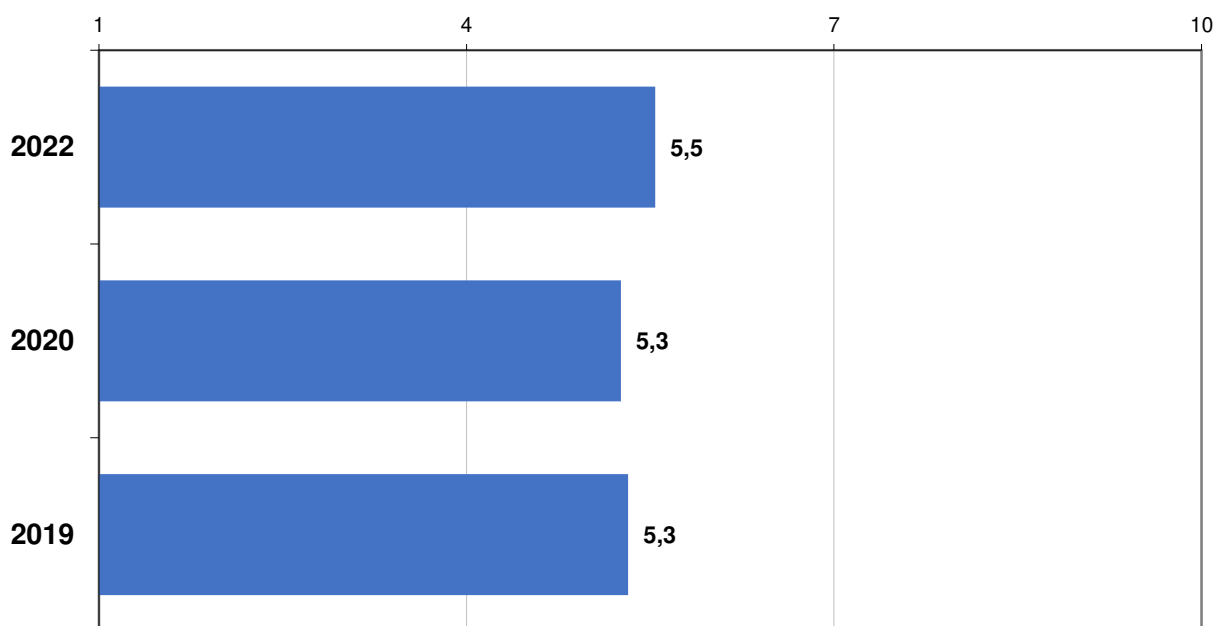
Vai Jūs ziņotu atbildīgajām institūcijām, ja redzētu likuma “apiešanas”, datu viltošanas vai krāpšanas situāciju. Lūdzu, novērtējiet 10 punktu skalā, kur 1 nozīmē “noteikti neziņotu”, bet 10 – noteikti ziņotu
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

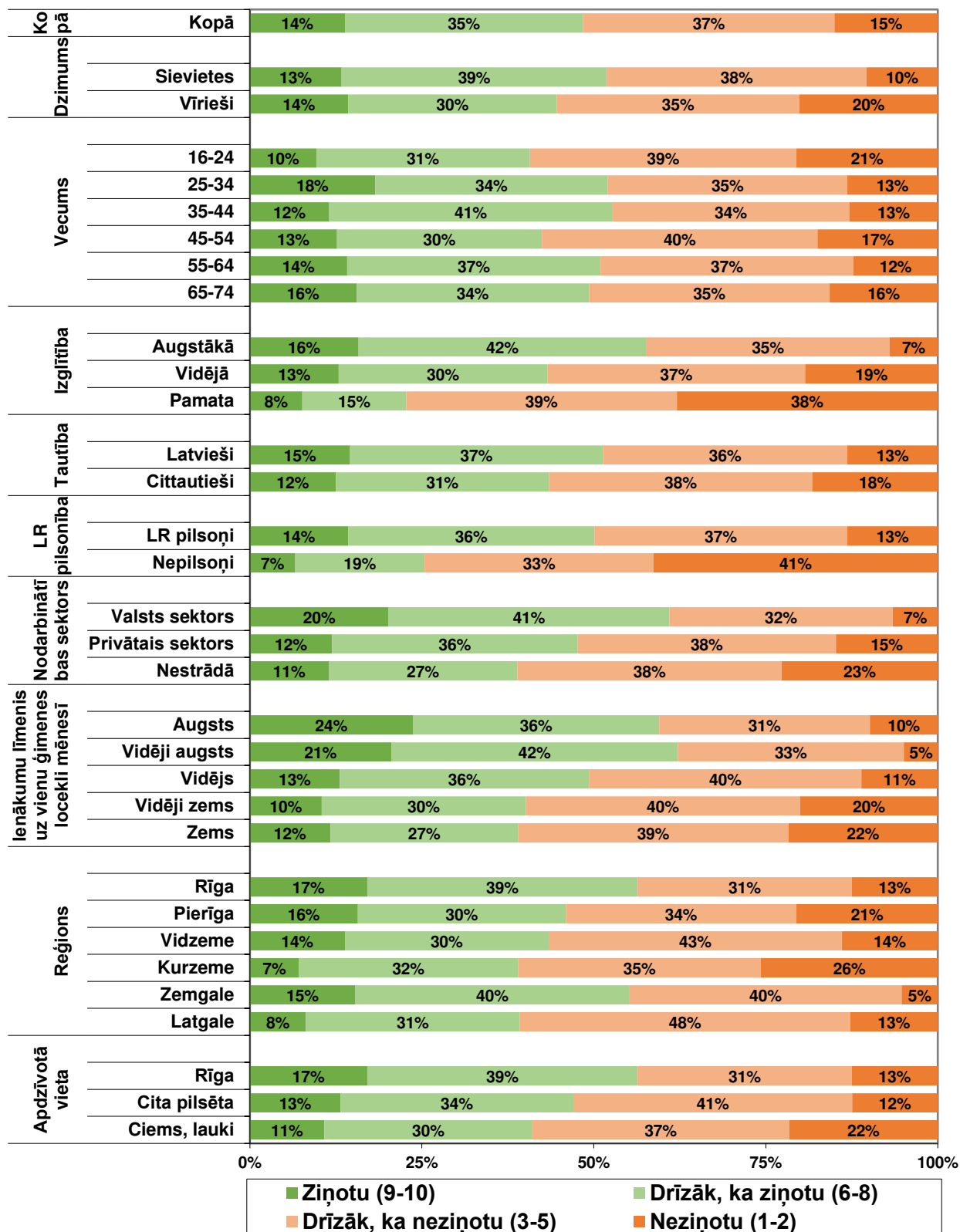
Kāda ir varbūtība, ka Jūs ziņotu atbildīgajām institūcijām, ja redzētu likuma “apiešanas”, datu viltošanas vai krāpšanas situāciju? Lūdzu, novērtējiet 10 punktu skalā, kur 1 nozīmē “noteikti neziņotu”, bet 10 – noteikti ziņotu (Bāze = respondenti; N=1003)

Vai Jūs ziņotu atbildīgajām institūcijām, ja redzētu likuma “apiešanas”, datu viltošanas vai krāpšanas situāciju?
Vidējais vērtējumam 10 punktu skalā,
kur 1 nozīmē “noteikti neziņotu”, bet “7” nozīmē “noteikti ziņotu”
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

Kāda ir varbūtība, ka Jūs ziņotu atbildīgajām institūcijām, ja redzētu likuma “apiešanas”, datu viltošanas vai krāpšanas situāciju?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

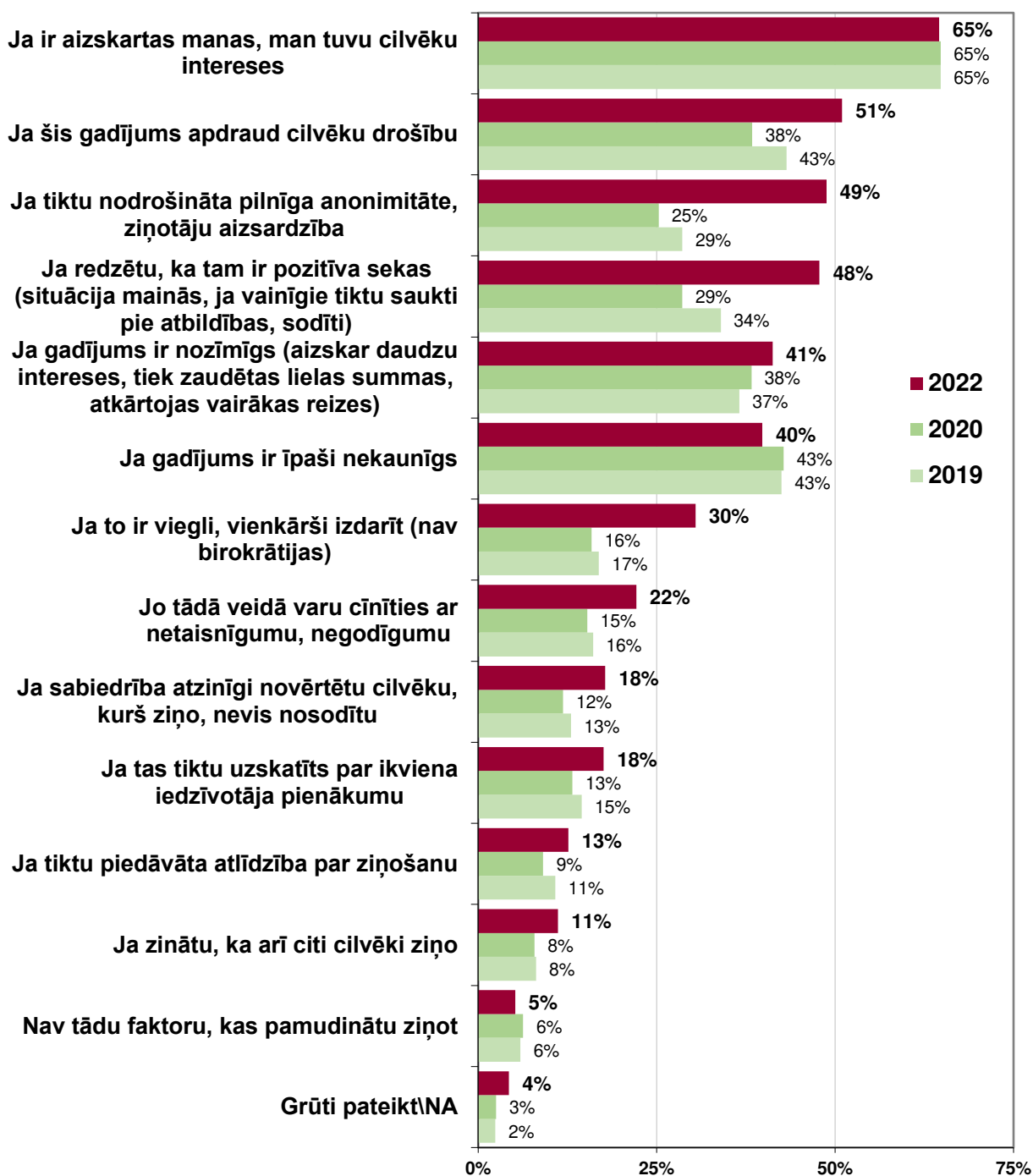

2.3. Motivējošie faktori ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību, krāpšanos

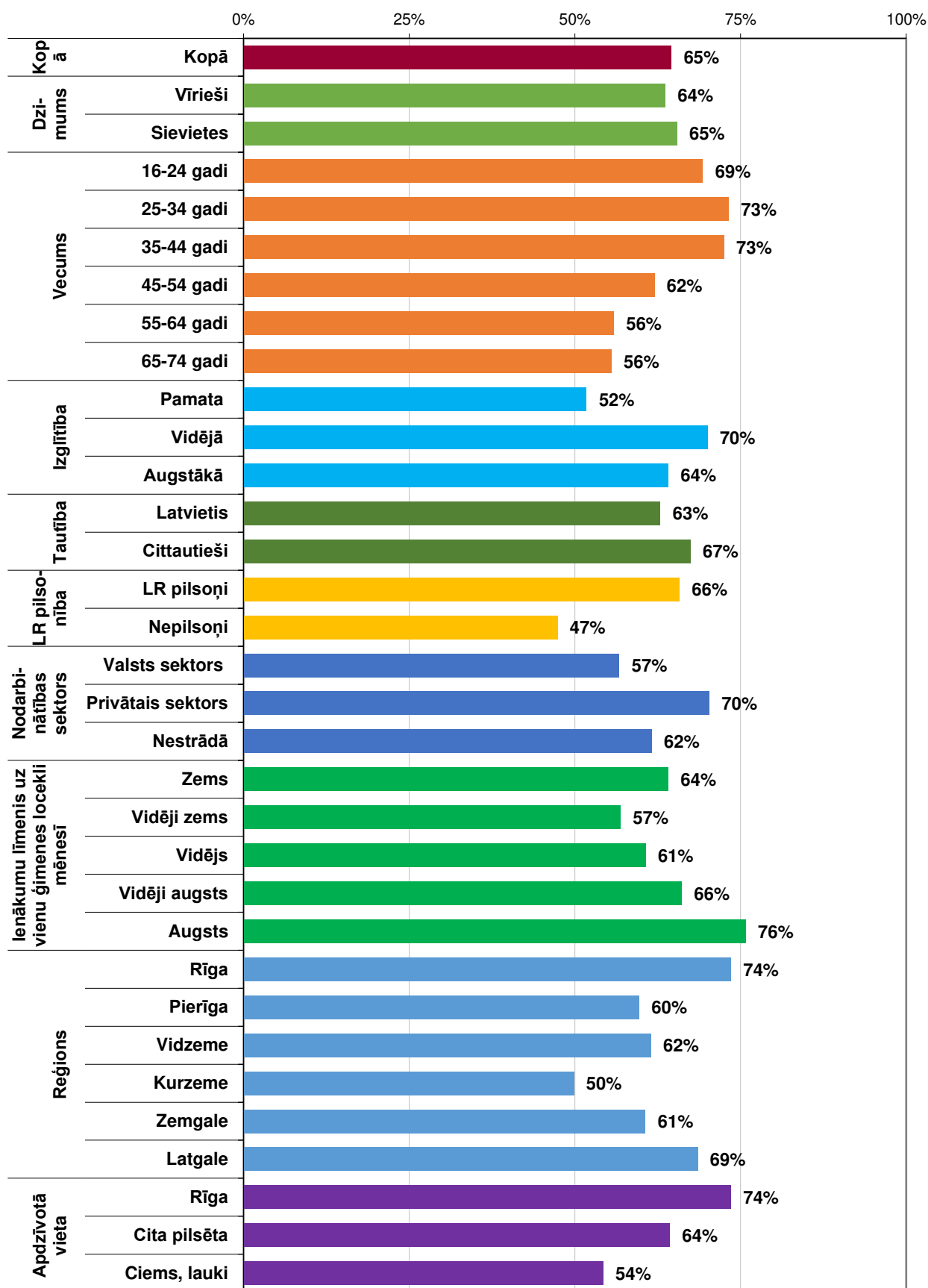
Aptaujas jautājums:

- “Lūdzu, raksturojiet galvenos faktorus, kas Jūs pašu varētu pamudināt ziņot tiesībsargājošajām un citām kontrolējošajām iestādēm (piem., policijai, KNAB, VID, PVD u.tml.) par gadījumiem, kuros ir likuma „apiešana”, datu viltošana vai krāpšana”

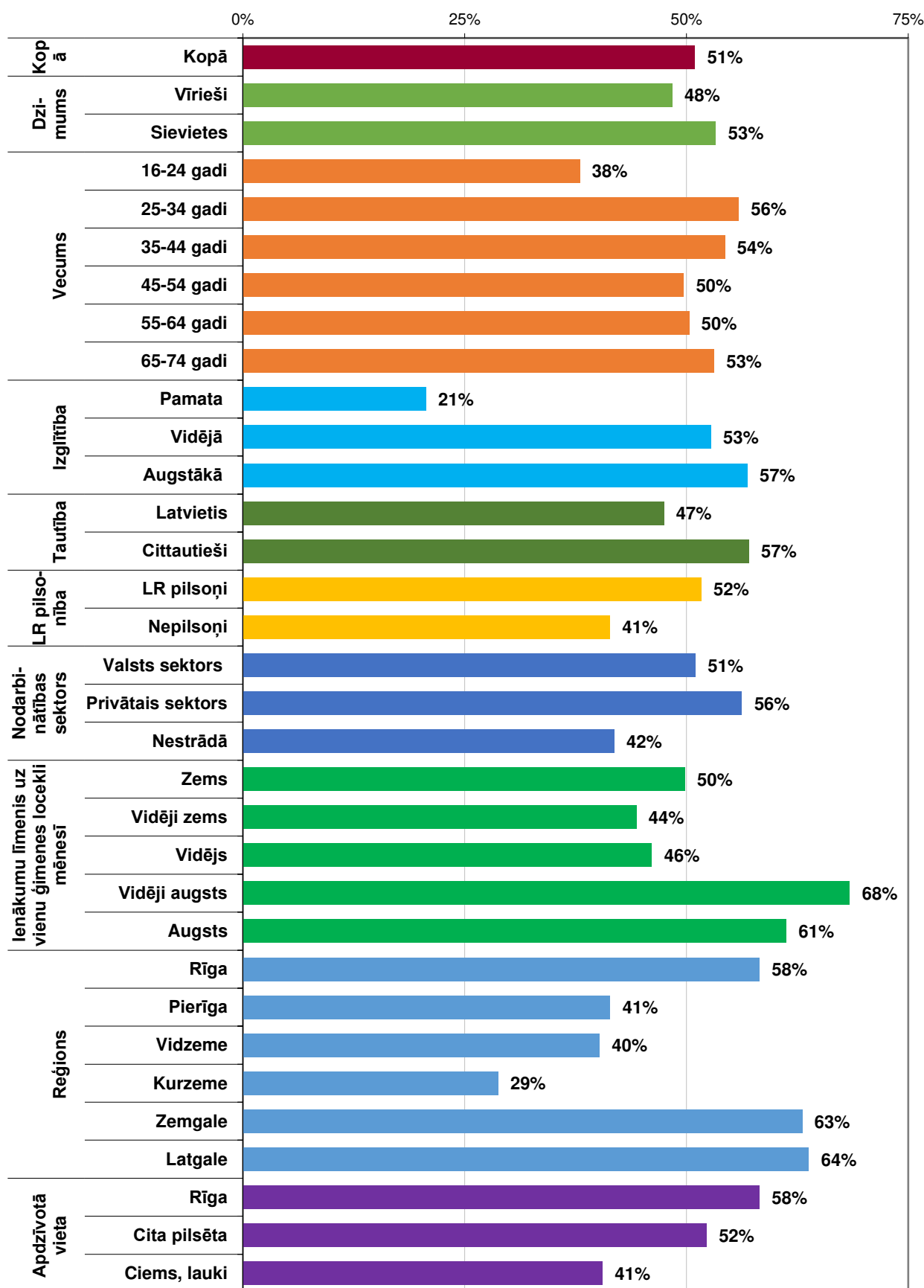
Nosauciet galvenos faktorus, kas Jūs pašu varētu pamudināt ziņot tiesībsargājošajām un citām kontrolējošajām iestādēm par gadījumiem, kuros ir likuma „apiešana”, datu viltošana vai krāpšana
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

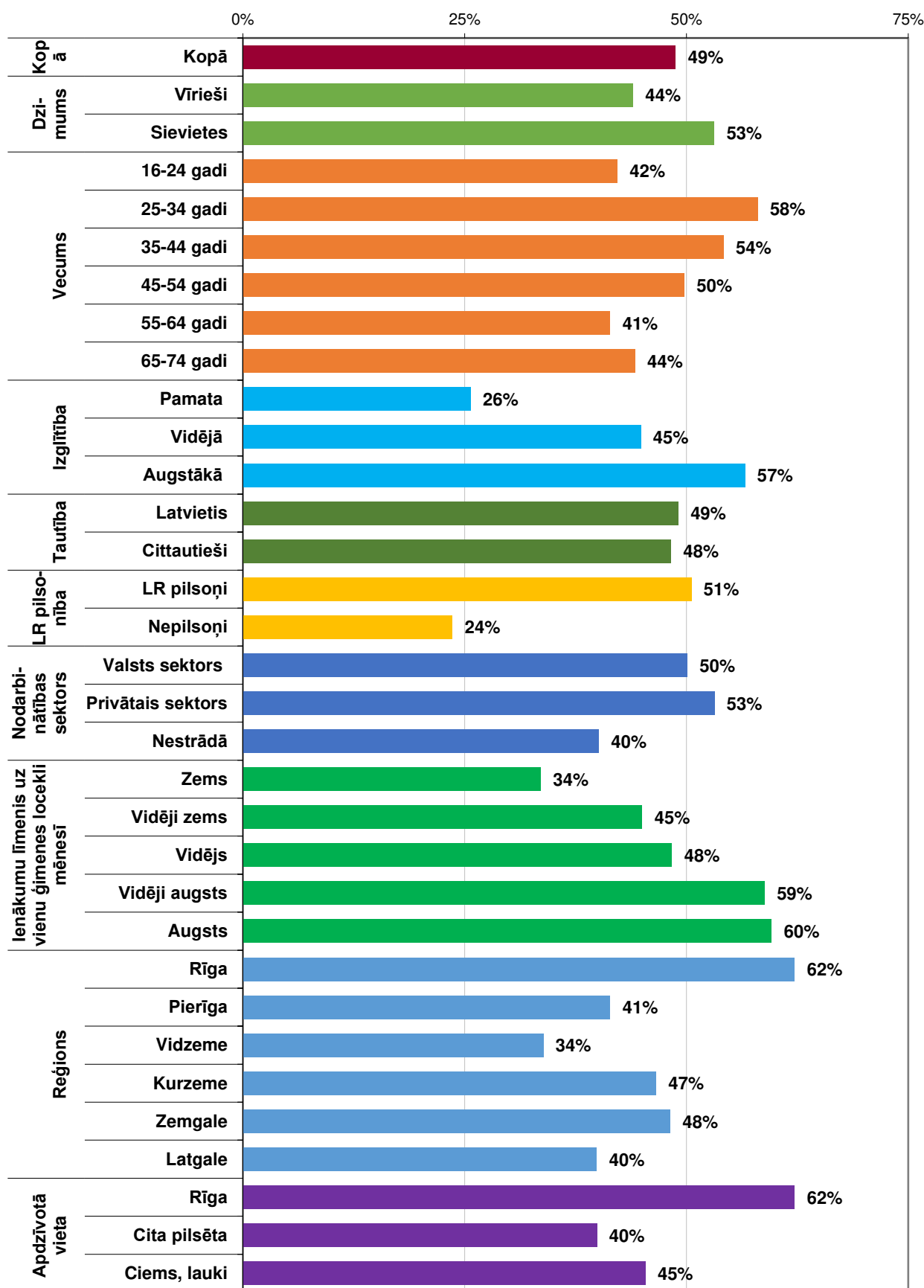
Faktori, kas varētu pamudināt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Ja ir aizskartas manas, man tuvu cilvēku intereses
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

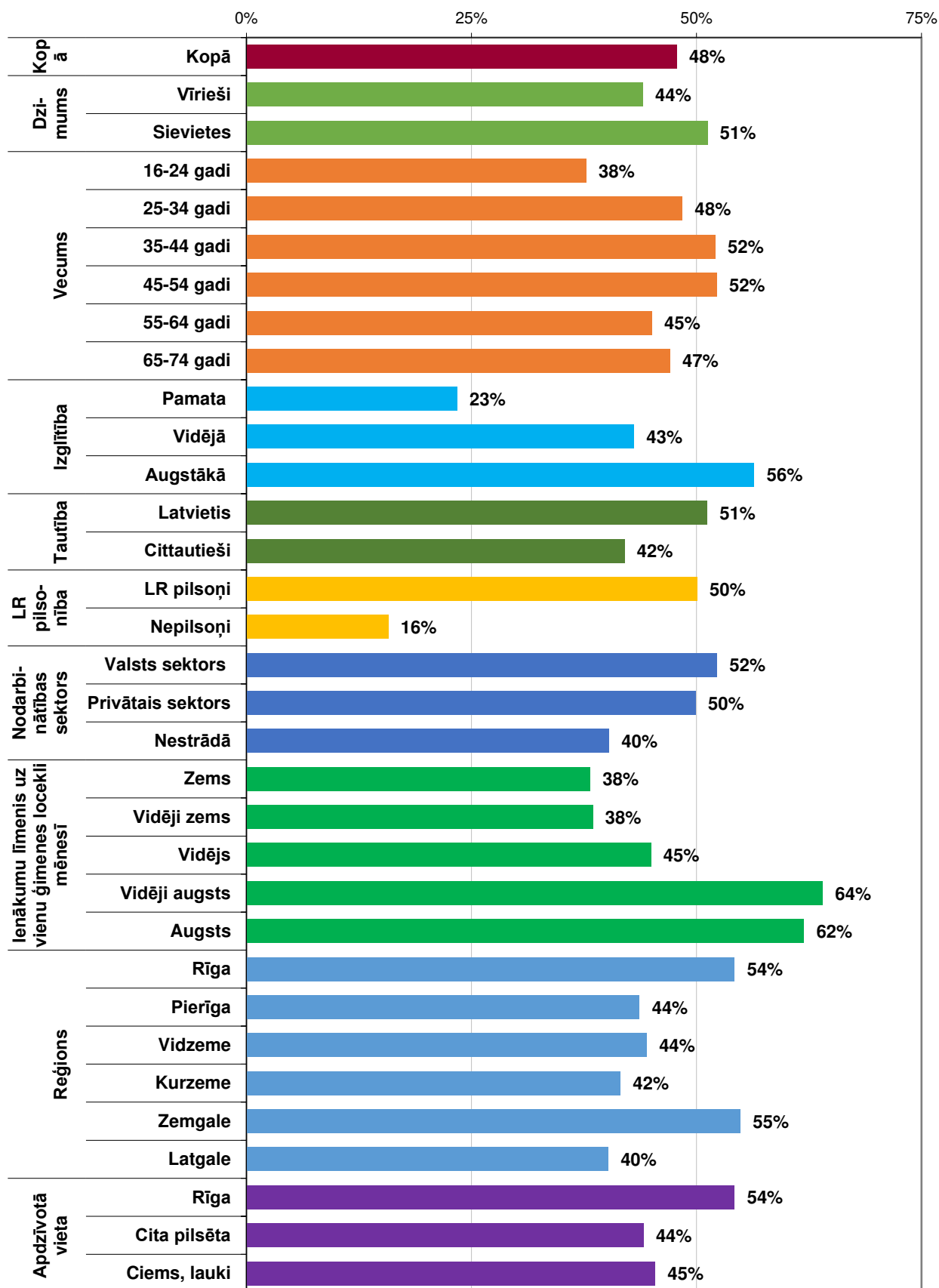
Faktori, kas varētu pamudināt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Ja šis gadījums apdraud cilvēku drošību
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

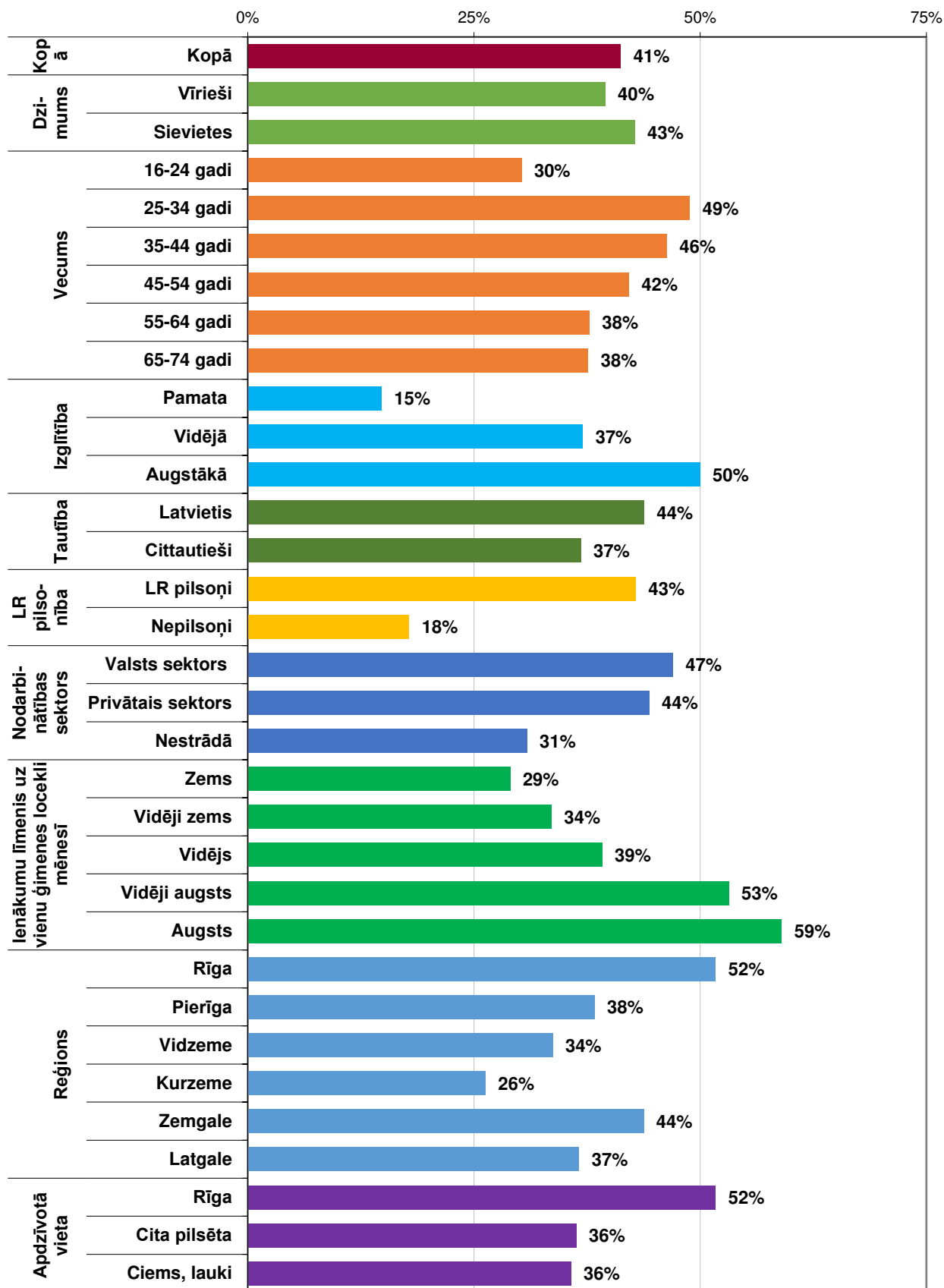
Faktori, kas varētu pamudināt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Ja tiktu nodrošināta pilnīga anonimitāte, ziņotāju aizsardzība
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

Faktori, kas varētu pamudināt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Ja redzētu, ka tam ir pozitīva sekas (situācija mainās, ja vainīgie tiktu saukti pie atbildības, sodīti)
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

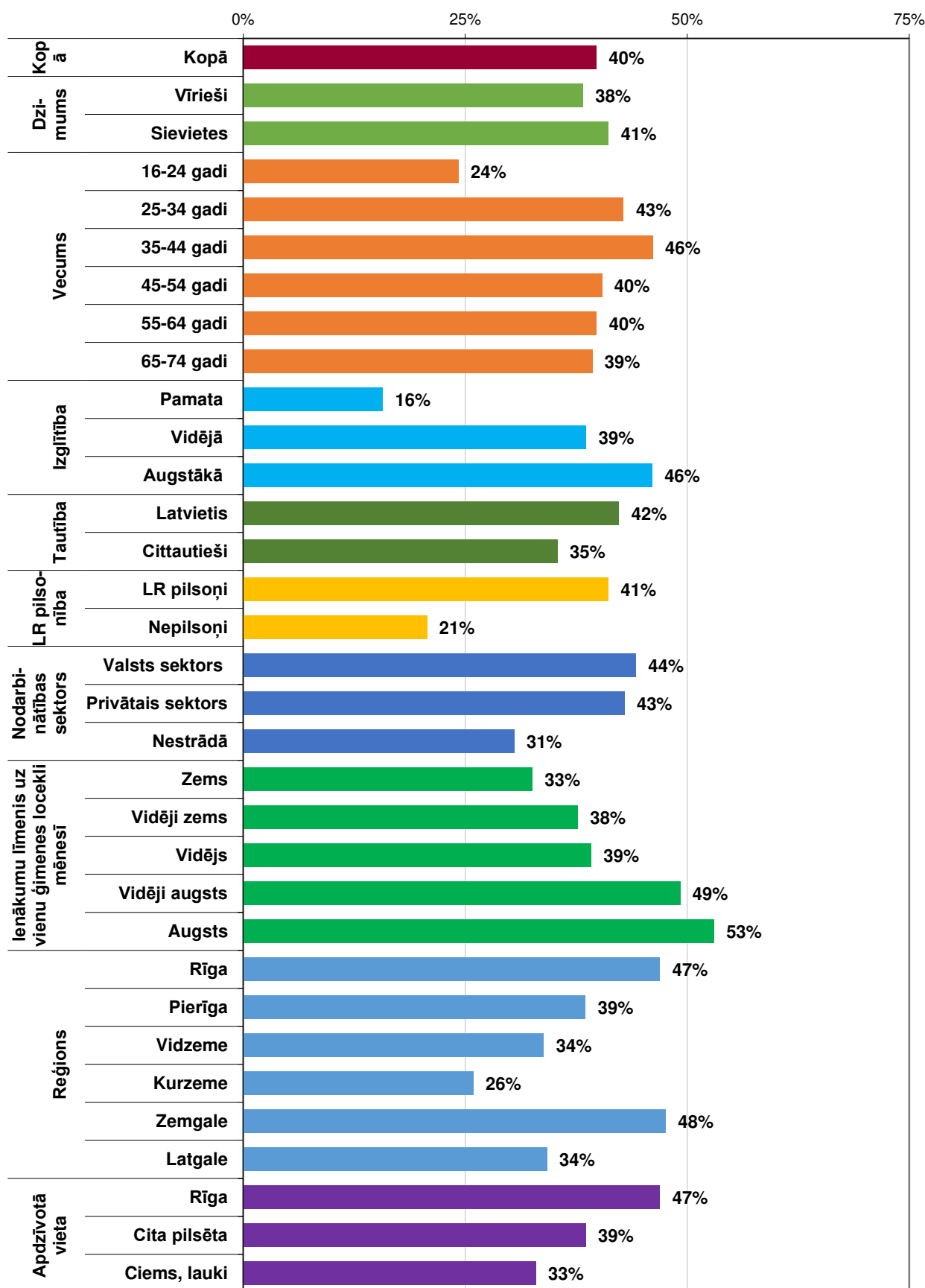

Faktori, kas varētu pamudināt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Ja gadījums ir nozīmīgs (aizskar daudzu intereses, tiek zaudētas lielas summas, atkārtojas vairākas reizes)
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

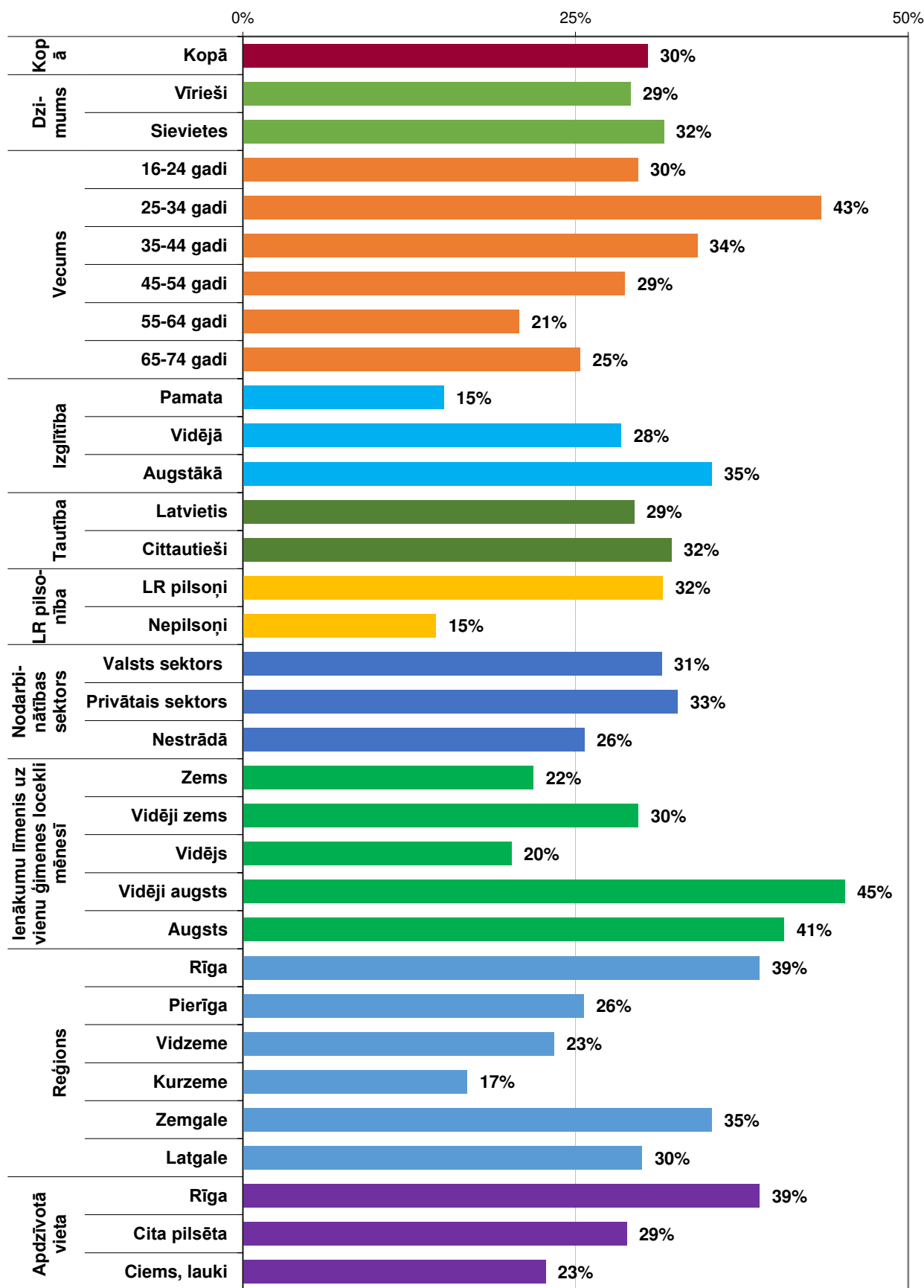

Faktori, kas varētu pamudināt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību

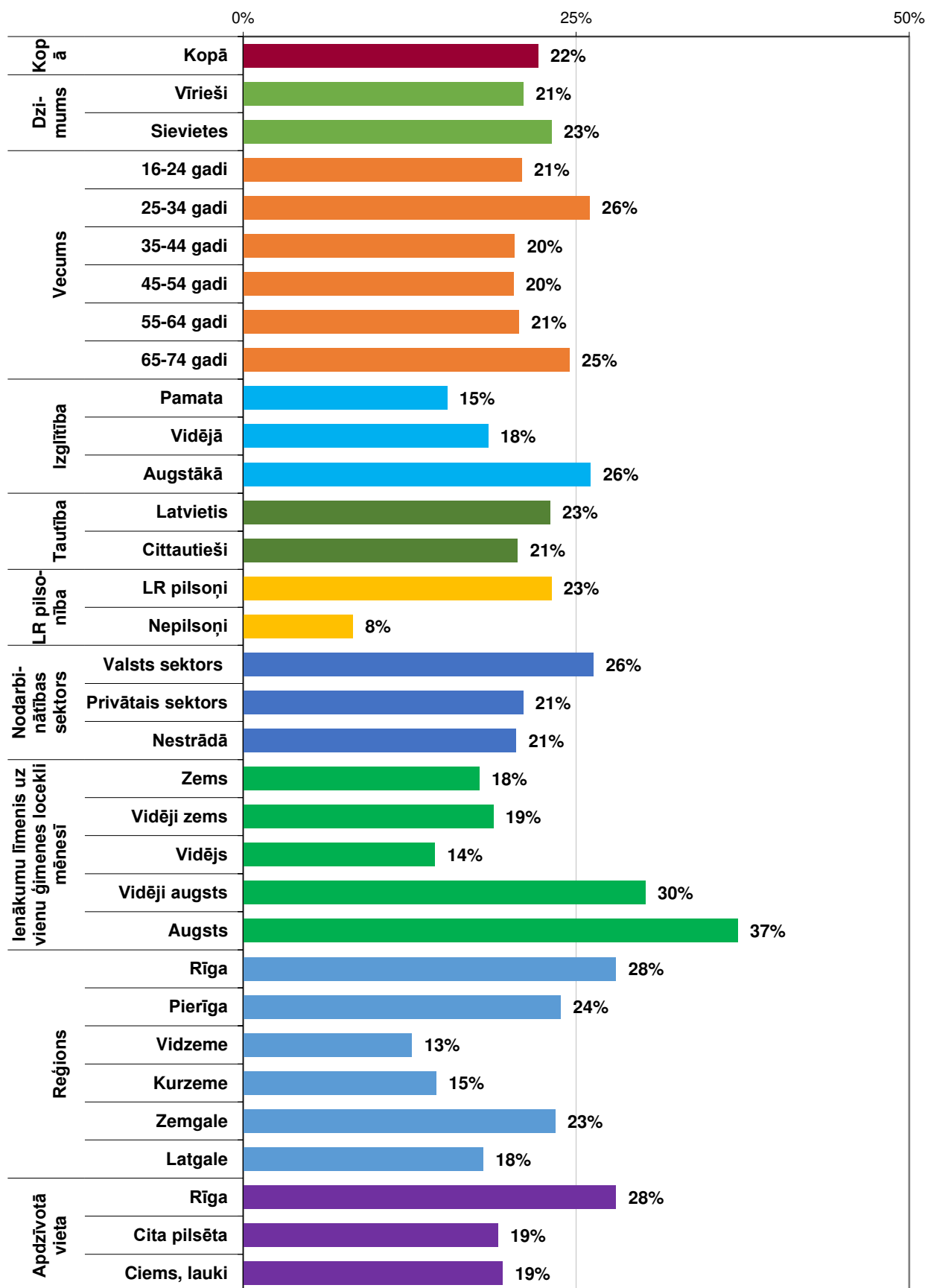
Ja gadījums ir īpaši nekaunīgs
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

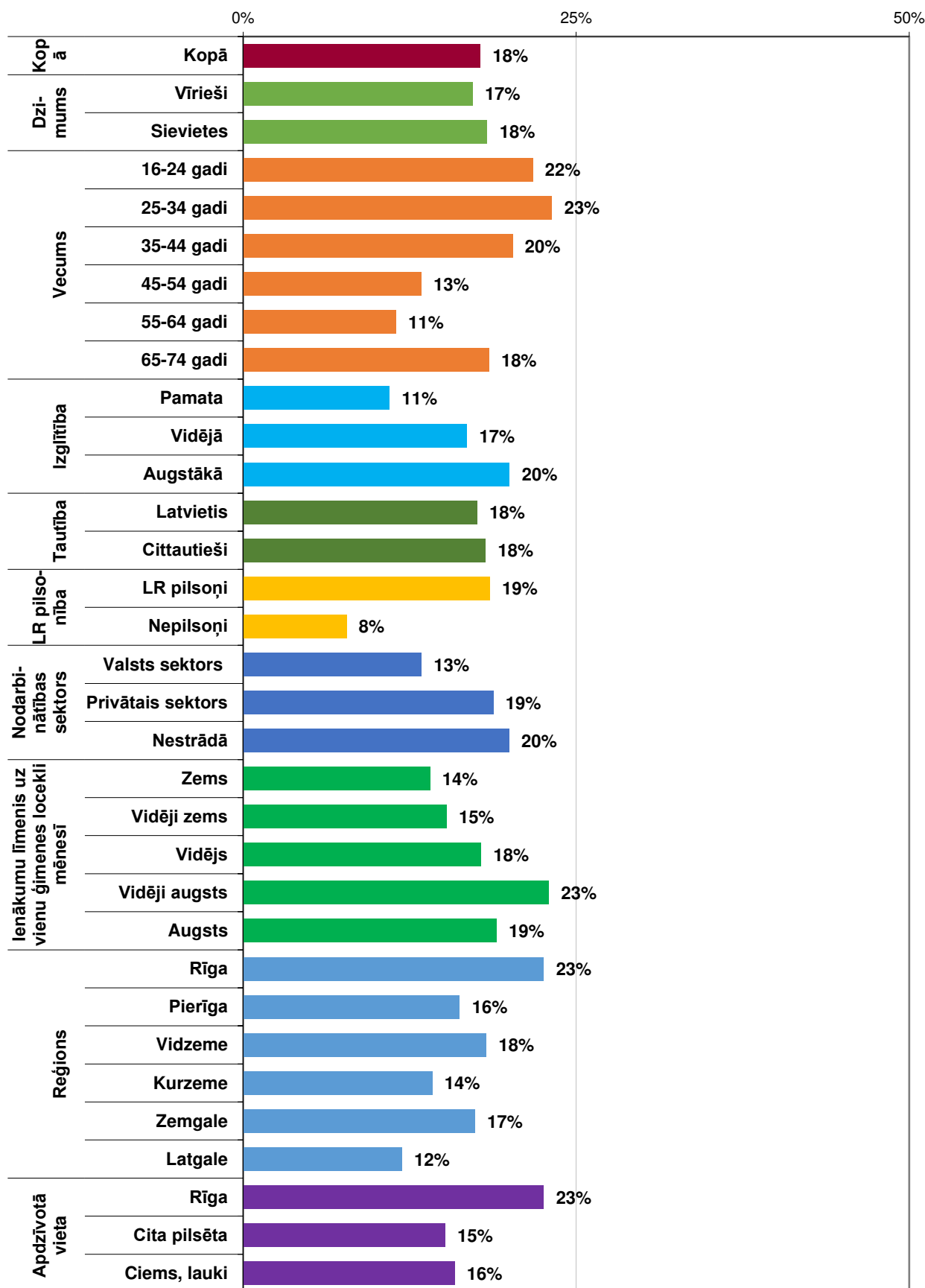
Faktori, kas varētu pamudināt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Ja to ir viegli, vienkārši izdarīt (nav birokrātijas)
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

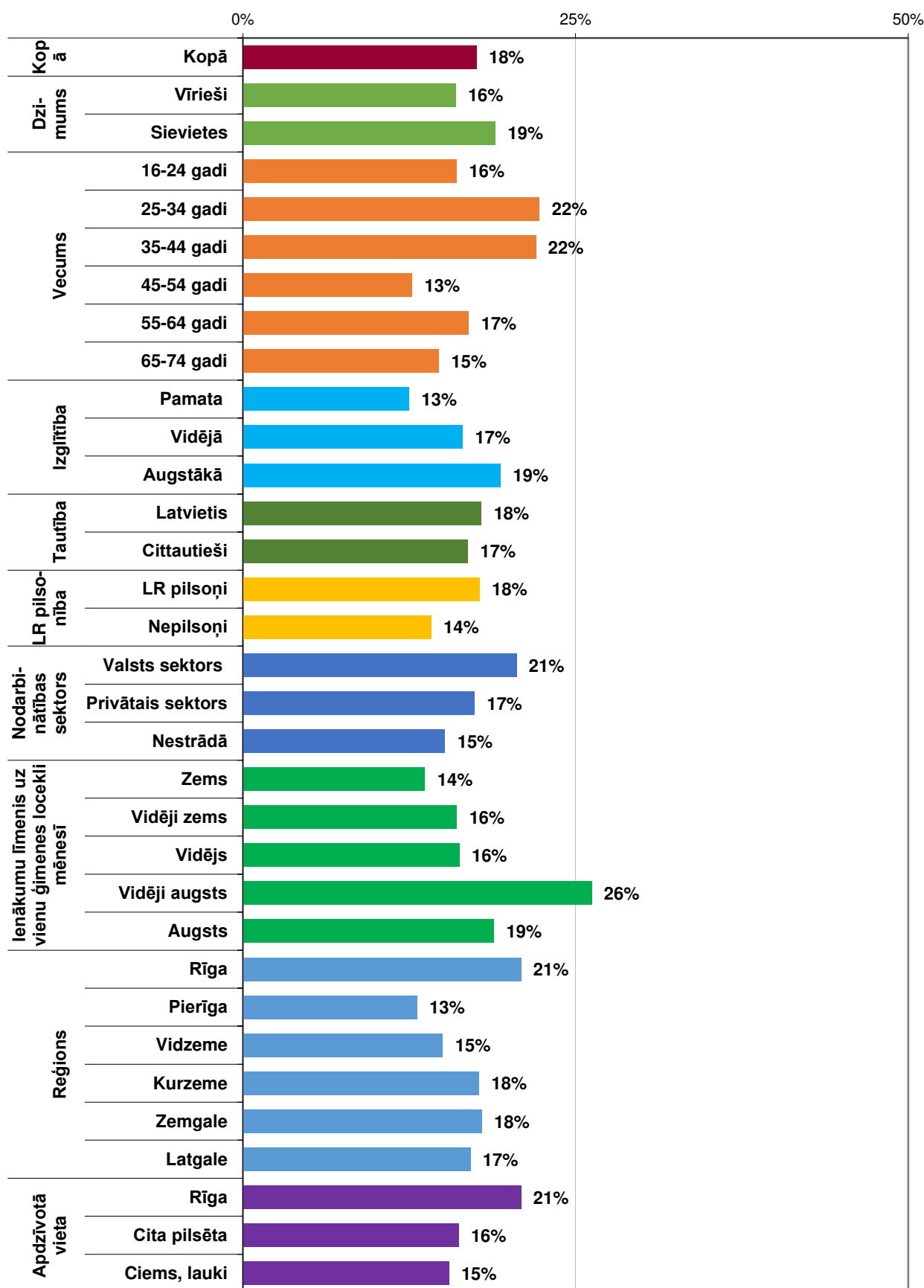
Faktori, kas varētu pamudināt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Jo tādā veidā varu cīnīties ar netaisnīgumu, negodīgumu
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

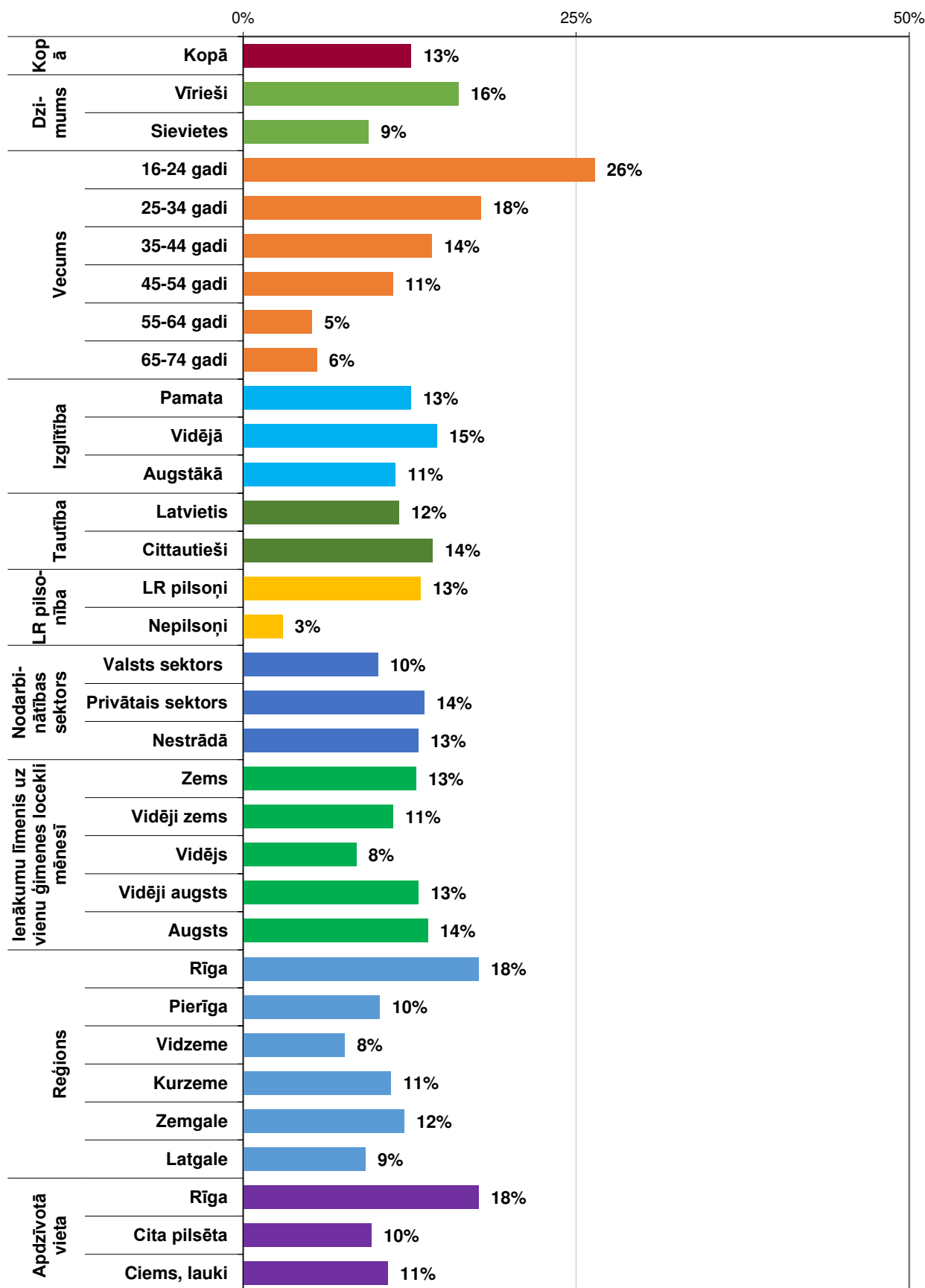
Faktori, kas varētu pamudināt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Ja sabiedrība atzinīgi novērtētu cilvēku, kurš ziņo, nevis nosodītu
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

Faktori, kas varētu pamudināt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Ja tas tiktu uzskatīts par ikviena iedzīvotāja pienākumu
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

Faktori, kas varētu pamudināt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Ja tikt piedāvāta atlīdzība par ziņošanu
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

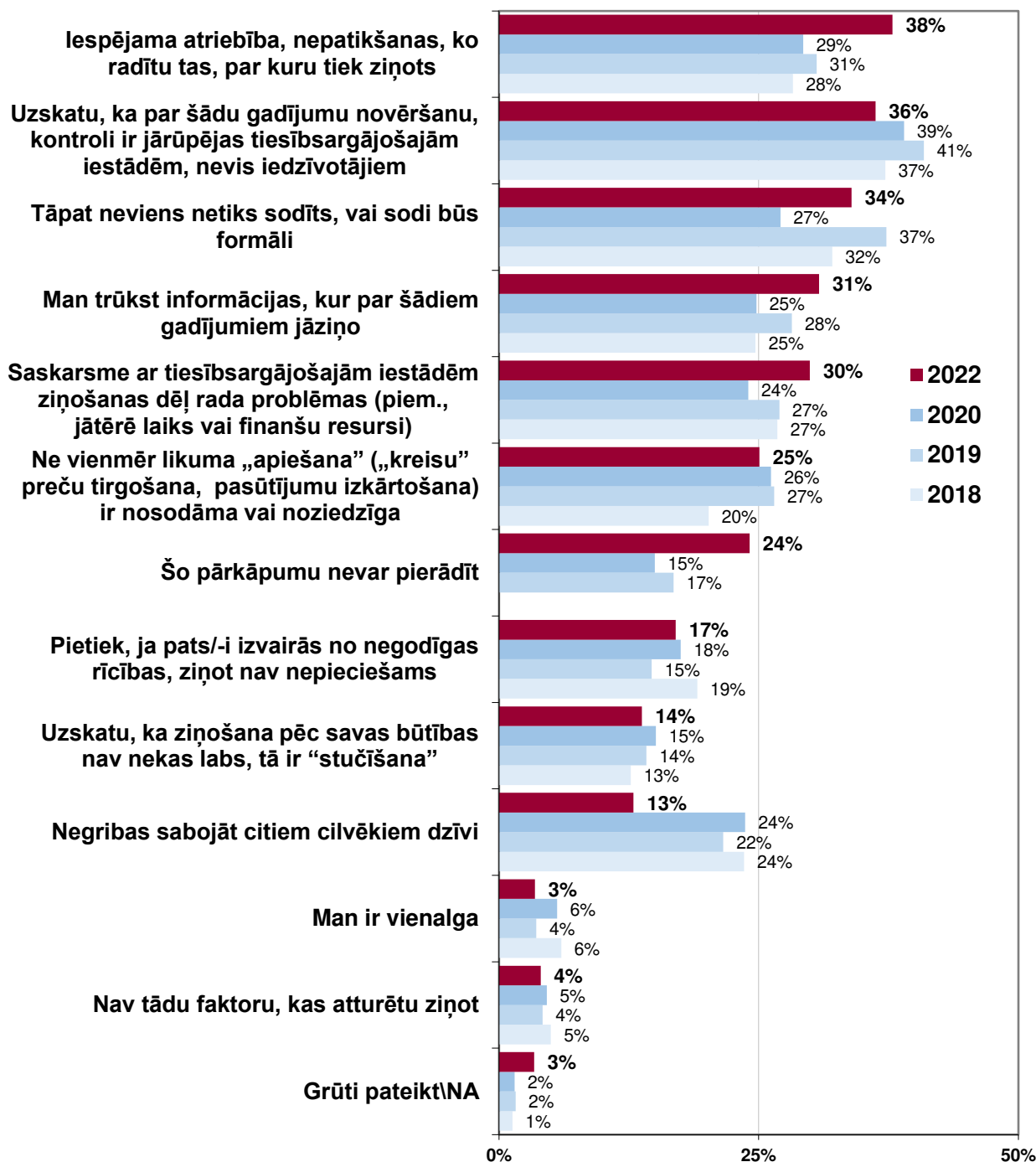
2.4. Barjeras, kas varētu atturēt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību, krāpšanos

Aptaujas jautājums:

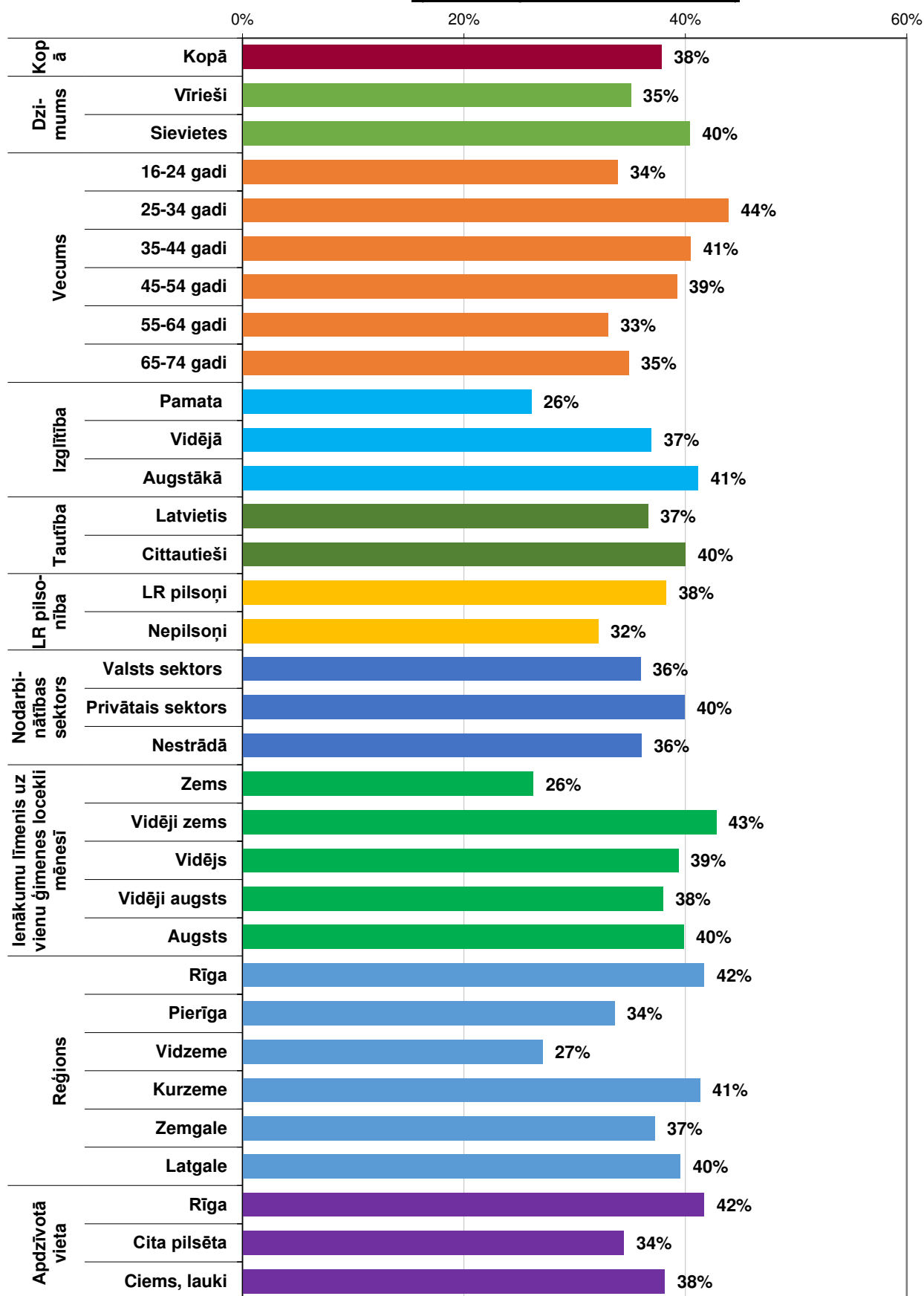
- “Lūdzu, raksturojiet galvenos faktorus, kas Jūs pašu galvenokārt atturētu ziņot tiesībsargājošajām un citām kontrolējošajām iestādēm (piem., policijai, KNAB, VID, PVD u.tml.) par gadījumiem, kuros ir likuma „apiešana”, datu viltošana vai krāpšana”

Nosauciet galvenos faktorus, kas Jūs pašu atturētu ziņot tiesībsargājošajām un citām kontrolējošajām iestādēm par gadījumiem, kuros ir likuma „apiešana”, datu viltošana vai krāpšana

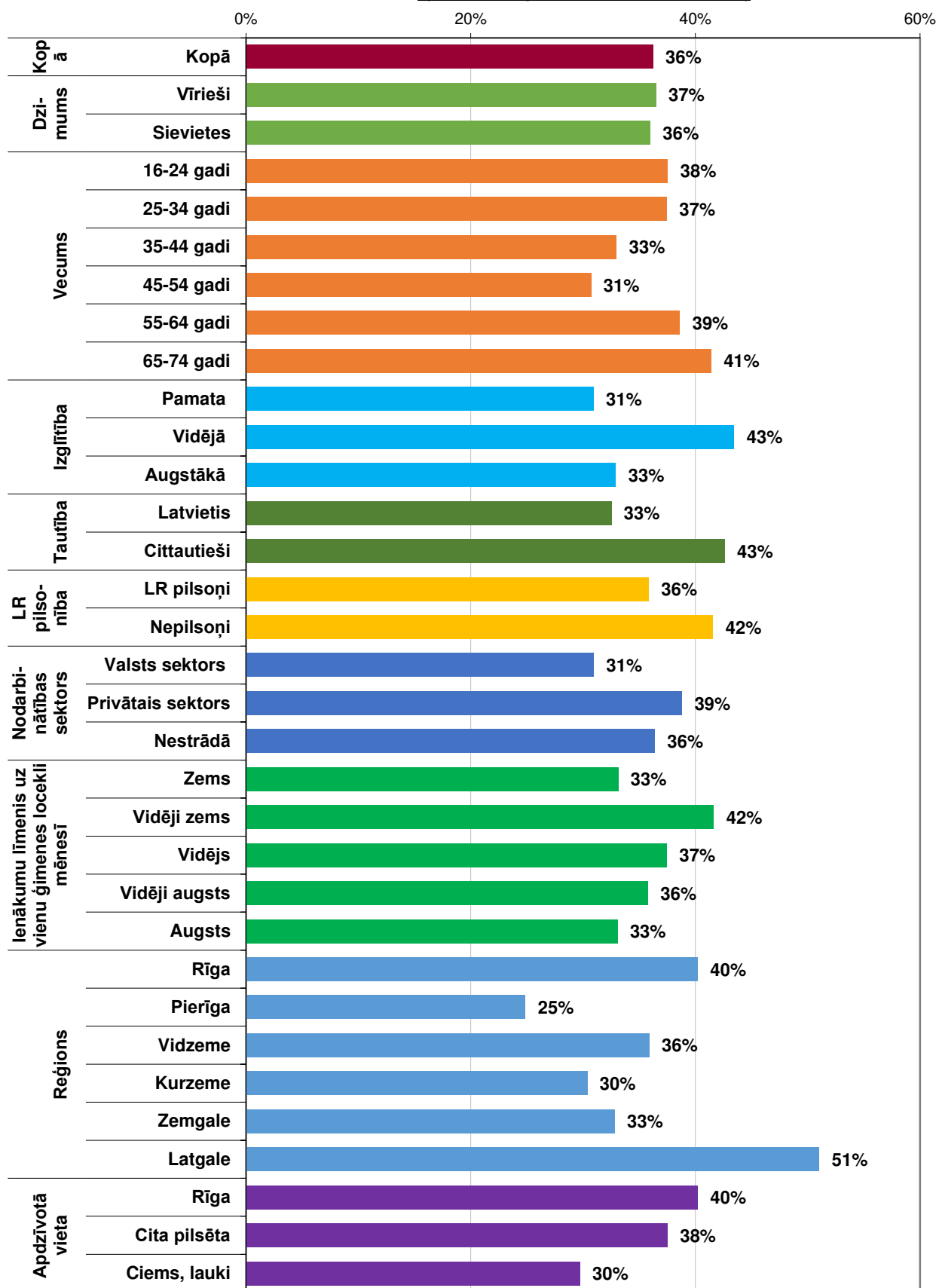
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

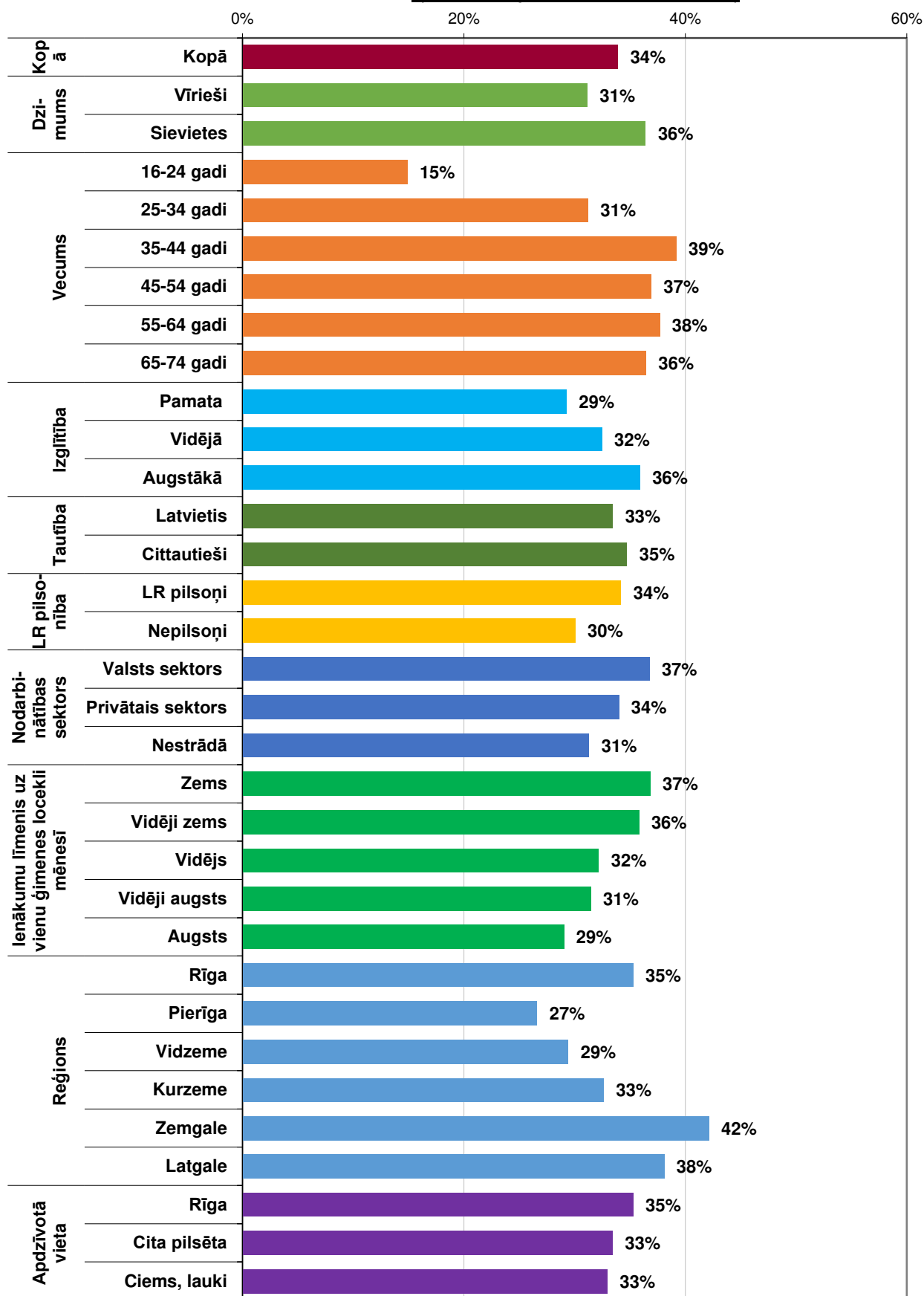
Faktori, kas varētu atturēt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
ļespējama atreibība, nepatikšanas, ko radītu tas, par kuru tiek ziņots
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

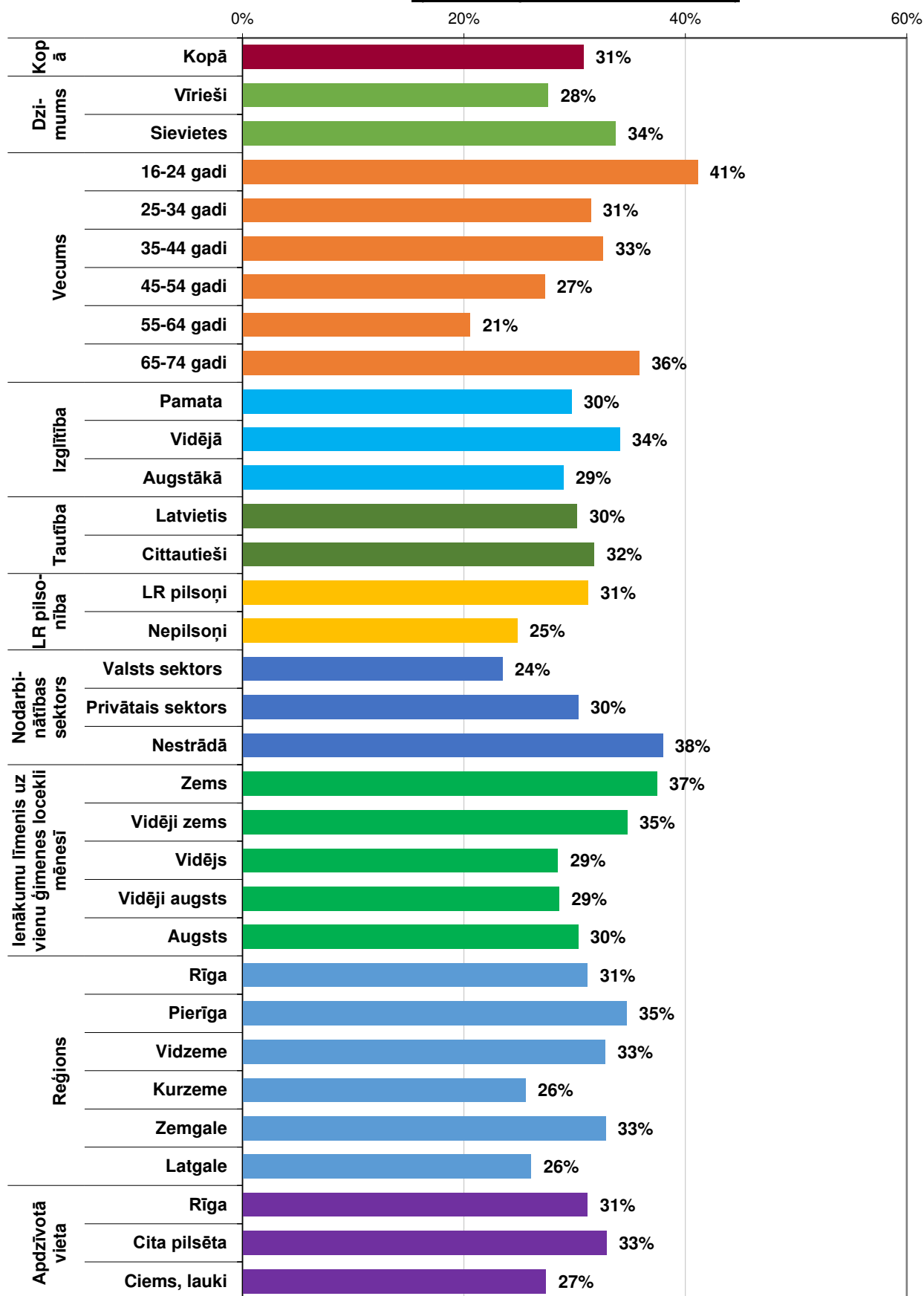
Faktori, kas varētu atturēt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Uzskatu, ka par šādu gadījumu novēršanu, kontroli ir jā rūpējas
tiesībsargājošajām iestādēm, nevis iedzīvotājiem
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

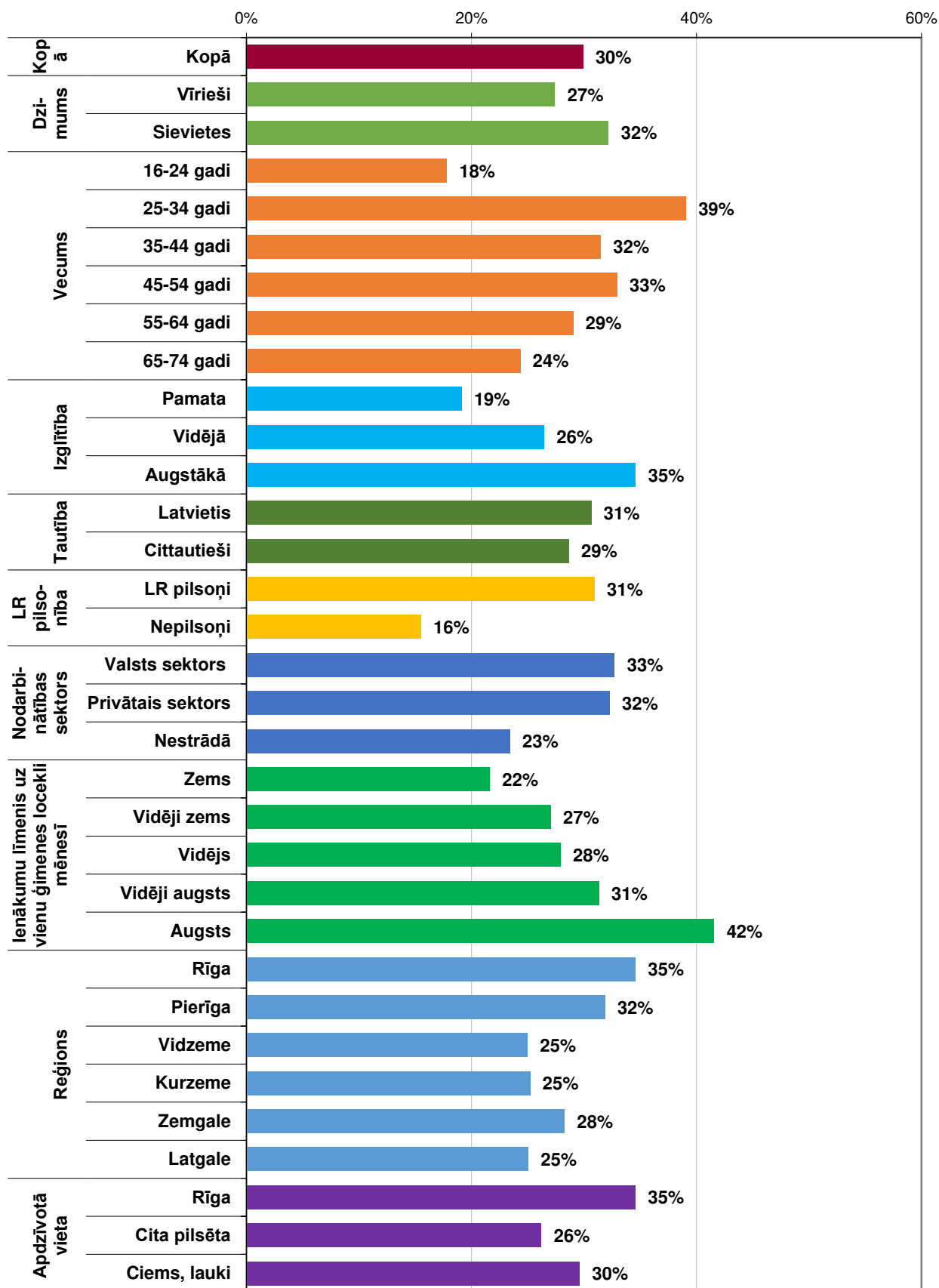
Faktori, kas varētu atturēt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Tāpat neviens netiks sodīts, vai sodi būs formāli
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

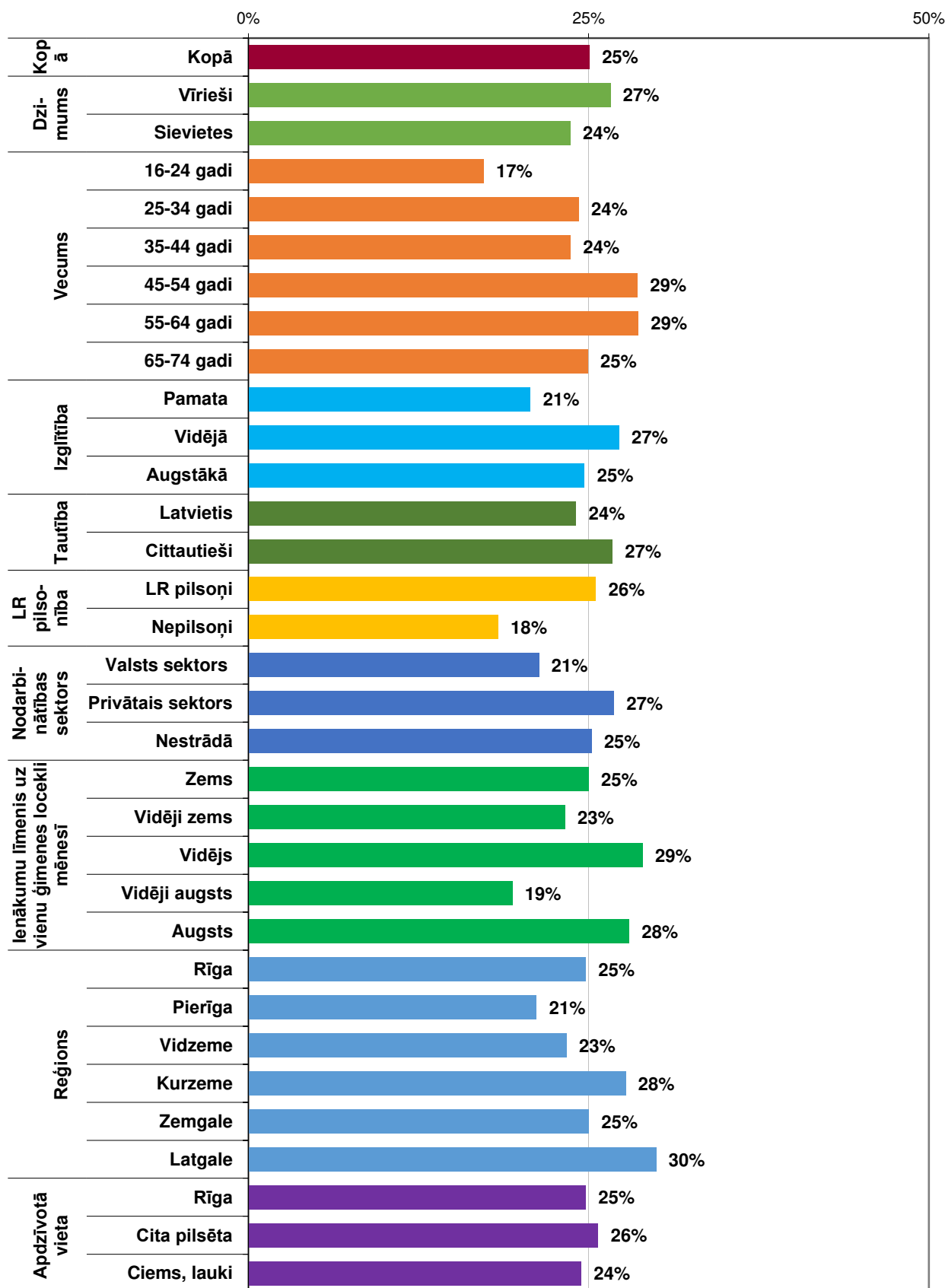
Faktori, kas varētu atturēt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Man trūkst informācijas, kur par šādiem gadījumiem jāziņo
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

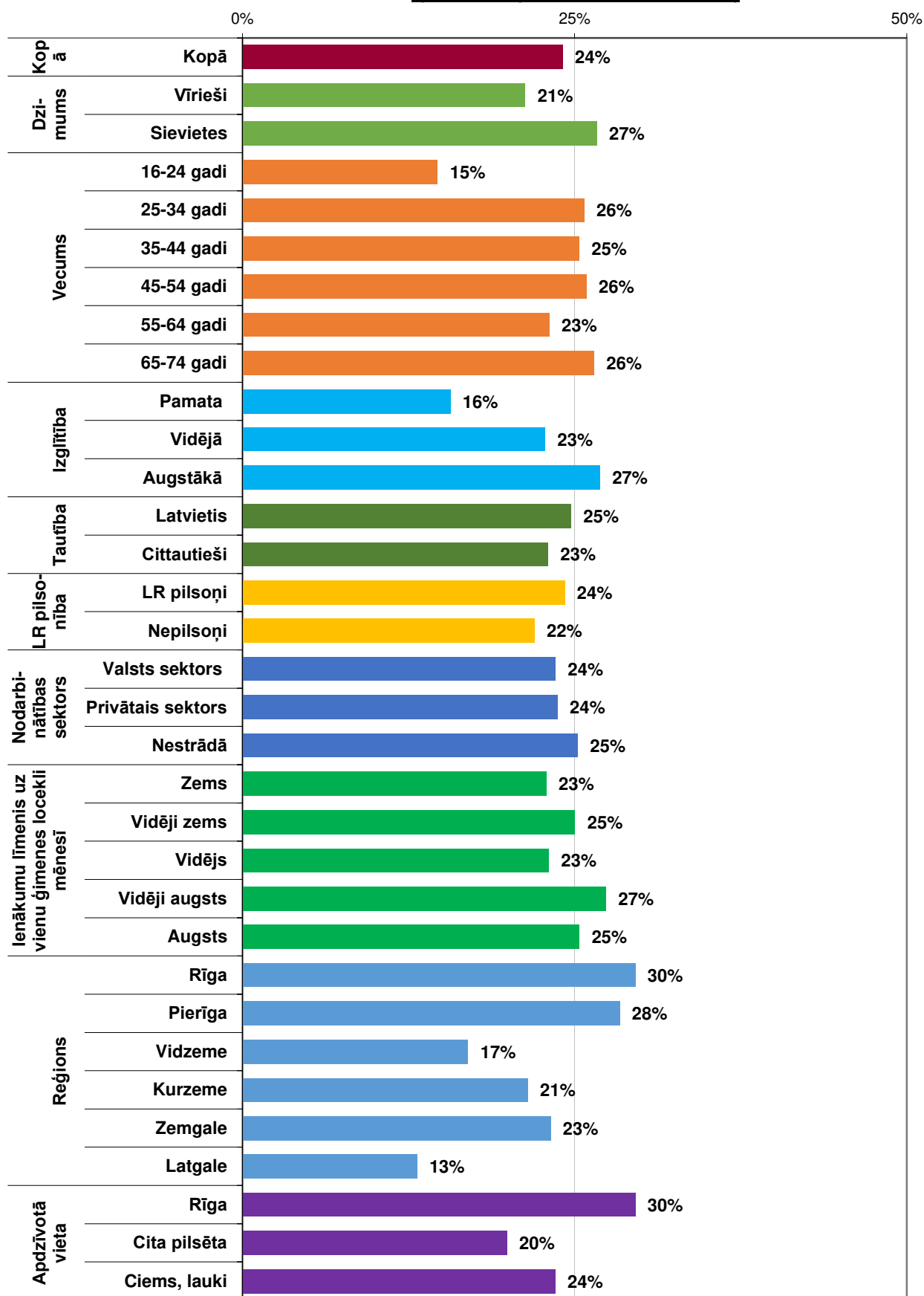
Faktori, kas varētu atturēt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Saskarsme ar tiesībsargājošajām iestādēm ziņošanas dēļ pašam rada problēmas (piem., tas ir sarežģīti, jātērē laiks vai jātērē finanšu resursi)
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

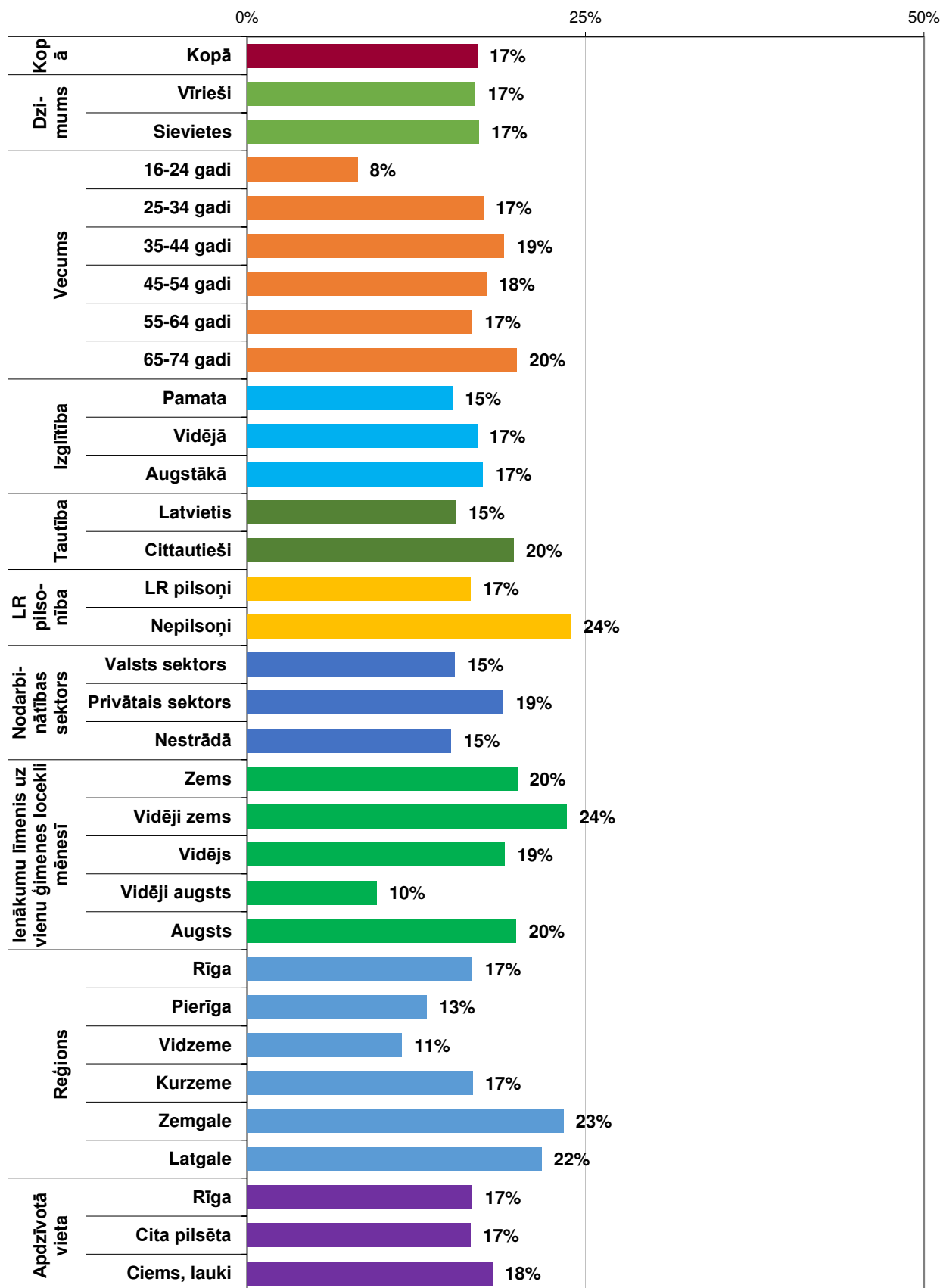
Faktori, kas varētu atturēt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Ne vienmēr likuma „apiešana” („kreisu” preču tirgošana, darbā iekārtošana, pasūtījumu izkārtošana) ir nosodāma vai noziedzīga
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

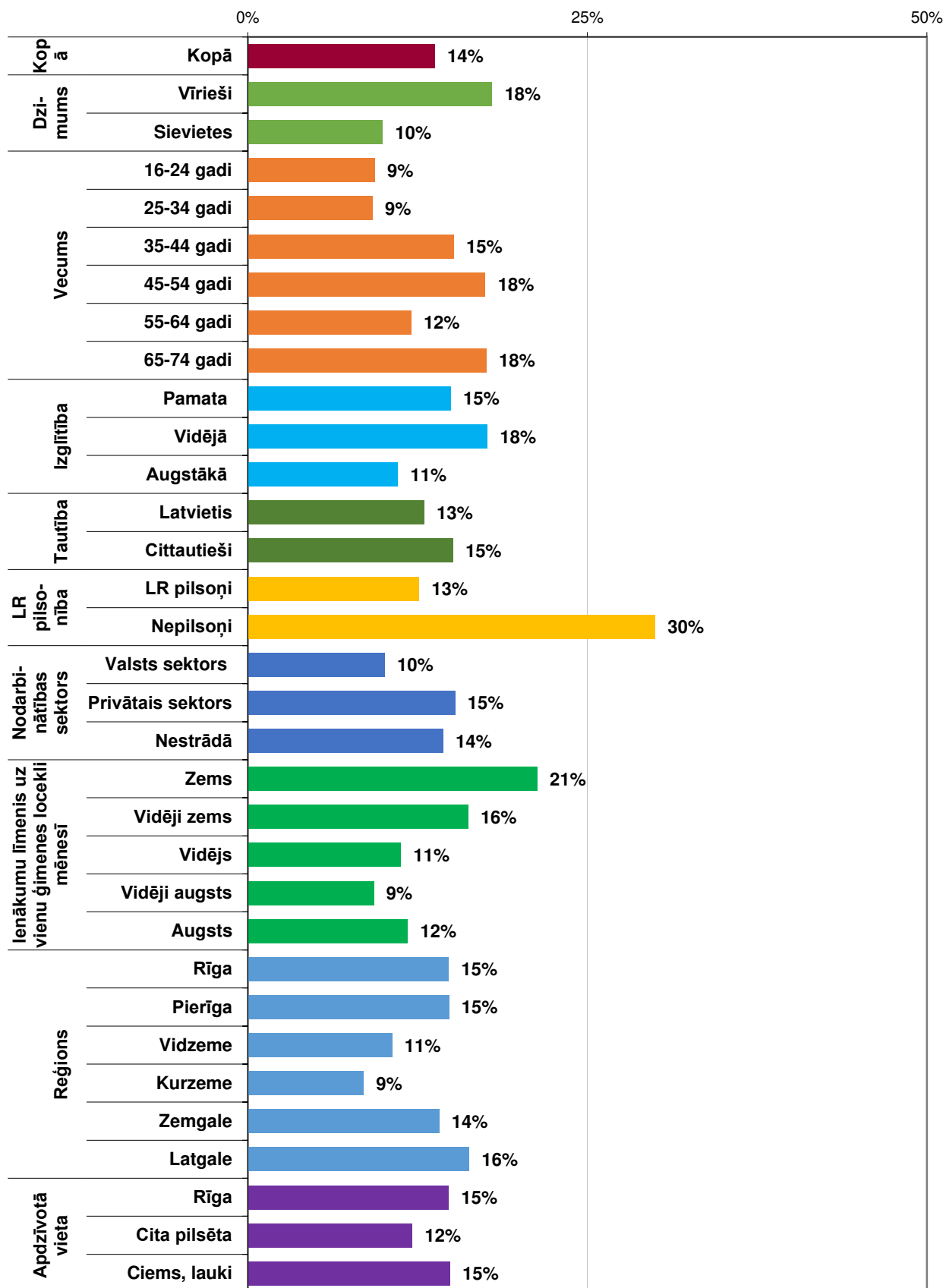
Faktori, kas varētu atturēt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Šo pārkāpumu nevar pierādīt
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

Faktori, kas varētu atturēt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Pietiek, ja pats/-i izvairās no negodīgas rīcības (nepērk precī, nedod kukuli, neakceptē viltojumus u.tml.), ziņot nav nepieciešams
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

Faktori, kas varētu atturēt ziņot atbildīgajām iestādēm par negodīgu rīcību
Uzskatu, ka ziņošana pēc savas būtības nav nekas labs, tā ir
“stučīšana”
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

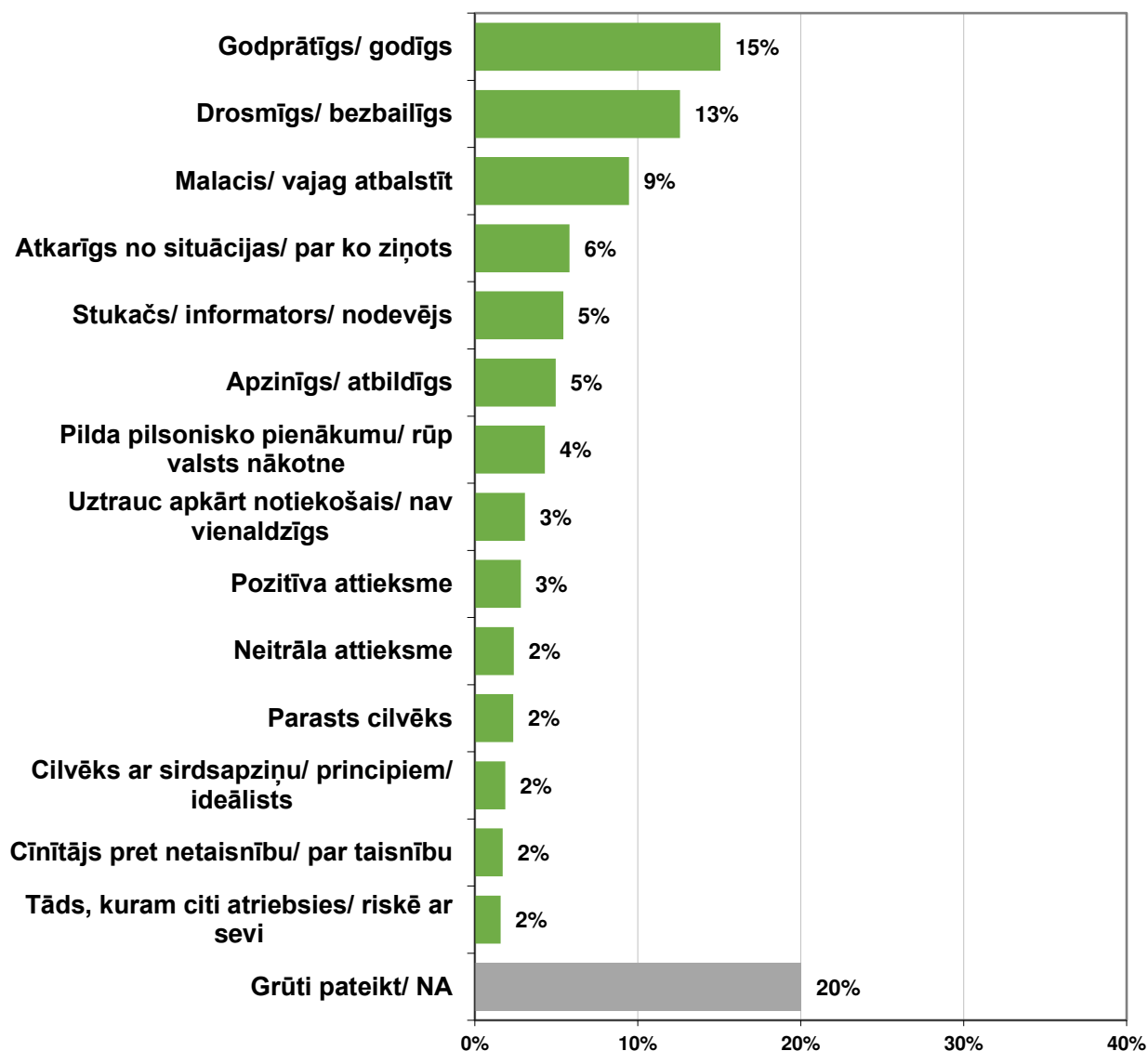
2.5. Trauksmes cēlāja/ ziņotāja par pārkāpumu raksturojums

Aptaujas jautājums:

- “Kā Jūs raksturotu cilvēku, par kuru Jūs uzzinātu, ka viņš/a ir ziņojis tiesībsargājošajām iestādēm vai cēlis trauksmi par kādu pārkāpumu?”

Kā Jūs raksturotu cilvēku, par kuru Jūs uzzinātu, ka viņš ir ziņojis tiesībsargājošajām iestādēm vai cēlis trauksmi par kādu pārkāpumu? BIEŽĀK MINĒTĀS ATBILDES

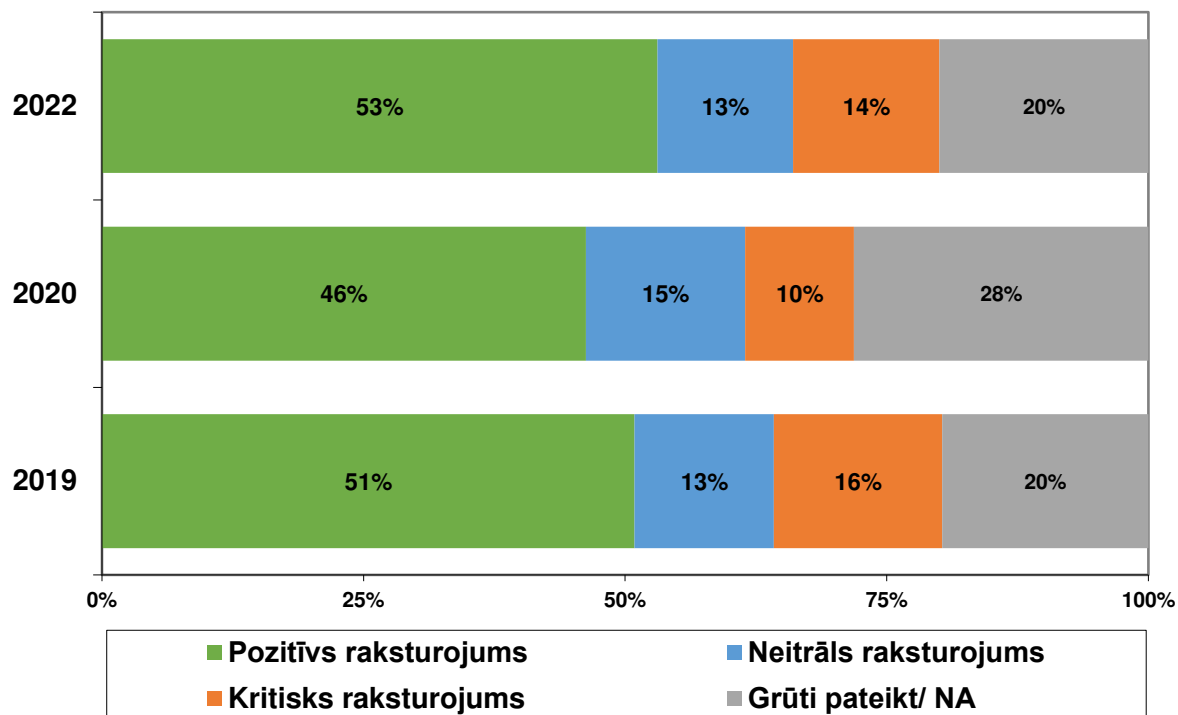
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

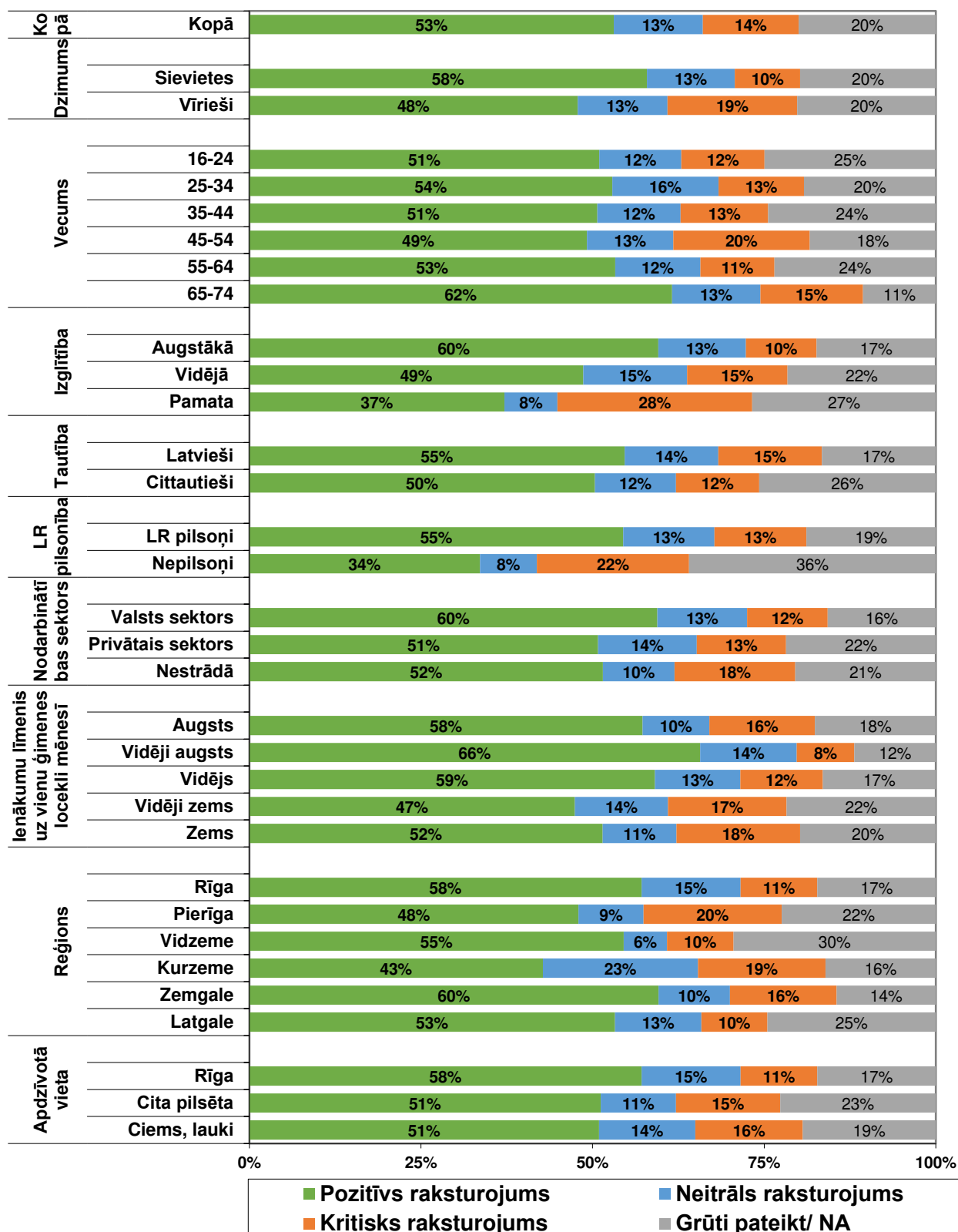
Retāk minētie raksturojumi:

- Patriots/ varonis;
- Aktīvs/ aktīvists/ uzņēmīgs;
- Taisnīgs;
- Ar šādu cilvēku jāuzmanās/ nevar uzticēties;
- Nav prātīgs;
- Cienījams;
- Muļķis;
- Kompetents/ gudrs/ zinošs;
- Pielīdējs/ pērkams cilvēks;
- Bojā citiem dzīvi/ trauksmes cēlājs;
- Okšķeris/ bāž degunu tur, kur nevajag;
- Negatīva attieksme;
- Naivs;
- Vajag vairāk kā citiem/ interesē savs labums;
- Bez privātās dzīves/ uzmanības trūkums;
- Krāpnieks;
- Ievēro likumus;
- Bandīts;
- Pašpietiekams/ par sevi pārliecināts;
- Nav cienījams cilvēks;
- Brīvs cilvēks/ nav stereotipiska domāšana;
- Pienākums tā darīt;
- Latvietis;
- Novests bezizejas situācijā;
- Dīvains;
- Atklāts;
- Neapmierināts ar dzīvi/ neirotiķis;
- Skauģis;
- Iepriekš pats cietis;
- Ar šādu cilvēku var lepoties;
- Saglabājis cilvēcību;
- Melis;
- Nesavtīgs;
- Nav slinks;
- Piekasīgs;
- Pacietīgs;
- Nepiekāpīgs;
- Bravūrīgs.

**Kā Jūs raksturotu cilvēku, par kuru Jūs uzzinātu, ka viņš/a ir ziņojis
tiesībsargājošajām iestādēm vai cēlis trauksmi par kādu pārkāpumu?**
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

Kā Jūs raksturotu cilvēku, par kuru Jūs uzzinātu, ka viņš/a ir ziņojis tiesībsargājošajām iestādēm vai cēlis trauksmi par kādu pārkāpumu?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

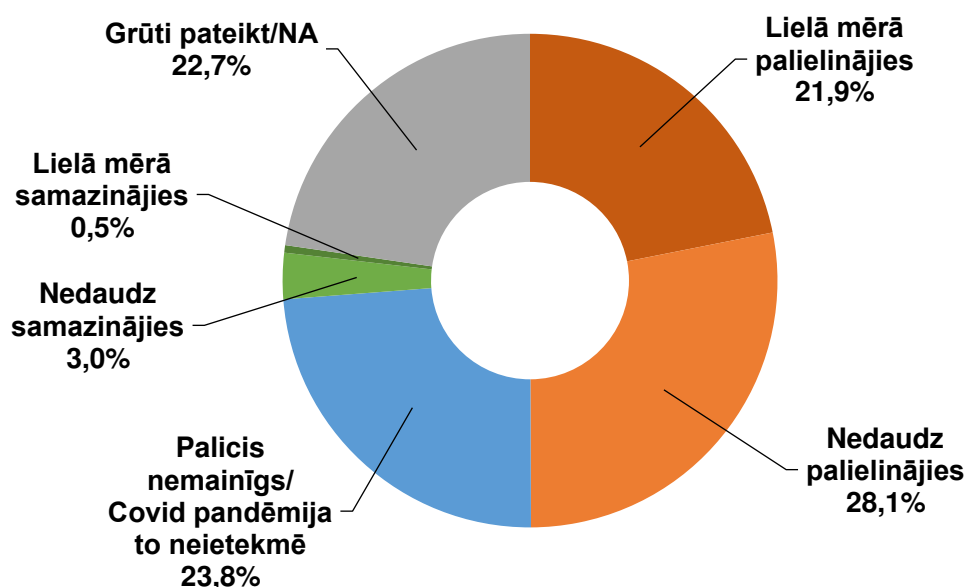
3. Priekšstati par finanšu noziegumu apjoma izmaiņām Covid pandēmijas laikā

Aptaujas jautājums:

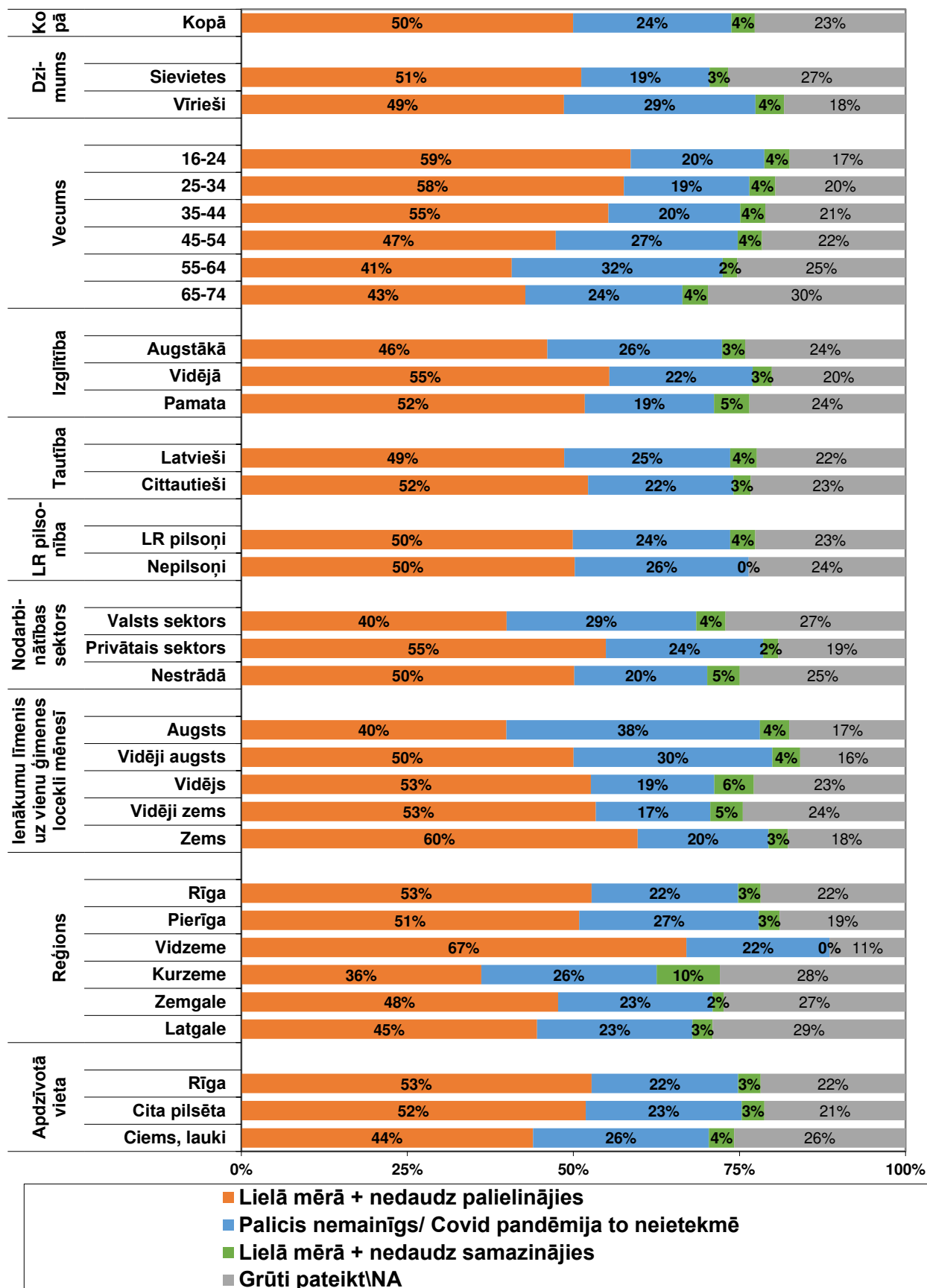
- "Cilvēki atšķirīgi reaģē, ja saskaras ar situācijām, kurās ir saskatāma likuma „apiešana”, tostarp datu viltošana vai krāpšana. Daļa par to ziņo tiesībsargājošajām un citām kontrolējošajām iestādēm (piem., policijai, KNAB, VID, PVD u.tml.), bet citi dažādu iemeslu dēļ ir „pret” šādu ziņošanu vai neuzskata to par nepieciešamu. Kā domājat Jūs, vai, saskaroties ar šādu situāciju, noteikti ir jāziņo vai var arī neziņot?"

Vai, Jūsaprāt, finanšu noziegumu apjoms, kas saistīts ar krāpšanos, viltotu preču tirgošanu, parakstu viltošanu, korupciju, nelegālu tirdzniecību un tml., Covid pandēmijas laikā ir ... ?

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=1003)

Vai, Jūsaprāt, finanšu noziegumu apjoms, kas saistīts ar krāpšanos, viltotu preču tirgošanu, parakstu viltošanu, korupciju, nelegālu tirdzniecību un tml., Covid pandēmijas laikā ir ... ?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1003)

IV. APTAUJAS ANKETA

1. Domājot par dažādu negodīgu rīcību (krāpšana, viltotu preču tirgošana, parakstu viltošana, korupcija, nelegāla tirdzniecība un tamlīdzīgi) izplatību Latvijā, kā Jūs uzskatāt, vai kopējais negodprātības līmenis ir ļoti augsts, augsts, drīzāk augsts, vidējs, drīzāk zems, zems vai ļoti zems?

		Ļoti augsts	Augsts	Drīzāk augsts	Vidējs	Drīzāk zems	Zems	Ļoti zems	Grūti pateikt/NA
1	Valstī kopumā	1	2	3	4	5	6	7	8
2	Valsts pārvaldē	1	2	3	4	5	6	7	8
3	Privātajā biznesā	1	2	3	4	5	6	7	8

2. Cilvēki atšķirīgi reaģē, ja saskaras ar situācijām, kurās ir saskatāma likuma „apiešana”, tostarp datu viltošana vai krāpšana. Daļa par to ziņo tiesībsargājošajām un citām kontrolējošajām iestādēm (piem., policijai, KNAB, VID, PVD u.tml.), bet citi dažādu iemeslu dēļ ir „pret” šādu ziņošanu vai neuzskata to par nepieciešamu.

Kā domājat Jūs, vai, saskaroties ar šādu situāciju, noteikti ir jāziņo vai var arī neziņot?

		Noteikti ir jāziņo	Vairāk sliecos domāt, ka ir jāziņo	Vairāk sliecos domāt, ka var neziņot	Noteikti var neziņot	Grūti pateikt/NA
1	Uzņēmuma grāmatvedības dokumentācijā ir viltota pavadzīme, rēķins vai līgums	1	2	3	4	8
2	Uzņēmēji vienojas, kurš uzvarēs valsts vai pašvaldības organizētā iepirkumā	1	2	3	4	8
3	Notiek nelegāla degvielas, alkohola vai cigarešu ieviešana un tirdzniecība	1	2	3	4	8
4	Uzņēmējs neievēro Darba likumu (piem., nav noslēgts darba līgums, tiek maksāta aplokšņu alga)	1	2	3	4	8
5	Uzņēmējs neievēro darba drošības noteikumus (nenotiek instruktāžas, netiek nodrošināti individuālie aizsardzības līdzekļi (piem., aizsargbrilles, cimdi u.tml.))	1	2	3	4	8
6	Ir nepieciešami neoficiāli maksājumi, pazišanās vai pretpakalpojumi, lai ātrāk vai kvalitatīvāk saņemtu pakalpojumus valsts vai pašvaldības <u>medicīnas iestādēs</u>	1	2	3	4	8
7	Ir nepieciešami neoficiāli maksājumi, pazišanās vai pretpakalpojumi, lai panāktu sev vēlamu iznākumu saskarsmē ar <u>valsts vai pašvaldības iestādēm</u> (valsts vai ceļu policija, VID, PVD, būvvaldes u.c.)	1	2	3	4	8
8	Valsts vai pašvaldību uzņēmumā vai iestādē bez konkursa darbā tiek iekārtoti „savi cilvēki”	1	2	3	4	8
9	Ir nepieciešami neoficiāli maksājumi, pazišanās vai pretpakalpojumi, lai <u>tiesā</u> panāktu sev vēlamu iznākumu vai paātrinātu tiesvedības procesu	1	2	3	4	8
10	Par pirkumu vai pakalpojumu netiek izsniegts čeks	1	2	3	4	8
11	Savā darba vietā Jūs novērojāt kādu pārkāpumu (vadītāja prettiesiska rīcība, korupcija, drošības vai veselības apdraudējums, vides piesārņošana u.tml.), kas var kaitēt visas sabiedrības interesēm	1	2	3	4	8
12	Narkotisko vielu kontrabanda un tirdzniecība	1	2	3	4	8
13	Tādu uzņēmumu reģistrācija, kas tiek izmantoti dažādām nelegālām finanšu operācijām, naudas atmazgāšanai, bet neveic reālu saimniecisko darbību	1	2	3	4	8

3. Lūdzu, raksturojiet galvenos faktorus, kas Jūs pašu galvenokārt atturētu ziņot tiesībsargājošajām un citām kontrolējošajām iestādēm (piem., policijai, KNAB, VID, PVD u.tml.) par gadījumiem, kuros ir likuma „apiešana”, datu viltošana vai krāpšana?

Man trūkst informācijas, kur par šādiem gadījumiem jāziņo	1
Ne vienmēr likuma „apiešana” („kreisu” preču tirgošana, darbā iekārtošana, pasūtījumu izkārtošana) ir nosodāma vai noziedzīga	2
Negribas sabojāt citiem cilvēkiem dzīvi	3
Uzskatu, ka par šādu gadījumu novēršanu, kontroli ir jārūpējas tiesībsargājošajām iestādēm, nevis iedzīvotājiem	4
Saskarsme ar tiesībsargājošajām iestādēm šādas ziņošanas dēļ pašam/-ai rada problēmas (piem., tas ir sarežģīti, jātērē laiks vai jātērē finanšu resursi)	5
Iespējama atriebība, nepatīkšanas, ko radītu tas, par kuru tiek ziņots	6
Uzskatu, ka ziņošana pēc savas būtības nav nekas labs, tā ir “stučīšana”	7
Pietiek, ja pats/-i izvairās no negodīgas rīcības (nepērk precī, nedod kukuli, neakceptē viltojumus u.tml.), ziņot nav nepieciešams	8
Man ir vienalga	9
Tāpat neviens netiks sodīts, vai sodi būs formāli	10
Šo pārkāpumu nevar pierādīt	11
Cits iemesls	12
Nav tādu faktoru, kas atturētu ziņot [NEPIEDĀVĀT]	13
Grūti pateikt/NA [NEPIEDĀVĀT]	98

4. Lūdzu, raksturojiet galvenos faktorus, kas Jūs pašu varētu pamudināt ziņot tiesībsargājošajām un citām kontrolējošajām iestādēm (piem., policijai, KNAB, VID, PVD u.tml.) par gadījumiem, kuros ir likuma „apiešana”, datu viltošana vai krāpšana?

Ja ir aizskartas manas, man tuvu cilvēku intereses	1
Ja gadījums ir nozīmīgs (aizskar daudzu intereses, tiek zaudētas lielas summas, atkārtojas vairākas reizes)	2
Ja gadījums ir īpaši nekaunīgs	3
Ja tiktu nodrošināta pilnīga anonimitāte, ziņotāju aizsardzība	4
Ja tiktu piedāvāta atlīdzība par ziņošanu	5
Ja šis gadījums apdraud cilvēku drošību	6
Jo tādā veidā varu cīnīties ar netaisnīgumu, negodīgumu	7
Ja to ir viegli, vienkārši izdarīt (nav birokrātijas)	8
Ja redzētu, ka tam ir pozitīva sekas (situācija mainās, ja vainīgie tiktu saukti pie atbildības, sodīti)	9
Ja zinātu, ka arī citi cilvēki ziņo	10
Ja sabiedrība atzinīgi novērtētu cilvēku, kurš ziņo, nevis nosodītu	11
Ja tas tiktu uzskatīts par ikviena iedzīvotāja pienākumu	12
Cits iemesls	13
Nav tādu faktoru, kas pamudinātu ziņot [NEPIEDĀVĀT]	14
Grūti pateikt/NA [NEPIEDĀVĀT]	98

5. Ir uzskaitīti dažādi apgalvojumi. Lūdzu, norādiet, kuriem no tiem Jūs piekrītat!

Ja produkts ir kvalitatīvs, tas nav nekas briesmīgs, ja par tā izcelsmes vietu tiek norādīta Latvija, kaut arī patiesībā tā ir cita valsts	1
Ja produkts labi garšo, tas nav nekas briesmīgs, ja uz tā etiķetes ir norādīts nepareizs vai nepilnīgs sastāvs (vienas gaļas vietā cita, nav norādītas visas sastāvdaļas u.tml.)	2
Nelicencēta satura (audio, videoierakstu, datorprogrammu) iegūšana nav nosodāma, ja to izmanto tikai savām vajadzībām	3
Arī tad, ja būtu iespēja nepamanīti Latvijā ievest kādus izstrādājumus no aizsargājamām augu vai dzīvnieku sugām (piem., medikamentus, apģērbu, apavus), es to nekādā gadījumā nedarītu	4
Daudzos gadījumos (piemēram, par ES fondu pasākumu apmeklēšanu, vai iesniedzot projektam nepieciešamos dokumentus) tas nav nekas briesmīgs, ja dokumentus paraksta ar “atpakaļejošu” datumu vai kāda cita cilvēka vietā	5
Aizpildot kādus formālus dokumentus valsts pārvaldes vai pašvaldības iestādēm (piem., saistībā ar uzņēmumu vai amatpersonas deklarācijām, ES fondu projektiem, šķērsojot robežu u.c.), ir pieļaujams, ka netiek sniegta visa prasītā informācija vai tā ir neprecīza	6
Valsts dara pietiekami, lai mazinātu krāpšanos un korupciju (t.sk. lai atklātu un sodītu krāpniekus)	7
Ja tirgotājs publiski paziņotu, ka ir „godīgs tirgotājs” (t.i., viņa veikalos netiek pieļauta nekāda negodīga rīcība), es šajā veikalā iepirktos biežāk	8

Atbildīgās iestādes/ amatpersonas/ izmeklētāji ir pārāk nekompetenti, lai efektīvi cīnītos ar krāpšanos, korupciju un citiem finanšu noziegumiem	9
Es varētu iegādāties kādas akcīzes preces, kā degviela, alkohols, cigaretes, zinot to, ka tā ir kontrabanda/ nelikumīga izcelsme	10
Nevienam no šiem apgalvojumiem nepiekrītu	11
Grūti pateikt/NA	98

6. Pēdējā laikā ir izskanējis sauklis #ATKRĀPIES! (piem., Ja neesi godprātīgs, atkrāpies!), kas nozīmē neļaušanos un pretestību dažādām negodprātīgām darbībām, krāpniecībai jebkurā dzīves jomā. Cik bieži Jūs esat gatavs demonstrēt šādu attieksmi?

Vienmēr	1
Biežāk jā	2
Biežāk nē	3
Nekad	4
Grūti pateikt/NA	8

7. Cilvēki pauž dažādus uzskatus, domājot par darba attiecībām un darba līgumu. Es Jums nolasišu vairākus apgalvojumus par šo tēmu. Sakiet, lūdzu, kuriem no tiem Jūs piekrītat? Atgādinām, ka nav pareizu vai nepareizu atbilžu. Mums ir svarīgi noskaidrot tieši Jūsu uzskatus!

Nestrādāju algotu darbu	1
Es pilnīgi uzticos savam darba devējam	2
Man ir svarīgi, lai man ir darbs un ienākumi, darba līgums un citas formalitātes ir mazāk svarīgas	3
Darbiniekam dažkārt pašam ir izdevīgāk neslēgt rakstisku darba līgumu (piem., tas ļauj neuzņemties noteiktas saistības, atbildību)	4
Ja darba devējs nav līdz galam godīgs vienā jomā, ir liela iespēja, ka viņš var darbinieku piekrāpt arī citā	5
Zinu, kā un kur varu pārbaudīt, vai darba devējs par mani maksā nodokļus	6
Bez rakstiska darba līguma nav garantijas, ka darba devējs pildīs solīto (piem., samaksās tik, cik solīts, tajā datumā, kad solīts u.tml.)	7
Man ir svarīgi, lai esmu apmācīts, kā izvairīties no nelaimes gadījumiem darba vietā	8
Ja man darba vietā rastos aizdomas par negodīgu rīcību, es to vienmēr varētu pārrunāt ar vadītāju, nebaidoties par nevēlamām sekām	9
Ja man pašam nav jādara kaut kas negodprātīgs, mani neuztrauc, ja to dara kolēģi vai vadība	10
Man ir svarīga darba devēja reputācija, pie kura strādāju	11
Es ziņotu atbilstošiem dienestiem par negodprātībām savā darbavietā, ja tādas pamanītu	12
Nevienam no šiem apgalvojumiem nepiekrītu	13
Grūti pateikt/NA	98

8. Vai, Jūsprāt, finanšu noziegumu apjoms, kas saistīts ar krāpšanos, viltotu preču tirgošanu, parakstu viltošanu, korupciju, nelegālu tirdzniecību un tml., Covid pandēmijas laikā ir ... ?

Lielā mērā palielinājies	1
Nedaudz palielinājies	2
Palicis nemainīgs/ Covid pandēmija to neietekmē	3
Nedaudz samazinājies	4
Lielā mērā samazinājies	5
Grūti pateikt/NA	98

9. Kā Jūs raksturotu cilvēku, par kuru Jūs uzzinātu, ka viņš/a ir ziņojis tiesībsargājošajām iestādēm vai cēlis trauksmi par kādu pārkāpumu (ierakstīt)

.....

10. Kāda ir varbūtība, ka Jūs ziņotu atbildīgajām institūcijām, ja redzētu likuma “apiešanas”, datu viltošanas vai krāpšanas situāciju. Lūdzu, novērtējiet 10 punktu skalā, kur 1 nozīmē “noteikti neziņotu”, bet 10 – noteikti ziņotu!

1- Noteikti neziņotu	2	3	4	5	6	7	8	9	10- noteikti ziņotu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

DEMOGRĀFIJA

Intervijas datums:	Aptaujas vieta (PIERAKSTĪT):	D.1. Dzimums	D.2. Cik Jums ir gadu?
_____	_____	Vīrietis.....1 Sieviete..... 2	_____ gadi

D.3. Jūsu izglītība:	Pamata (8-9 klases) 1 Nepabeigta vidējā 2	Arodizglītība (arodskola bez vidējās izglītības).....3 Vidējā vispārīgizglītojošā (11-12 klases).....4 Vidējā profesionālā/ speciālā5	Nepabeigta augstākā 6 Augstākā..... 7 Zinātniskais grāds 8
-----------------------------	--	---	--

D.4. VAI JŪS PATREIZ STRĀDĀJAT?	D.4.1. Vai savā pamatdarbā strādājat:
JĀ.....1 => JAUTĀT D.4.1. NĒ2 => PĀRIET PIE D.4.3	Pilna laika darba dienu..... 1 Daļēja/nepilna laika darba dienu (uz pusslodzi u.tml.) 2

D.4.2. Kādā nodarbinātības sektorā Jūs strādājat?	Valsts sektors (strādā valsts iestādēs vai uzņēmumos ar valsts kapitālu)..... 1 Privātais sektors (strādā uzņēmumos ar privāto kapitālu)2
--	--

D.4.3. Kādā nozarē Jūs pašlaik strādājat? (JAUTĀT PAR IENĀKUMU PAMATAVOTU) PIERAKSTĪT: _____
UN NOKODĒT Kodēšanai izmantot iedoto ISCO Profesiju klasifikatoru

Vadītāji - Uzņēmēji /Ipašnieki privātā sektorā, augstākā vai vidējā līmeņa vadītāji (valsts vai privātā sektorā)..... 1
Vecākie speciālisti2
Speciālisti2
Kalpotāji.....4
Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki5
Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki6
Kvalificēti strādnieki un amatnieki.....7
Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri.....8
Vienkāršās profesijas, nekvalificēti strādnieki.....9

D.4.4. Jūs sacījāt, ka pašlaik nestrādājat. Kāds ir Jūsu nodarbinātības statuss?	Pensionārs, invalīds1 Skolēns, students2	Mājsaimniece, bērna kopšanas atvaļinājumā3 Bezdarbnieks, īslaicīgi nestrādā4
---	---	---

D.5. Kāda ir jūsu nacionalitāte / tautība?	Latvietis 1 Krievs..... 2 Cita 3
---	--

D.6. Vai Jums ir LR pilsonība?	Jā 1 Nē 2
---------------------------------------	--------------------------

D.10.1. Vidējais ienākums uz vienu Jūsu ģimenes locekli iepriekšējā mēnesī? Respondentam jāsaskaīta visu ģimenes locekļu reālie ienākumi un summa jāizdala ar ģimenes locekļu skaitu.	_____ EUR uz vienu ģimenes locekli
---	---------------------------------------

PALDIES PAR ATSAUCĪBU